דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל

יום שני, י"ג בכסלו תשמ"ז, 15 בדצמבר 1986 ● גליון 18990

היום 12 עמודים ● המחיר 75 אג', באילת 65 אג'

היום בדבר

● לחלות מרוב הבראה/ חנה זמר
● העדיפויות אבדו בדרך/מוריה אבנימלך
● מי באמת שולט בשטח/טלי זלינגר
● לא רוצים? שלא יבוא/זאב סטרומינסקי, בון
● בריחת המושבעים/גדעון קוץ, פאריס
● בורסה וכלכלה (4–5), „עכשיו" (9), ספורט (11), בידור (12)

מזג האויר

מעונן חלקית.
הטמפרטורות החזויות: ירושלים: 7–12, רמת־הגולן: 7–14, צפת: 7–12, טבריה: 9–20, נצרת: 9–16, עפולה: 10–19, שומרון: 9–14, תל־אביב: 11–18, לוד: 11–17, ירדן: 8–20, עזה: 11–19, באר־שבע: 7–18, אילת: 13–22.

ההסתדרות תובעת רפורמה ברפורמה והאוצר עובד על תיקונים והתאמות

מאת חיים ביאור, שלמה קרמר, מוריה אבנימלך ואהרון גבע

ההסתדרות החליטה לצאת למאבק נגד התוכנית הכלכלית של האוצר במתכונתה הנוכחית. היום מתכנסים מזכירי מועצות הפועלים ברחבי הארץ, כדי לדון בנקיטת צעדים נגד הממשלה: מחרתיים יתכנס הוועד הפועל של ההסתדרות, שכל סיעותיו התלכדו בהתנגדותן לתוכנית.

באוצר החלו אתמול לעסוק בתיקונים ובהתאמות של התוכנית, לאחר שהתברר, כי הנתונים שהוצגו בפורומים המחליטים לא היו בדוקים. זו גם הסיבה לכך שישיבת הקבינט הכלכלי נדחתה להיום.

באוצר שררה אתמול מבוכה, נוכח הנתונים השגויים שהוגשו לשר נסים, שלפיהם קבוצות שונות באוכלוסייה לא ייפגעו מן התוכנית. בדיקה נוספת שנערכה העלתה, כי אותן קבוצות ייפגעו ממנה.

בעקבות הבדיקה והביקורת שנמתחה על התוכנית בודק עתה האוצר מחדש אלמנטים שלמים בתוכנית. כיוון השינוי, כפי שזה נראה עתה, הוא הוספת מדרגת מס גבוהה יותר מ־45 אחוז – כנראה 50 אחוז, וצמצום הפגיעה בערי פיתוח, בתעשייה ובגימלאים.

(המשך בעמ' 2)

מוציא אסירים

המופע ביד־אליהו למען אסירי ארגון הטרור היהודי (צילום: אול רחמים)

גם יוסי אינדור ייחקר בקרוב לבירור חלקו בארגון הטרור

מאת אוריאל בן־עמי, סופר „דבר"

יוסי אינדור, ששמו נקשר בארגון הטרור היהודי, אך הוא לא נעצר עד היום – ייחקר בקרוב לבירור חלקו בארגון בעקבות הודאתו של עזרא רפפורט, שחזר לארץ מחו"ל והסגיר את עצמו למשטרה.

לסופר „דבר" נודע, כי מפכ"ל המשטרה היה מעוניין במאסרו של יוסי אינדור, כדי לסיים את הפרשה, אך משיקולים שונים נדחתה בקשתו. עוד התברר, כי יוסי אינדור לא מסר לכוחות הבטחון את כל המידע שברשותו, ולפיכך אין להם כל מחוייבות כלפיו.

שמו של יוסי אינדור נקשר לארגון הטרור, והמשטרה פרסמה הודעה רשמית כי הוא מבוקש. עם זאת לא הוזכר שמו בכתבי האישום והוא לא נעצר עד כה.

ב־30.6.86 התפרסם ב„דבר", כי יוסי אינדור לא נעצר משום ששימש כנראה כסוכן המשטרה. לסופר „דבר" נודע, כי ערב לכידת מניחי המטענים באוטובוסים הערביים שהה יוסי אינדור עם כוחות הבטחון ולאחר מכן שוחרר לדרכו. כזכור, נלכדו אנשי הארגון בעקבות לכידת מניחי המטענים בסוף חודש אפריל 84.

שמו של אינדור נזכר „בהסכם הפתקים" שמסר לשב"כ והוא הוזכר כשותף בהטמנת מטעני החבלה במכוניותיהם של כארים חאלף, ראש עיריית רמאללה לשעבר, ואיברהים טוויל, ראש עיריית אל־בירה. ואולם חגי סגל ויצחק גוביק שהיו שותפים לחוליה זו – לא נקבו בשמו וכהודאתם כינו את שותפם השלישי „האדם האחר".

על־פי הערכת כוחות הבטחון היה חלקו של יוסי אינדור בארגון הטרור היהודי שולי בלבד ולפי שעה לא ברור, אם יוגש נגדו כתב אישום או שהתיק נגדו ייסגר.

אוהדי אסירי הטרור היהודי מילאו איצטדיון יד־אליהו

מאת אוריאל בן־עמי, סופר „דבר"

איצטדיון יד־אליהו היה כמעט מלא. לא בדיוק הקהל של מכבי. ההגה כיפות, בעיקר שחורות, וקאפוטות התקבצו כאן, למען אסירי ארגון הטרור היהודי.

הכוכבים החסידיים מרדכי בן־דוד ואברהם פריד באו לכאן הישר מאמריקה, להרטיט את הלבבות בערב, שכל הכנסותיו נאספו למען האסירים. הכוכבים עצמם לא הופיעו בהתנדבות.

מאיר אינדור, מהמארגנים, מתח את הצלמים בהמון מקומי מיוחד. הוא הצביע על יהודה חוני – אף הוא מהמארגנים – ואמר, „תראו – זה האיש, שהדביק את המטענים לאוטובוסים". הצלמים שעטו אל חוני והנציחו את דיוקנו.

המנחה בעל קול הבאס, קרא עדויות של עדי שרבוקי מאסירי הארגון, על רצח חברו אהרן גרוס. בקול דרמאטי הביא את עדותו של אלוף רחבעם זאבי למען אסירי הארגון.

השאלה העיקרית המעסיקה את האמריקאים:

לאן הלכו כספי הקשר האיראני

מאת אמנון דנקנר, סופר „דבר" בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל„דבר"). – לצד השאלה מי בבית הלבן ידע על הפניית הכספים מרווחי העיסקה האיראנית, ואם היה הנשיא רייגן שותף להחלטה, מתמקדת ההתעניינות עתה בארה"ב בשאלה לאן, בעצם, נעלם הכסף.

כמה עיתונים בארה"ב, ביניהם השבועון „טיים" והיומון „מיאמי הראלד", פרסמו אתמול ידיעות שעל פיהן לפחות חלק מן הכסף מצא בחודשים האחרונים את דרכו למימון מערכות בחירות של סינאטורים וחברי בית הנבחרים, רובם מהמפלגה הרפובליקאית, שמצעם כלל תמיכה ב„קונטראס".

ל„טיים" נמסר ממקור בבולשת הפדרלית, כי היא חוקרת עתה חשדות אלה. הכסף נמסר על־פי החשד למימונם של תשדירי פרסום בטלוויזיה עבור מועמדים אלה. בנוסף לכך שימש, על־פי הטענות, למימון תשדירי טלוויזיה עבור אירגונים אמריקאיים התומכים ב„קונטראס".

(המשך בעמ' 2)

נמרודי: מיליון דולאר שמרתי כהחזר הוצאות

מאת אמנון דנקנר, סופר „דבר" בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל„דבר"). – להלן קטעים מראיון שהתפרסם אתמול ב„וואשינגטון פוסט" עם יעקב נמרודי. חלק מהדברים לא הובאו כציטוט ישיר אך היה ברור כי נמסרו על־ידי נמרודי.

● „אני מאשים את שמעון פרס. מדוע פיטר אותנו „אותי ואת אל שווימר" בצורה כל כך מכוערת?"

(המשך בעמ' 2)

לוחמי אחד הפלגים הפורשים מאש"ף משוחחים עם אנשי דת שיעים זמן־מה לפני שפינו את העיירה מגדושה במסגרת הסכם הפסקת האש שהושג אתמול. אולם נודע, כי אנשי ערפאת, שאינם שותפים ליוזמה בחסות איראן ולוב, מונעים את ביצועו המלא של ההסכם (ראה ידיעה בעמ' 2). (צילום: א.פ.)

נבון: לבטל הצנזורה על מחזות ולהשאירה בסרטים

(ע). – סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות יצחק נבון הודיע אתמול בערב, כי הגיע למסקנה שיש לבטל את הביקורת הקיימת בישראל על מחזות ולהשאירה רק על סרטים.

השר הודיע על כך בפגישה ממושכת שקיים בלשכתו עם הנהלת איגוד מחזאי ישראל. בפגישה השתתפו דן אלמגור, הגית רכבי, מוטי לרנר ודני הורביץ.

שר החינוך מסר, כי ביקש בימים האחרונים שיומצאו לו נתונים על פעילות המועצה לבקורת סרטים ומחזות ועל הנעשה בנושא זה במדינות דמוקרטיות בעולם. מן הנתונים שנמסרו לו אתמול עולה, כי בשבע השנים האחרונות הוגשו לאישור המועצה 419 מחזות. מתוכם נפסלו ששה מחזות בלבד. כמו כן התברר לשר בבדיקה שנערכה בסגרירויות הזרות בארץ, שלא ידוע על קיום מועצה לביקורת מחזות באף אחת מהמדינות הדמוקרטיות במערב.

לאור נתונים אלה, אמר שר החינוך, נראה לו שכל המהומות הפורצות מדי פעם סביב פעולת המועצה לבקורת מחזות מיותרות וגורמים למריבות שאין בה צורך.

אשר להצגת „הפיצוץ ברחוב אהלך" של התיאטרון לילדים ולנוער שליד משרד החינוך והתרבות, מסר השר, כי ייפגש עם חברי הוועד המנהל וועדת הרפרטואר של התיאטרון ביום ה' השבוע. בדעת השר להביע בפניהם את נימוקי הסתייגותו מהליגיטמציה שנותנת ההצגה, לדעתו, לנישואי תערובת בין יהודים וערבים ולהמליץ על הפסקת העלאתה. יחד עם זאת, הדגיש השר, כי אין בדעתו לכפות את דעתו על התיאטרון או לנקוט צעדים מינהליים כלשהם כדי להוריד את ההצגה, וההחלטה תישאר בסופו של דבר בידי המוסדות המוסמכים של התיאטרון.

אפשר להבריא מנועי בית־שמש בשנתיים, מסקנת יעקבי וארנס

מאת אריה אוז, סופר „דבר"

השרים גד יעקבי ומשה ארנס ידווחו היום לוועדת השרים, בראשותו של מ"מ ראש הממשלה שמעון פרס, כי אפשר להבריא את מנועי בית־שמש בטווח של שנתיים.

הוועדה, המתכנסת הבוקר תחליט על פתיחת מו"מ עם גורמי תעשייה על מכירת המפעל. לסופר „דבר" נודע, כי מקרב שלושת המועמדים האפשריים הצעתו של התעשיין ורטהיימר היא הפחות נוחה לממשלה. עוד נודע, כי הצעת „כור" לקבל את המפעל לניהול לשנה־שנתיים לא תידון היום.

הוועדה, שבה חבר גם שר האוצר משה נסים, תצטרך להחליט ראשית כל, אם התעשיה האווירית תיחשב לרוכש אפשרי, נוכח הודעת יצרן המנועים האמריקאי „פרט אנד ויטני", כי תפרוש מהשותפות במפעל, אם יועבר לבעלותה של התעשיה האווירית.

השרים פרס ויעקבי אינם מייחסים חשיבות רבה להמשך שותפות החברה האמריקאית, לאחר שנציגיה הצהירו, כי היא תעמוד בכל התחייבויותיה הן באספקת ידע והן בהזמנת מנועי בית־שמש, גם אם תפרוש מן השותפות בו.

עוד נודע אמש, כי השרים יעקבי וארנס מתייחסים ברצינות רבה להצעה משותפת של „אורדת" ו„אלול", לרכוש את המפעל, ולשלבו בין היתר גם בייצור לשוק האזרחי. ב„אורדת" שותפים שניים מראשי „כוח המשימה" בארה"ב.

ההערכה אמש היתה, כי ועדת פרס תחליט היום לפחות במו"מ נפרד אך ברזמני עם התעשיה האווירית, עם „אורדת" ואולי גם עם התעשיין ורטהיימר. יעקבי וארנס ימליצו שאת המו"מ ינהל מטעם הממשלה גורם מקצועי בלתי־תלוי.

אושרה הקמת 2 טורבינות גאז לתחנת רדינג ג' ברמת־אביב

מאת יוסי מלמן, כתב המדיני של „דבר"

הממשלה אישרה אתמול הקמת שתי טורבינות גאז, בהספק של 50 מגה וואט, לתחנת־הכוח רדינג בשולי הירקון, בקירבת שכונת רמת־אביב בתל־אביב.

האישור ניתן לבקשת שר האנרגיה משה שחל והתנגדו לו רק השרים יצחק פרץ ויוסף שפירא. הם הביעו חשש מפני מפגעים וזיהומים שייגרמו לאיזור עם הקמת הטורבינות.

שחל הסביר, כי המדובר בטורבינות שיופעלו רק בשעת חירום, דהיינו כמה שעות בשנה בלבד.

על אף דברי ההרגעה של שחל ממשיכה עיריית תל־אביב, המתנגדת לבנייה, לטעון, כי הפרוייקט יהיה „אסון אקולוגי" חדש, בנוסף לזה הקיים בתחנת־הכוח רדינג ד'.

ועדת מומחים מצליחה בייקתה

(ע)– דו"ח של ועדת מומחים מטעם משרד הבריאות בעניין הפעלת הטורבינות בתחנת רדינג ג' בתל־אביב יוגש השבוע לשרת הבריאות שושנה ארבלי־אלמוזלינו.

בראש הוועדה עומד ד"ר שמואל ברנר, מנהל המכון לחקר בריאות הסביבה, ומשתתפים בה נציגי משרדי הממשלה לרבות משרד הפנים.

הדו"ח קובע תנאים מפורטים להפעלת התחנה בתנאים תברואיים תקינים. המלצות הוועדה עוסקות בעיקר בהקטנת הרעש ובהפעלת רדינג ג' בשעות חירום בלבד.

שרת הבריאות אמרה, כי לא יעלה על הדעת לבטל את החוק הקיים, המסדיר את הפעלת התחנה, כפי שהציע משרד הפנים. במסגרת החוק ניתנת למשרד הבריאות האפשרות להתנות תנאים תברואיים וסביבתיים להפעלת התחנה, כך שלא יהיה סיכון לבריאות התושבים באיזור.

משרד האנרגיה הודיע למשרד הבריאות, שכל תנאי שיציג יהיה מקובל על משרד האנרגיה ועל חברת החשמל.

מת פרופ' הנרי נויפלד ראש מכון־הלב ב„שיבא"

מאת דנקה הרניש, סופרת „דבר"

פרופ' הנרי נויפלד, מנהל מכון הלב במרכז הרפואי „שיבא" בתל־השומר וחתן פרס ישראל ברפואה, מת במוצאי שבת בביתו ויובא היום למנוחות.

נולד בשנת 1923 בלבוב שבפולין. למד רפואה בווינה, ולאחר שעלה לישראל, בשנת 1951, התחיל לעבוד כרופא־קרדיולוג בבית־החולים „שיבא" בתל־השומר. כשרונותיו נתגלו עד מהרה והוא זכה להכרה ולהוקרה בארץ ובעולם.

פרופ' הנרי נויפלד כיהן פעמיים כנשיא האגודה הישראלית לקרדיולוגיה, היה יו"ר קרן דו־לאומית, ארה"ב־ישראל, למחקר וראש הקתדרה לקרדיולוגיה בבית־הספר לרפואה של אוניברסיטת תל־אביב. שימש יועץ לארגון הבריאות העולמי למחלות לב ולטרשת העורקים, ובשנת 1980 נבחר פה אחד, לנשיא האגודה הבין־לאומית לקרדיולוגיה, והוא שיזם וארגן את הקונגרס הבין־לאומי האחרון לקרדיולוגיה, שנערך במוסקווה בהשתתפות 6,000 רופאים מומחים. שמו הלך לפניו בתחום הקרדיולוגיה, והוא הוציא ספרים רבים וכתב מאמרים רבים בכתבי־העת המקצועיים.

לפני כשנה התגלתה אצלו מחלת הסרטן. הוא סירב להתאשפז, הפסיק לעבוד לפני כחצי שנה, נשאר בביתו וקיבל את הטיפולים הדרושים מבנו הרופא. כמעט עד רגעיו האחרונים שמר על קשריו המקצועיים מביתו. הניח אשה, בת ובן.

תיק משלחת השמאל הועבר להגשת תביעה

מאת נתן רועי, סופר „דבר" לענייני משטרה

ניצב משנה סנדו מזור, ראש אגף החקירות במשטרת מחוז המרכז, שחקר את ארבעת חברי משלחת השמאל, שיצאו לרומניה לפגישות עם אנשי אש"ף העביר את חומר החקירה ללשכת התביעות של מרחב השפלה.

ניצב־משנה מזור העביר את החומר להמשך עבודה, לאחר שהתייעץ עם היועץ המשפטי לממשלה, השופט יוסף חריש. בפני היועץ המשפטי לממשלה הועלתה העובדה, כי מדובר בהפעלה ראשונה של התיקון בחוק למניעת מפגשים עם אנשי אש"ף.

השופט חריש הודיע, כי הוא סומך על התביעה המשטרתית, שתגיש כתבי־אישום אף שמדובר בכתב־אישום ראשון מסוגו על פי סעיף החוק המתוקן.

על אף שבמשלחת היו מספר גדול של חברים נחקרו על־ידי משטרת מחוז המרכז רק לטיף דורי, יעל לוטן, ראובן קמינר ואליעזר פיילר.

צעירה ירושלמית התלוננה:

נהג „סובארו" לבנה ניסה לחטוף אותי

מאת סופר „דבר" בירושלים

משטרת מרחב ירושלים חוקרת בימים האחרונים תלונה של צעירה בת 34, שנפלה לטענתה קורבן לניסיון חטיפה של נהג בעל רכב „סובארו" בצבע לבן, הדומה בתיאורו לאנס מאיזור הנגב.

הצעירה, שהיא רווקה, המתינה למונית ליד מסעדת „הגולש" בשכונת עין־כרם בירושלים. לדבריה עצרה לפתע לידה מכונית „סובארו" בצבע לבן והנהג, בעל השיער השטני הציע לה טרמפ. כשסירבה ניסה להכניסה בכוח לרכבו.

היא צעקה לעזרה, תקפה אותו והוא ברח לכיוון הר הרצל. הצעירה המבוהלת הגיעה במונית לקרית־יובל והודיעה לקצין המשטרה על המקרה.

נמשכים החיפושים אחר המטייל הנעדר

(ע). – החיפושים אחר המטייל גיל גולן, בן 28, מבאר־שבע שעקבותיו נעלמו בשבת במכתש הקטן בנגב נמשכו גם בשעות הלילה.

בסריקות השתתפו יותר ממאה איש, שכללו יחידה של צה"ל, שוטרים, אנשי המשמר האזרחי ואזרחים. מסוק צבאי סרק את האיזור במשך כחמש שעות.

מפקד משטרת מרחב הנגב, נצ"מ בן־ציון העלה אפשרות שהנעדר הגיע לכביש הסמוך ותפס טרמפ. המשטרה החליטה, בשל כך, להפיץ את תצלומו של הנעדר ולבקש את עזרת הציבור בחיפושים אחריו.

עלטה ברמת־גן – תקלות בחיפה

הגשמים נפסקים והחום עולה – מבטיח החזאי

מאת אריה אוז, שמעון וייס, דוד מרגי־הב, יוסף מיכלסקי ואריאלה ראובני, סופרי „דבר"

ביומיים הקרובים לא ירדו עוד גשמים, לאחר שבמשך הלילה – ולכל המאוחר הבוקר הם עמדו להיפסק. היום ומחר יתייצב מזג האויר ומידות החום יעלו בהדרגה.

הגשמים שירדו בסוף השבוע היו גשמי ברכה מבחינת משק המים והחקלאים אינם משקים את השדות.

(המשך בעמ' 2)

חדש! תכנית חסכון ייחודית של בנק הפועלים!

חסכון־רכב

אתה חושב על המכונית הבאה?

אם אתה מתכנן לרכוש בעתיד מכונית חדשה, בנק הפועלים מציע לך תכנית חסכון חדשנית, שנועדה לסייע לך לממש את תכנונך:
★ מסלול של חסכון חודשי צמוד למדד או לדולר, בתנאי ריבית מועדפים – להחלפת הרכב בעוד מספר שנים.
★ מסלול של הפקדה חד־פעמית צמודה למדד, לדולר או לשניהם – בתנאים מיוחדים. אם רכשת בשנה האחרונה רכב חדש, תוכל להפקיד במסלול זה את הסכום שתקבל כהחזר פקדון הרכב.
★ פטור ממס על הרווחים.
★ זכאות לקבל הלוואה לקניית המכונית החדשה – בתום תקופת החסכון, עד גובה החסכון שצברת.*

אתה רוכש עכשיו מכונית חדשה?

אם אתה רוכש עכשיו רכב חדש, בנק הפועלים מציע לך מסלול חסכון משולב, שיקל עליך את הרכישה הנוכחית וגם יסייע לך בהחלפת הרכב בעתיד:
★ הלוואה בתנאים מועדפים לתשלום פקדון יבוא הרכב – עם ההצטרפות לתכנית. את ההלוואה תחזיר רק בתום שנה – עם קבלת החזר הפקדון.
★ מסלול של חסכון חודשי צמוד, להחלפת הרכב בעוד מספר שנים – בתנאי ריבית מועדפים.
★ פטור ממס על הרווחים.
★ זכאות לקבלת הלוואה לקנית המכונית הבאה – בתום תקופת החסכון, עד גובה החסכון שצברת.*

*מתן ההלוואה מותנה בקבלת בטוחות, כמקובל.

פרטים מלאים בכל אחד מסניפי בנק הפועלים ובנק אמריקאי ישראלי.

בנק הפועלים

אבנון|קרמון|שיפרין|עמן

هكذا من الاصل

هكذا من الاصل

חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות

בחלקת גדולי האומה שעל הר הרצל בירושלים התקיימה אתמול תחת גשם שוטף אזכרה לראש הממשלה לשעבר גולדה מאיר במלאת שבע שנים למותה. השתתפו ראש הממשלה יצחק שמיר, ממלא־מקומו שמעון פרס, יו"ר הכנסת שלמה הלל, שרים, חברי־כנסת ואנשי ציבור, בני המשפחה וידידיה הקרובים של גולדה מאיר. (צילום: יצחק הררי)

נאמני ערפאת מונעים השלמת ביצועו של הסכם הפסקת־האש

מאת דן אבידן, מפר „דבר" לענייני ערבים

היוזמה האיראנית להפסקת הקרבות בין השיעים למחבלים בלבנון החלה אתמול להתבצע אולם אנשי ערפאת, שאינם שותפים לה, מנעו את ביצועה המלא. במסגרת היוזמה פינו אתמול כמאה מחבלים מהארגונים הפלשתיניים הפרו־סוריים את הכפר האסטראטגי מגדושה ובמקומם נערכו בכפר לוחמי ארגון „חיזבאללה".

הנסיגה החלקית של המחבלים ממגדושה יצאה לפועל לאחר שאנשי „אמל" אפשרו שלשום לכמה משאיות־אספקה ואמבולנסים להיכנס למחנה ראשידייה, הנתון במצור, ולחלץ מתוכו כ־62 פצועים, רובם נשים וילדים. על־פי התוכנית אמורים היו גם אנשי ערפאת לסגת אתמול מהכפר מגדושה ולאפשר לאנשי ארגון „חיזבאללה" להיערך בכל העמדות בכפר ככוח חיץ בין השיעים לבין הפלשתינים. אולם נאמני ערפאת סירבו לפנות את מגדושה ועל־ידי כך הם בלמו לפי שעה את ביצוע ההסדר האיראני.

לפי טענת נביה ברי ואחד מעוזריו הבכירים, תפסו נאמני ערפאת, יחד עם כמה ארגונים פלשתיניים המקורבים להם, את העמדות במגדושה שפינו הארגונים הפרו־סוריים. עובדה זו אושרה אחר־כך על־ידי המפקד מטעם הכוחות הנאמנים לערפאת בגיזרת צידון. בעקבות השתבשות ביצוע ההסדר האיראני, התחדשו אתמול לפנות ערב לסירוגין חילופי הירי בין המחבלים לשיעים בגיזרת מערב־ביירות. דוברי אש"ף טענו, כי השיעים הפגיזו קשות את מחנה בורג' אל־בראג'נה וניסו לכבשו. כל צד הטיל על הצד האחר את האחריות לשיבוש ביצוע ההסדר.

למרות תקריות אלו נשמרה הפסקת האש רוב שעות היום. נביה ברי הבהיר בינתיים, כי אנשיו ימשיכו לכבד את הסכם הפסקת האש, כדי לתת למתווכים האיראניים ולבני בריתם הלבנונים הזדמנות נוספת להשלמת ביצוע ההסדרים.

ועד העובדים במס־הכנסה ת"א ביקר החוקר העצור אייזנברג

מאת נתן רועי, כתב „דבר" לענייני משטרה

חוקרי היחידה הארצית לחקירות הונאה במטה הארצי של המשטרה נענו לבקשת חברי ועד העובדים של מחלקת החקירות במס הכנסה בתל־אביב ואפשרו לחברי הוועד להיפגש ביום ו' שעבר עם גצל אייזנברג, חוקר המס הבכיר שנעצר בחשד לקבלת שוחד מידי אפל.

פגישתם של חברי הוועד התאפשרה לאחר שחברי הוועד ביקשו לברר פרטים על תנאי מעצרו של גצל אייזנברג. הם טענו כי „קיימת אפליה בין תנאי מעצרו של אפל לבין תנאי מעצרו של אייזנברג". כדי להוכיח את טענתם הם סיפרו, כי גצל אייזנברג מובא לבית־המשפט „בזינזנה" של המשטרה בבית המעצר באבו־כביר כשהוא כבול באזיקים בעוד שדוד אפל הובא במכונית של היחידה הארצית לחקירות הונאה וללא אזיקים.

לאחר בירור התברר כי אין כל נוהג של איפה ואיפה ביחידה הארצית לחקירות. הסיבה להפרדה בתנאים נובעת מהעובדה שהחוקרים הפרידו בין השניים: אפל היה עצור בתחנת מסובים, והבאתו לבית־המשפט הוטלה על חוקרי היחידה הארצית לחקירות הונאה, ואילו גצל אייזנברג היה עצור באבו־כביר והוא הובא לבית־המשפט על־ידי שוטרי בית המעצר כמו כל העצירים האחרים. לאחר שנחה דעתם של חברי הוועד הם ביקשו להיפגש עם גצל אייזנברג, כדי שיוכלו להעביר לו „חבילה" בשם עובדי מס הכנסה". מפקד היחידה הארצית לחקירות הונאה, תת־ניצב יורם נגן, נאות לבקשת חברי הוועד והתיר להם להביא לו את החבילה שכללה דברי מתיקה ודברים אחרים. זאת ועוד, בהוראתו של תת־ניצב יורם נגן הותר לחברי הוועד לשבת עם גצל אייזנברג במשך כחצי שעה בחדר שבבית המעצר באבו־כביר, כדי שגצל אייזנברג יוכל לשפוך בפניהם את לבו.

שרי הממשלה ממשיכים בנסיעות לחוץ־לארץ

מאת יוסי מלמן, סופר המדיני של „דבר"

שרי הממשלה ממשיכים בנסיעותיהם לחו"ל. אתמול אישרה הממשלה את נסיעותיהם של שר הפנים יצחק פרץ לשלושה ימים לצרפת ושל שר התקשורת אמנון רובינשטיין לחמישה ימים למצרים.

השר עזר ויצמן יצא השבוע לביקור של ימים אחדים בארה"ב לשם גיוס כספים מטעם האוניברסיטה העברית בירושלים. בחו"ל שוהים כבר השרים אריאל שרון (בארה"ב) והשר גדעון פת (במערב־אירופה).

לאן הלכו כספי

(המשך מעמ' 1)

אם יתאמתו החשדות האלה, תקבל השערוריה מימדים חמורים עוד יותר מאלה שהיו לה עד כה, מכיוון שבארה"ב יש חוקים וישנה רגישות לנושא מימון הבחירות. מאחר שמבחינה משפטית רווחי העיסקה האיראנית הוא כסף של ממשלת ארה"ב, אם ייתברר ששימש למימון מערכות בחירות, פירוש הדבר יהיה שממשל רייגן הרם כן הקופה הציבורית לפעילות מפלגתית, ומכאן שאנשים בממשל עברו עבירות פליליות חמורות, שענשן שנות מאסר וקנסות גבוהים.

עד כה לא נמצאה עדות מסייעת לטענות העיתונים, אולם ראשי ה„קונטראס" ממשיכים לטעון, כפי שטענו למן היום הראשון של הפרשה, כי מעולם לא קיבלו כספים מרווחי העיסקה האיראנית. אתמול טען אחד מראשי ה„קונטראס", אלפרדו קאלרו, בראיון טלוויזיה, כי ארגונו גם לא קיבל סיוע צבאי או אחר, שנקנה על־פי כמה טענות, בכספי העיסקה. השאלה המעסיקה בוואשינגטון את חוקרי הקונגרס ואת העיתונות היא: לאן, אם כן, הלך הכסף.

האפשרויות הנבדקות על־ידי חוקרי הקונגרס, לבד מהפניית הכסף למימון מערכות בחירות בארה"ב, הן:

- הכסף נעלם ברובו לכיסיהם של מתווכים ואנשי עסקים כמו המיליארדר הסעודי עדנן חשוגי והמתווך האיראני מנוצ'ר גורבאניפר.
- הכסף הלך, לפחות בחלקו, לחשבונות פרטיים של גורמים רשמיים של כמה מדינות שטיפלו בעיסקה, או לקרנות חשאיות של מדינות או סיעות שונות.
- הכסף הלך בכל זאת למימון צרכים צבאיים של ה„קונטראס" לרכישת ציוד צבאי בעיקר בישראל והעברתו להונדוראס, ומשם הועבר למורדים.

בראיון טלוויזיה אמר אתמול בצהריים מי שהיה היועץ לבטחון לאומי בבית הלבן רוברט מקפרליין, כי קולונל אוליבר נורת' סיפר לו על הפניית הכספים ל„קונטראס" כשהיו השניים בשליחות חשאית בטהראן בחודש מאי השנה. מקפרליין אמר כי אחר־כך נתעוררו בו ספיקות לגבי כשרות המעשה והוא הציג ספיקות אלה בפני מי שהגדיר „פקידים בכירים בבית הלבן".

משקיפים בוואשינגטון סבורים, כי אם התכוון מקפרליין לאדמירל פוינדקסטר, כי אז אין בכך חידוש, אולם אם התכוון לראש הסגל של הבית הלבן דונאלד ריגן, עשויה עדותו של מקפרליין להביא להרחקתו של ריגן.

נמרודי: מיליון דולאר

(המשך מעמ' 1)

- „אנחנו, הישראלים, המפסידים, והאמריקאים, הרוויחו את כל המזומנים". „נמרודי" טוען כי קיבל עבור משלוח של 500 טילי „טאו" לאיראן 5 מיליון דולאר, מהם החזיר 4 מיליון למשרד הבטחון של ישראל ומיליון דולאר שמר אצלו כהחזר עבור הוצאותיו.
- נמרודי סיפר כי הוא גאה במיוחד על גיוס סוכן מצרי כשעבד ב„מודיעין הישראלי". הוא שכנע קצין מצרי בכיר לבוא לתל־אביב, סידר מלכודת מינית עם נערה יפה והפך בכך את המצרי למקור מצויין של ישראל, שסיפק לה מידע במשך שנים.

הגשמים נפסקים

(המשך מעמ' 1)

הגשמים האחרונים שוב התרכזו במרכז ובדרום, שם כבר ירד יותר – בנגב הרבה יותר – מהממוצע הרב־שנתי לעונת החורף כולה. עם זאת ירדו כמויות גדולות של גשם גם בצפון ומפלס הכנרת עלה ב־2 סנטימטרים נוספים. מאז ראשית עונת הגשמים עלה מפלס הכנרת ב־38 ס"מ בלבד – תוספת של כחמישים מיליון מ"ק מים לכנרת.

דובר מקורות מסר, כי בעקבות הגשמים האחרונים הופסקה שאיבת מי התהום ומי מאגרים. ממנהלת הכנרת נמסר, כי על אף העלייה במפלס, הוא נמוך עדיין בהשוואה לשנים קודמות בתקופה המקבילה ויש צורך בתוספת של כשני מטר וחצי עד שהמפלס יגיע לרמתו הרגילה.

תקלות בהספקת החשמל

שתי תקלות בקווי מתח גבוה, המובילים אספקת חשמל מתל־אביב לרמת־גן ולגבעתיים, גרמו להפסקות חשמל ממושכות בשתי הערים. הפסקת החשמל הראשונה נמשכה מ־4.30 עד 7.30 אחרי־הצהריים.

התקלה השניה גרמה להפסקה באספקת החשמל מ־8.15 עד 9.30 בערב בחלקים רבים של רמת־גן וגבעתיים. לא היה קשר בין שתי התקלות. מהנדסי החברה הגדירו את התקלות „טכניות ולא תלויות זו בזו".

צוותי חברת החשמל תיקנו את התקלות ואספקת החשמל חודשה. הצוות הטכני של חברת החשמל יבדוק את הסיבות לתקלות.

חדרי הניתוח הוצפו

חמשת חדרי הניתוח בקומת הקרקע של הבניין החדש בבית־החולים רמב"ם בחיפה, אשר הוצפו שלשום בשטפונות העזים שפקדו את איזור בת־גלים והעיר התחתית, יצאו מכלל שימוש למשך שבעה עד עשרה ימים.

אין התקדמות בחקירת ההתנקשות
הנדקר ליפשיץ משנה את גירסותיו

גינויים ערביים יוצאי דופן בחריפותם פורסמו אתמול בי־ם ובשטחים

מאת אריאל בקמי, דני רובינשטיין ויוסי מלמן, כתבי „דבר"

אין כל התקדמות בחקירת המשטרה לאיתור התוקף של דוד ליפשיץ בליל שבת ולפי שעה אין בידי המשטרה עצורים החשודים במקרה.

כזכור, נדקר דוד ליפשיץ בן ה־60 בליל שבת, סמוך לסככות האנטיקים, בקרבת שער שכם בירושלים. מצבו הוגדר אתמול כיציב.

ליפשיץ שינה אתמול את גרסותיו, באשר לזהות תוקפיו והאם מדובר ביותר מתוקף אחד. משטרת ירושלים מתקשה לפיכך לקבוע את זהות תוקפיו. כמו כן אין בידי המשטרה מידע על עדי ראייה היכולים לסייע לה באיתור תוקפיו של ליפשיץ. עם זאת אתמול התברר, כי עוברים ושבים מקרב הסוחרים הערביים לא הגישו עזרה לליפשיץ, לאחר שהותקף וכי הוא הובהל לבית החולים בעזרת עובר אורח חרדי.

דיונים בקבינט

הקבינט המדיני מקיים בימים האחרונים דיונים במצב הבטחון בירושלים, ביחסים בין יהודים לערבים ובאמצעים לשיפור הבטחון בעיר. שר המשטרה חיים בר־לב שדיווח אתמול לממשלה על ההתנקשות בדוד ליפשיץ, אמר, כי לפי־שעה אין בידי המשטרה מידע המצביע על זהות המבצעים ושולחיהם.

גינויים חריפים

גינויים ערביים יוצאי דופן בחריפותם פורסמו אתמול בקשר לנסיון הרצח של דוד ליפשיץ, שנדקר בליל שבת ליד שער שכם.

בעתון „אל־פאג'ר" המקורב ל„פתח" נכתב אתמול במאמר מערכת, „אנו מרימים קולנו באופן חד־משמעי, לומר לא להתקפות על אזרחים בכל גיל, מכל הדתות והגזעים, בכל זמן ובכל מקום. זהו קול לאומי המתחייב מהצורך לשמור על ישותנו, על ערכי המוסר ועל עקרונותינו לנוכח ההידרדרות לה אנו עדים". עוד נאמר ב„אל־פאג'ר": „...הנוי אנחנו (הפלשתינים) במצב של דבר, אנחנו האזרחים חסרי המגן בארצנו תחת הכיבוש".

האוכלוסייה הערבית בירושלים גדלה פי שלושה מאשר בגדה

מאת יעל ארטמן, כתבת „דבר" בירושלים

האוכלוסייה הערבית של ירושלים גדלה פי שלושה משיעור גידול האוכלוסייה ביו"ש ופי שניים וחצי מאוכלוסיית המרחב הערבי סביב העיר. הגידול נובע מהפיתוח המואץ בירושלים, היוצר מקומות תעסוקה רבים לערבים וכתוצאה מסיוע של ממשלת ירדן ואש"ף. ירושלים היא מוקד משיכה רב עוצמה בעיקר לתושבי חברון, שהם התורמים העיקריים לעיבוי ההתיישבות בשולי העיר.

מסקנה זו עולה ממחקר חדש של מכון ירושלים לחקר ישראל, שערכו ישראל קמחי, פרופ' שלום רייכמן והפרופ' יוסף שביד על ההתיישבות הערבית במרחב המטרופוליני של ירושלים. מן המחקר מתברר, כי ירושלים מהווה מוקד תעסוקה עיקרי במרחב והמגיעים אליה מדי יום, מאז ראשית שנות ה־80 כ־15 אלף מהמועסקים המתגוררים באזור הר חברון, ברמאללה ובכפרים סביבה.

המחקר מגלה, כי משקלה של ירושלים כמרכז שירותים לאוכלוסייה הערבית פחת, לעומת התקופה שקדמה לשנת 1967. העיר אמנם מספקת שירותים נבחרים כמוצרים בסיטונות, שתונות, שירותי בריאות ודת, אך את עיקר שירותיהם מקבלים ערביי המרחב בערי הגדה, בעיקר רמאללה, אל־בירה וביתלחם.

רובינשטיין למצרים עם מסר למובארק

מאת יוסי מלמן, סופר המדיני של „דבר"

שר התקשורת אמנון רובינשטיין מקווה להיפגש השבוע עם נשיא מצרים חוסני מובארק ולהעביר לו מסרים מראש הממשלה יצחק שמיר וממלא־מקומו שמעון פרס.

השר רובינשטיין יצא אמש לביקור של חמישה ימים במצרים כדי לדון בחידוש קשר הטלפון הישיר בין שתי המדינות. הוא יהיה אורחו של עמיתו שר התקשורת, התעבורה והתחבורה המצרי, סולימאן באכאלוואי.

תיק החקירה בפרשת עמר יושלם השבוע

(ע). – המשטרה תשלים במהלך השבוע את חקירת פרשת השוחד שבה נחשד ח"כ שלמה עמר. חוקרי היחידה לחקירת פשעים במטה הארצי יעבירו את כל חומר החקירה לעיונו של ראש אגף החקירות, ולאחר מכן יועבר החומר, בצירוף המלצות, ליועץ המשפטי לממשלה.

כזכור, נחשד ח"כ שלמה עמר בכך שהציע שוחד לאלברט אוחלאי בתמורה לכך שלא יעיד נגדו. במהלך החקירה נפתח תיק נוסף בחשד לשיבוש הליכי חקירה.

חקירה זו התבקשה בחשד, שח"כ עמר, עם עורכי־דין ושני חוקרים פרטיים ביקשו לשכנע את אוחלאי לחזור בו מעדותו.

מועצת עיריית י־ם התפזרה „בגלל היחס"

מאת יעל ארטמן, כתבת „דבר" בירושלים

מועצת עיריית ירושלים התפזרה אתמול, לאות מחאה על יחסה של הממשלה לירושלים כבירת ישראל, יחס „הגובל בהזנחה", המתבטא בין השאר, בעיכוב אישור מענק של 10 מיליון שקל בוועדת הכספים של הכנסת, „ללא שום עילה הגיונית".

חברי מועצת העיר, על כל סיעותיה, הכריזו בתחילת הישיבה אתמול על הפסקה בת שעה בדיון לאות מחאה. נציגי הסיעות התכנסו להתייעצות, שבסיומן הוחלט שלא לקיים את הישיבה כלל ולא לקיים ישיבות מועצה נוספות, עד שייקבע מועד כינוסה של ועדת השרים לענייני ירושלים.

תשובת שריר בעניין נקש תוגש רק היום

תצהיר התשובה של שר המשפטים אברהם שריר לבג"צ, בעניין הסגרת ויליאם נקש, יוגש רק הבוקר.

בתצהיר של פרקליטות המדינה, שיועבר בחתימתו של שריר ושל נציב בתי הסוהר דוד מימון יודגש, כי ההחלטה שלא להסגיר את נקש לצרפת נובעת מהחשש שבכלא הצרפתי עלולים להתנקש בחייו.

כן יפורטו הנימוקים ההומניטריים שהנחו את השר שריר וביניהם החשש, שאם יוסגר לצרפת תשאר אשתו של נקש עגונה.

תצהירו של ויליאם נקש יועבר לבג"צ רק מחר. בתצהיר זה כלולות ידיעות, שהגיעו לעורך דינו, לפיהן משפחתו של עבד־אללה הקר, אותו רצח נקש, המפוזרת בין השאר בבתי־כלא בצרפת, עלולה להתנקש בחיי נקש.

דאגה נוכח הכשלון לפעול נגד הטרור

הוועד המנהל של אינטרנציונאל האיגודים המקצועיים החופשיים, הביע דאגה מכשלון הממשלות בעולם לשתף פעולה באורח יעיל כדי למנוע פעולות טרור. בישיבה בבריסל הביע הוועד המנהל את דאגתו מהאיום של הטרור על שלומם של העובדים בעולם ובני משפחותיהם, ועל הערכים הבסיסיים של חרות, דמוקרטיה ושלום.

סגן נשיא אינטרנציונאל האיגודים המקצועיים, ירוחם משל, אמר בדיון שקדם לקבלת ההחלטה, כי הטרור הוא כמו סרטן.

ההסתדרות תובעת רפורמה

(המשך מעמ' 1)

עד אתמול לא נמסר כל נייר לשרים, לרבות חברי הקבינט הכלכלי איתם נפגש שר האוצר במסגרת מאמציו להשיג תמיכה בתוכניתו, ונראה, שהצבעה בממשלה על התוכנית תידחה לשבוע הבא. מ"מ ראש הממשלה מבקש לקיים מחר, בישיבה השבועית של „שרינג", דיון בהשתתפות תעשיינים ואנשי אקדמיה על השלכות התוכנית על מגזרי המשק השונים.

ישיבת הוועדה המרכזת

בישיבת הוועדה המרכזת של ההסתדרות, ציין המזכ"ל ישראל קיסר, שההסתדרות מתנגדת לכוונה להטיל תשלומים עבור שירותי בריאות וחינוך. לעומת זאת מחייבת ההסתדרות הטלת מס על רכוש (כגון דירות פאר), הנהגת מס עזבון והטלת מס על רווחי הון.

קיסר הטעים שההסתדרות תסכים לרפורמה במיסוי, רק אם זו תבטיח שהשכירים יגדילו את הכנסתם הפנויה כעידוד לעבודה ולא ייפגעו מהסכמי העבודה.

תשלום מרוכז לאגרות

טענות שונות, לפיהן עבודת מטה בלתי מסודרת הביאה להעלמות השר ולפגיעה באמינות התוכנית, נשמעו מפי פקידי האוצר. אתמול ישבה הנהלת האוצר שעות רבות בנסיון לתאם נתונים ולסגור קצוות אחרונים בתוכנית.

לסופר „דבר" נודע, כי אגרות שירותי הבריאות והחינוך יוטלו רק על כשליש מהאוכלוסיה, בעלי ההכנסות הגבוהות, והיינו יופעל תשלום מרוכז לפי רמת הכנסת מקבלי השירותים. כמו כן בדוד שנקבע פיצוי למשפחות מרובות ילדים ולאוכלוסיות חלשות, על פגיעה הנובעת מביטולי פטורים וגזירות אחרות.

באוצר מעריכים, שבהודעה התוכנית המלאה על פרטיה יתברר, כי אין התוכנית פוגעת באופן מוחלט בקבוצה כלשהי באוכלוסיה. ייתכן, כי בתוכנית ישנה פגיעה ברמת החיים היחסית של האוכלוסיות החלשות, אך זו נובעת מהקלות שניתנו לאוכלוסיות אחרות, אשר יעלו את רמת חייהן.

באוצר טוענים, כי לשכבות החלשות ניתנה בשנים האחרונות הגנה מועדפת שפגעה בתלאים האינפלציה, [illegible] ובתוצאה מכך נוצר בעבר מרתנקה ממשית ברמת חייהן הנוכחית.

באוצר מבטיחים, כי בתכנית הכלכלית נשמרו ההקלות לאיזורי הפיתוח, ולעובדי הצבא.

נודע, כי עד אתמול לא נמסר כל נייר לחברי הקבינט הכלכלי.

הברקלה: התכנית תשמור

יו"ר האגף לאיגוד מקצועי, חיים הברפלד, הזהיר, שקבלת תוכניתו של האוצר כירושה שתיקה בשכבת של העובדים בעלי הכנסה נמוכה ובינונית – מול גידול בשכרם של העשירונים העליונים. „התכנית הזאת לא צריכה לעבור", אמר.

יו"ר האגף לבטחון סוציאלי רב פלג הטעים, שתכנית האוצר פוגעת גם בגימלאים ובנזקקי הביטוח הלאומי.

לא כל אחד יכול לקרוא מודעה זו!

אזרח נכבד!

בישראל חיים כ־8,000 עיוורים, מרביתם חיים מקצבאות הביטוח הלאומי וזקוקים לעזרתך!

ההכנסות ממבצע "אור לעיוור", בהשתתפות תה ויסוצקי, מסייעות למרכז ולאגודות למען העיוור ליזום, לקיים ולפתח שירותים שמטרתם שיפור רמת חייהם של אלפי עוורים.

בחודש דצמבר יפקדו את ביתך תלמידי בתי־ספר על מנת להעלות תרומה למבצע "אור לעיוור".

קבל אותם בסבר פנים יפות ותרום בעין יפה!

ההכנסות מתרומות אלו קודש לרווחת העיוור החי בתוכנו.

עזור להם לעזור לעצמם.

המרכז לעיוור בישראל: שד' בן גוריון 94 ת"א, טל' 242634.

ויסוצקי מקרב לבבות
"אור לאור" חנוכה תשמ"ז

שי סמלי לתורמים, בהוקרה מחברת תה ויסוצקי.

בצער רב אנו מודיעים על פטירת חברתנו

גולדה אקשטיין

ז"ל

הלויה התקיימה אתמול, יום ראשון, י"ב בכסלו תשמ"ז 14.12.86 בבית העלמין בקיבוץ רמת הכובש

המשפחה
ובית רמת הכובש

חברתנו

חנה מירון

איננה

ההלויה היום, יום שני י"ג בכסלו תשמ"ז 15.12.86 בשעה 15.00 באילת השחר.

המשפחה
ובית אילת השחר

לבית כנרת ולמשפחות

אתכם באבלכם הכבד

חשב
החודה הבין קבוצית לעירנות כינר

למיכאל פורת

אנו משתתפים בצערך על מות

אביך ז"ל

אחוקה
חברה להשקעות בע"מ (1982)

חוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965

מרחב תכנון מקומי „טובים"

הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה „טובים" הופקד שינוי תכנית המקראת שינוי מס' 2 לתכנית מפורטת 119/03/8 – אזור התעשיה, ביחד עם התשריט המצורף אליה.

עיקרי הוראות השינוי: 1. ביטול דרך מס' 14 ושינוי יעודה לתעשיה.
2. הגדלת מגרש 135 ע"ח דרך שהתבטלה.

ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית:
שטח התכנית: 5.572 דונם
גוש 312 בחלקו
חלקה 6 בחלקה
אזור התעשיה באר־שבע

כל המעוניין בשינוי רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל המעוניין, בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר, הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן זכאי לפי סעיף 100 לחוק, רשאי תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות להגיש התנגדות לשינוי במשרדי הועדה המקומית האמורה.

שלום דניאל
(–)
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום

מכרז מס' 674 בדבר רכישת מכוניות

מינהל הסחר הממשלתי במשרד התעשיה והמסחר מזמין הצעות בדבר מכירה לכשהד של 16 מכוניות הרשות להובלה בעוקבים בתפוסות.

את תנאי המכרז והטפסים להגשת הצעות ניתן לקבל כל יום בין השעות 8.30 ל־12.30 בירושלים, רח' קרן היסוד 38.

הסברים נוספים ניתן לקבל אצל מר י. באר, טל. 02־63435/6 או 02־668438.

את ההצעות יש לשים בתיבת המכרזים בחדר מס' 8 במינהל הסחר הממשלתי, רח' קרן היסוד 38, ירושלים, עד יום ד' 31.12.1986 שעה 10.00.

המינהל אינו מתחייב לקבל את ההצעה הזולה ביותר או הצעה כלשהי.

ידידיה כהן
מנהל מינהל הסחר הממשלתי

ועדה משנה לתכנון ולבניה – חולון
הודעה על פי סעיף 149 (1)
לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965

ניתנת בזה הודעה שהוגשה לועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 73 בגוש 6018 רח' יעבץ מס' 15 חולון הכוללת מתן הקלה באחוזי בניה 3% משטח המגרש 798/2 מ"ר בקומת הקרקע בלבד.

החלקה הנ"ל נמצאת באזור מגורים א'.

את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה בעיריית חולון, רח' ויצמן 58 בשעות הרגילות של קבלת קהל.

התנגדות לבקשה להקלה לעיל ניתן להגיש תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו. התנגדות כאמור חייבת להיות בכתב ומנומקת.

עו"ד ח. שרון
מ"מ ראש העיר ויו"ר
הועדה משנה לתכנון ולבניה – חולון

הועדה המקומית לתכנון ולבניה, חדרה
הודעה עפ"י סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965

ניתנת בזה הודעה, כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה, חדרה בקשה למתן אישור להקלה על חלקה מס' 328/2 בגוש 10035 ברחוב גושנים והיינו: חריגה של 7.5% לקו בנין צדדי.

כל מי שיש לו התנגדות להוצאת ההיתר / האישור הנ"ל בבקשה זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה חדרה, רחוב הלל יפה את התנגדותו המנומקת בכתב ולציין כתובתו המדוייקת.

התנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

אייבי י בטנא
ראש העיר
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה חדרה

ועדה משנה לתכנון ולבניה
עיריית באר־שבע

הודעה על פי סעיף 149 (1)
לחוק התכנון והבניה
תשכ"ה 1965

ניתנה בזה הודעה כי הוגשה לועדת המשנה לתכנון ובניה באר־שבע בקשה למתן חריגה מקווי בניין בתכנית מפורטת.

מהות הבקשה: חריגה מקווי בנין המותרים לפי התכנית הנ"ל בגוש 38023. כתובת: מורכוב 15/1. כל המעוניין יכול לעיין בבקשה ובתכנית המצורפת אליה ללא תשלום, במשרד הוועדה המקומית בימים ובשעות שהמשרד פתוח לקהל.

כל הרואה עצמו נפגע או עלול להיפגע מעניין החריגה רשאי להגיש התנגדות לבקשה האמורה תוך שבועיים מיום פרסומה של הודעה זו בעתון.

עירית באר־שבע
משרד מהנדס העיר
המחלקה לרשוי
ופקוח על הבניה

עירית חיפה
משרד מהנדס העיר
הועדה המקומית לתכנון ולבניה העיר חיפה
רחוב ביאליק 3, חיפה
טלפון מספר 04־640775

הודעה על פי סעיף 149, לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965.

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על ידי: מר שמואל חורון – לאשר שינוי יעוד מתעשיה לשירותי ומשרדי בנק בשדרות ההסתדרות חלקה 26 בגוש 11664.

הבקשה כרוכה בשימוש חורג המהווה שינוי יעוד מתעשיה לשטח בנק.

אפשר לעיין בבקשה במחלקה לפיקוח על הבניה, בבנין העירייה, רחוב ביאליק 3, חיפה בימים א', ג', ה' בין השעות: 08.00־11.30.

המעונין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.

איתמר יעבריץ
מהנדס העיר

הודעה ללקוחותינו

עידכון
שיעורי הריבית בתפ"ס

1. החל מיום ג' 16.12.86 ישתנו שיעורי הריבית בתפ"ס לעסקות קיימות עפ"י המפורט להלן:

היתרה בשקלים חדשים	% ריבית שנתית נומינלית	% ריבית שנתית מתואמת
מ־50 עד 999	8.00	8.32
מ־1,000 עד 9,999	14.50	15.58
מ־10,000 עד 49,999	15.50	16.74
מ־50,000 ומעלה	16.00	17.32

2. שינוי ביתרות התפ"ס (מעבר ממדרגה למדרגה) יגרום לשינוי הריבית בהתאם.
3. הודעה זו מתפרסמת במקום הודעות אישיות ללקוחות.
4. פרטים נוספים ניתן לקבל בסניפי הבנק.

בנק הפועלים בע"מ

דבר DAVAR דבר
מאוחד עם **לשרוב**

העורכת: חנה זמר
משנה לעורך: דוד פרהצוד
מנהל מערכת: מרדכי ברקאי
עורך „דבר השבוע": טוביה מנדלסון
מנהל כללי: אהרון קראוס

המו"ל – „דבר" בע"מ
נדפס בדפוס „דבר" בע"מ
המערכת והמנהלה תל־אביב, רח' שינקין 45, ת.ד. 199, מיקוד 61001
טלפון 286141 (6 קווים)
מחלקת המודעות
טלפונים ישירים 286156, 281660, 298032

סניפים:
ת"א, בית „דבר" רח' שינקין 45
טלפון 286141, מיקוד 65233

ירושלים:
המערכת, רח' המלך ג'ורג' 16
בית מאירה קומה ג
טלפון 242203 מ 94229

חיפה: רח' הנביאים 27
טלפונים 2־642111, מ 33104

בני בגין: לא שמעתי ששמיר יפרוש ב־1988

מאת עליזה ולך, סופרת „דבר" לענייני מפלגות

לא שמעתי על כוונתו של ראש הממשלה יצחק שמיר לפרוש בעוד שנתיים, אמר אמש ד"ר זאב בנימין בגין, בנמקו מדוע התמודדות הבין־אישית על ראשות תנועת חירות, המשתקת אותה, פסולה מעיקרה.

„מתווכחים על ביצה שלא נולדה שנתיים, שלוש או ארבע לפני הזמן", הדגיש בני בגין בדברו בפורום של צעירי „חירות" ב„מצודת זאב" בתל־אביב, שכלמו בו בעיקר ותיקים. „עקב הקדמת המאוחר בשנים התרכזו קבוצות, או מחנות, סביב מועמדים עתידיים לתפקיד הרם של ראשות הממשלה".

בני בגין הדגים את הסכנה הצפויה ל„חירות" ממשטר הסיעות בהשוותו אותה למפד"ל ולהידרדרותה מ־12 ח"כים ל־4. לכן, הוא סבור, יש לכנס את המושב השני של הוועידה רק אחרי שתושג הסכמה מרבית בין המחנות הניצים, ולצורך הסכמה כזאת די בשיתוף־פעולה בין שני המחנות הגדולים. ד"ר בגין לא נקב בשמות, אך ברור היה שהוא מדבר על מחנות שמיר ולוי, הדומיננטיים בגודלם.

שגרירות ברה"מ בדנמארק נפגעה ממטען חומר־נפץ

מאת עלי בוק, סופר „דבר" בדנמרק

קופנהאגן (מיוחד ל„דבר") – נזקים נגרמו אתמול לבניין שגרירות ברה"מ בקופנהאגן מהתפוצצות מטען חומר נפץ שהוטל לעבר השגרירות מבעד לגדר הבניין. שגרירות ברה"מ גובלת בבית־קברות, הגובל, מצידו, בשגרירות ארה"ב.

משטרת קופנהאגן ניסתה במשך כל יום אתמול לעלות על עקבות מטילי המטען, אך הדבר לא עלה בידיה. שום ארגון לא נטל על עצמו עד כה את האחריות למעשה.

דובר השגרירות הודיע כי תגובת השגרירות תמסר היום. לא נראה כי צפוי בעקבות הפצצה קרע ביחסים בין שתי המדינות. כזכור ניתקה ברה"מ את יחסיה הדיפלומטיים עם ישראל לאחר שהוטלה פצצה על שגרירותה בתל־אביב ב־1953.

אזרח אמריקאי עצור בניקראגואה בחשד ריגול

ניקראגואה (א.פ.) – אזרח אמריקאי עצור בניקראגואה בחשד לריגול. לדברי שלטונות ניקראגואה הוא נתפס על־ידי זרועות הבטחון בקרבת שדה תעופה צבאי כשברשותו מפות צבאיות.

דוברת משרד החוץ של ניקראגואה מסרה אתמול, כי העצור הוא סם נסלי הול, בן 49, ולדברי מקורות בארה"ב הוא אחיו של חבר הקונגרס טוני הול. „סם הול נראה אתמול בבסיס צבאי בניקארגואה", היא אמרה. „הוא נתפס כשברגליו מפות צבאיות ואמר לנו, כי הוא מועסק בשירותו של ארגון המתמחה במודיעין ובריגול אחר מטרות צבאיות וכי הוא פועל בשירות אינטרסים של ממשל ארה"ב.

בעתון הרשמי של ניקראגואה נכתב אתמול, כי האמריקאי שנתפס הועסק על־ידי ארגון המכונה „יחידת הפניקס", שהוצג כארגון פרטי העוסק באיסוף מודיעין. לדברי העתון הוא נעצר כבר ביום ו' בבוקר.

העתון מסר עוד בצטטו את שר החוץ מיגל ראסקוטו, כי הול ייחקר באותו האופן שנחקר האמריקאי הסנפוס אשר מטוסו הופל כשהעביר משלוח נשק למחתרת ה„קונטרס". כזכור נידון הסנפוס ל־30 שנות מאסר.

אחיו של סם הול, חבר הקונגרס טוני הול אמר אתמול באמצעות דוברו, כי הוא מתפלל לשלומו של אחיו, „שאתו אין הוא חולק את עמדותיו בשאלת מדיניות ארה"ב באמריקה המרכזית".

שוחררו שני שווייצים שנחטפו משטח סואזילנד

סואזילנד (רויטר). – שני אזרחים שווייצים, אשר נחטפו ביום ו' משטח סואזילנד על־ידי זרועות הבטחון של דרום־אפריקה, שוחררו אתמול והגיעו לבירת סואזילנד מבאבנה ללא פגע.

השניים, האמן דניאל שנידר בן ה־29 וארוסתו קורין בישוף בת ה־25, נחטפו בפשיטה שבמהלכה הותקפו שישה בתים במבאבנה ובעיירה התעשייתית הסמוכה מנציני. אדם אחד וילד בן 13 מתו מכדורי הפושטים. בנוסף על השניים נחטפו גם שני אזרחי סואזילנד. אחד מהם שוחרר כבר שלשום, ואילו על גורלו של השני, גרייס קלה, אשר הועסק על־ידי ארגון קוואקרי המעניק מילגות לימודים לפליטים מדרום־אפריקה, לא ידוע לעת עתה דבר.

שר החוץ הדרום־אפריקאי פיק בותה הגן אתמול על פעולות זרועות הבטחון של ארצו בפני ביקורתם של אנשי תקשורת בטענו, כי השניים היו מעורבים בפעילויות שסיכנו את בטחון דרום־אפריקה.

ידידיהם של השניים סיפרו אתמול, כי במהלך מעצרם בדרום־אפריקה הם הוחזקו בעיירה מידלבורג, שם הם נחקרו בדבר קשריהם כביכול עם מחתרת השחורים „הקונגרס הלאומי האפריקאי". עם שחרורם נאמר להם על־ידי חוטפיהם שאל להם לספר לאמצעי התקשורת על דבר חטיפתם.

נטורי קרתא לאפיפיור: לחץ לבינאום ירושלים

מאת נח זבולוני, סופר „דבר" בירושלים

נטורי קרתא פנו באגרת אל האפיפיור יוחנן פאולוס השני ובה הם מפצירים בו לעמוד כסלע איתן על עמדתו, שירושלים צריכה להיות עיר בין־לאומית.

בעקבות הפיגועים והמהומות שהיו באחרונה בירושלים התכנסה „מועצת השבעה" המוסד העליון של נטורי קרתא בירושלים, לישיבה דחופה, והחליטה לשגר לאפיפיור איגרת תמיכה ועידוד לבינאום ירושלים. לדבריהם זהה עמדתו של האפיפיור לזו שלהם, והם קוראים לו להפעיל את מלוא השפעתו בעולם כדי שבינאום ירושלים ייצא אל הפועל.

הרב משה הירש, שמסר לעתונאים את תוכן האגרת לאפיפיור, הוסיף, שאם ירושלים תהיה עיר בין־לאומית, יוסר מעליה דגל ישראל, המסמל את מרידת הציונים נגד התורה ומלך המשיח, והשנאה והאיבה השוררים בה בין היהודים לערבים יתמו מן העולם.

העתירה בוטלה – „אוואנטי פופולו" לתחרות האוסקר

(ע). – הסרט „אוואנטי פופולו" ייצג את ישראל בתחרות פרס האוסקר, לאחר שמפיץ הסרט „שתי אצבעות מצידון" שיש קולר הסיר אתמול את עתירתו לבג"צ, שבה טען כי הסרט „אוואנטי פופולו" נבחר לייצג את ישראל בתחרות שלא כדין.

שופטי בג"צ הציעו לעותר לחזור בו מן העתירה, משום שקשה להוכיח עובדתית את הטענה כי היתה כאן בחירה שלא כדין, והוא קיבל את מלצתם.

השופטים ביטלו אפוא את הצו על־תנאי שהוציאו, והסרט „אוואנטי פופולו" ייצג את ישראל בתחרות.

40 שנה ל„פאלקסשטימע" השבועון ביידיש בפולין

(ע). – השבועון ביידיש „פאלקסשטימע" (קול העם), היוצא לאור בפולין מאז תום מלחמת העולם השניה חגג בוואראשה בשבוע שעבר מלאות 40 שנה לפרסום הגליון הראשון שלו. באירוע החגיגי השתתפו מזכ"ל בית לוחמי הגטאות בנימין אנוליק ומרדכי פלצור מישראל ועורכי עתונים מפולין. בין האורחים היה גם אהרון ורגליס, עורכו של הבטאון ביידיש בברה"מ „סאבייטיש היימלאנד".

בנימין אנוליק סיפר, כי ה„פאלקסשטימע" יוצא לאור אחת לשבוע ב־5,000 עותקים. יש בו גם קטעים המודפסים בפולנית, והקהל הקוראים שלו אינו רק יהודי.

גאז מדמיע לפיזור המהומות בקראצ'י. (צילום: א.פ.)

עשרות הרוגים ומאות פצועים במהומות בין־עדתיות בקראצ'י

קראצ'י (רויטר). – 54 בני אדם לפחות נהרגו ומאות נפצעו אתמול במהומות בין עדתיות בקראצ'י, שתוארו על־ידי עדי ראיה כחסרי תקדים באכזריותם.

בני עדת פשטון משולהבים הציתו בתים בפרבר של קראצ'י, אורנגי טאון, המאוכלס במהג'רים, גררו נשים וילדים מבתיהם, הטילו ילדים לתוך בתים בוערים ודקרו אותם בסכינים. חיילים שהוזעקו כדי לכפות עוצר שהוכרז בחמישה אזורי מתיחות קיבלו הוראה לפתוח באש ללא התרעה לעבר מפירי העוצר.

מוקד האלימות הוא, כאמור בפרבר אורנגי טאון, שם פרצו המהומות. לדברי תושבי הפרבר פתחו בני עדת פשטון בהתקפה בשעות הבוקר כשהם חמושים ברובי „קלצ'ניקוב", באקדחים, ברגזנים ובמוטות ברזל. הם פשטו על הפרבר בג'יפים, במשאיות ועל אופנועים. לדברי התושבים, בעוד שהמהג'רים הותקפו, לוו התושבים מבני עדת פשטון על־ידי התוקפים אל מחוץ לאיזור המהומות.

לדברי תושבי הפרבר נמשכו המהומות במשך כל שעות היום בלא התערבות המשטרה עד להפסקתם בשעות אחר הצהריים המאוחרות. ההחלטה לשלוח את הצבא נתקבלה עקב ביקורת מצד פוליטיקאים מקומיים על ממשלתו של מוחמד זיה אולהאק, אשר נכשלה במאמציה להילחם בסחר הגרוע בסמים ובכלי נשק בקראצ'י.

בכלי נשק אשר סופקו לאנשי המחתרת האפגאנית הלוחמת בכוחות הממשלה באפגאניסטאן שבו חודרו אל תוך שטחה של פאקיסטאן ואל הבירה קראצ'י, שהיא גם אחד המרכזים הגדולים לסחר בהרואין ובמריחואנה ונקודת משלוח של סמים אלה למערב אירופה ולאמריקה. אותם מדינאים הוסיפו, כי הצירוף של כלי נשק, סמים, כסף ומתיחות עדתית מאיימים להפוך את קראצ'י לביירות שניה.

קניבאליזם, עינויים, מעילות והשלכת יריבים לתנינים – במשפטו של בוקאסה

באנגי (ע"ד). – קניבאליזם, עינויים, מעילה בכספי המדינה והשלכת יריבים פוליטיים לאריות ולתנינים הם מקצת המעשים שבהם מאשימה התביעה את הקיסר לשעבר ז'אן בדל בוקאסה במשפטו המתחדש היום ברפובליקה של מרכז־אפריקה.

יותר מ־60 עדים יעידו במהלך המשפט, שנדחה ב־26 בנובמבר לאחר מושב אחד בלבד, כדי לאפשר לשופט לאסוף מידע נוסף לקראת התחדשות המשפט.

מקורות המקורבים לממשלה הנבוכה של הרפובליקה של מרכז־אפריקה אמרו אתמול, כי זו חוששת שמא יעורר המשפט זכרונות מרים מתקופת רודנותו של בוקאסה, שאותם היו אזרחי המדינה מעדיפים לשכוח.

בוקאסה הפתיע את בני ארצו כששב לארצו ב־23 באוקטובר, כשהוא משוכנע, כנראה, שיתקבל בזרועות פתוחות אחרי שנים של גלות בחוף־השנהב ובצרפת.

מקורות דיפלומטיים אמרו, כי אם לא תושג עיסקה בין השופט לבין ההגנה, עלול בוקאסה להאשים אחרים ממנהיגי המדינה בשותפות בפשעיו. לדבריהם, עלול המשפט גם למקד את תשומת־הלב הציבורית לעובדה שצרפת השלימה זמן רב עם שלטונו של אדם המואשם במעשי זוועה רבים ובבזבוז משאביה הדלים של ארצו.

מקורות מוסמכים מסרו אתמול, כי גם שני צרפתים יועמדו לדין על חלקם בארגון שובו של בוקאסה. לא נמסר מועד משפטם של השניים, ססטן שוקרון ופיליפ לאקנט מהעיר ליל שבצפון צרפת. השניים נעצרו חמישה ימים לאחר שובו של בוקאסה.

עם פתיחת משפטו אמר בוקאסה, כי חזר מרצונו כדי להשיב על ההאשמות, אשר פוברקו, לדבריו, על־ידי ממשלת הנשיא ז'יסקאר ד'סטאן. אם לא יזדהה פעם נוספת, מצפים כי המשפט יסתיים ב־27 בדצמבר בגזר־דין מוות, אולם בבאנגי רווחת דעה, כי הגנראל אנדרה קולינגבה, שנבחר זה עתה לתקופת כהונה נוספת של שש שנים, יעניק חנינה לבוקאסה, והוא יצטרך לשוב ולחפש לעצמו מדינת מקלט.

הקונגרס מגיב על דברי לקט

(עש"ת). – יו"ר ההנהלה הישראלית של הקונגרס היהודי העולמי יצחק קורן הביע אתמול תרעומת על דברי הביקורת שהשמיע יו"ר תנועת העבודה הציונית יחיאל לקט בעניין פרשת ואלדהיים.

קורן אמר, כי נגד ואלדהיים הצטבר חומר רב ביותר, הכולל מסמכים וראיות שנבחנו על־ידי משפטנים בכירים ברחבי העולם. התגובה הבין־לאומית בכלל היתה של זעזוע על כי ואלדהיים הצליח עד היום להסתיר את עברו הנאצי. במספר ניכר של מדינות מערביות הוא נהפך היום לאישיות בלתי־רצויה.

ועדת הכנסת המיוחדת שטיפלה בנושא בדקה את דו"ח משרד המשפטים וסמכה את ידיה על ההחלטה להחזיר את השגריר מווינה.

חיילי צבא הונדוראס משקיפים על קטע הגבול עם ניקראגואה השקט עתה, לאחר שהיה בשבוע שעבר לזירת קרבות בין חיילי שתי המדינות בעקבות פשיטה של חיילי ניקראגואה על בסיסי ה„קונטראס" שבשטח הונדוראס. (צילום: א.פ.)

בולים חדשים

יום ההופעה: יום חמישי, ט"ז בכסלו התשמ"ז (18.12.86)

נצרת (70 אג')

יובל השרות המטאורולוגי (50 אג')

ברוניסלב הוברמן וארטורו טוסקניני (1.50 ש"ח כ"א)

בולי הוברמן וטוסקניני יופיעו בסדרה בת 2 בולים בערך נקוב של 1.50 ש"ח כ"א. שלא כנהוג בבולי זכרון אחרים, המודפסים בדרך כלל בגליונות של 15 בולים לכל ערך בנפרד, שולבו 2 הבולים הנ"ל בגליון אחד בן 12 בולים.

הגליון מורכב מ־3 שורות של 4 בולים כל אחד עם שבלים בשורה התחתונה בלבד. 4 הבולים בכל שורה מורכבים משני בולי הוברמן ושני בולי טוסקניני, כאשר 4 הבולים בשורה האמצעית נמצאים בסדר שונה מאלו שבשורות העליונה והתחתונה.

החומר הבולאי יימכר ביום ההופעה באשנבי השירות הבולאי ובבתי הדואר המודיעים לכך. בולים עם טובלים, צמדות לוי וגליונות שלמים יימכרו גם לאחר יום ההופעה באשנבי השירות הבולאי ובסוכנות הדואר חיפה שד' הנשיא 37 - כל עוד המלאי יאפשר זאת - עד יום ששי, ט"ו בטבת התשמ"ז (16.1.87).

אשנבי השירות הבולאי:
ירושלים • תל אביב • חיפה • קרית שמונה • נהריה • עכו העתיקה • טבריה • עפולה • נתניה • רחובות • אשקלון - אפרידר • באר־שבע • אילת • נמל תעופה בן־גוריון.

משרד התקשורת • השירות הבולאי

אנשים • אנשים

אז והיום

לפני כשבע שנים כשצירף שר האנרגיה יצחק מודעי את ידידו למפלגה הליברלית, פנחס גולדשטיין לביקור רשמי במצרים, רגשה דעת הקהל כאן. העתונות תקפה אותו על שהוא מערב מסע ממלכתי באינטרסים אישיים ומפלגתיים. מאז כבר־אה השתנו הנורמות וצירופו של ח"כ זיידאן עטשי למסעו הרשמי של שר התקשורת אמנון רובינשטיין (בתמונה) במצרים אינו מעורר עוד ביקורת. דובר משרד התקשורת אבי חפץ הסביר כי עטשי, שהוא חבר בתנועת שינוי, נוסע על חשבונו וישלם מכיסו את כל הוצאות הנסיעה. ובכל זאת אין בכך כדי להסביר מדוע צורף למסע רשמי של שר.

יוסי מלמן

אופטימיסט

מוחמד בסיוני (בתמונה), שגריר מצרים בישראל, היה ביום ראשון אורח העיר נתניה. „אני אופטימיסט לגבי שנת 1987 – שתהיה שנת שיחות שלום במזרח התיכון. אני גם אופטימיסט לגבי זה שיהיה שגריר ערבי נוסף בישראל. אני יודע שהדרך לכך אינה סוגה בשושנים אלא מרופדת בקוצים", אמר בסיוני בפגישה שנערכה בלשכתו של ראש העיר, יואל אלרואי. בסיוני גם הכין „שיעורי בית" בכל הנוגע לנתניה. הוא ידע לספר לנוכחים שנתניה נוסדה על־ידי אגודת „בני בנימין" והעיר קרויה על־שם הנדיב „נתן שטראוס" וכן על שם „נתן־יה" („הבאת־אללה" כפי שהגדיר בסיוני).

חנה מאור

שיחכו...

ראש עיריית ירושלים, טדי קולק (בתמונה), ערך אתמול ב„משכנות שאננים" סעודת צהרים לכבוד משלחת של הפרלמנט האירופי. האורחים הקשיבו בעניין לתיאוריו המפליגים של קולק על התפתחותה של העיר. גם לשאלות הקנטרניות של כמה מהם שביקשו לגעת באורח חייהם של תושבי העיר הערבים השיב טדי בדיפלומטיות מרובה. לשאלתו של אחד האורחים בדבר רשות ההצבעה של התושבים הערבים לכנסת, אמר קולק: „במעט 3000 שנה חיכו התושבים לאיחוד העיר מחדש. יעברו עוד 300–450 שנה והם יוכלו להצביע לפרלמנט".

טובה צימוקי

פרעון חוב

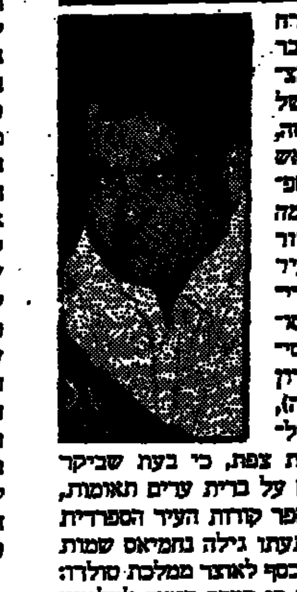

אם ישתפר באורח פתאומי ומהיר, כבר בימים הקרובים, מצבה הכספי הקשה של עיריית צפת, יהיה זה, אולי, בזכותו של ראש עיריית טולדו שבספרד, העיר התאומה לצפת. במהלך סיור שערך ראש העיר האורח, מאנשו גאריידו, בבית האבות „סוכת שלום" בצפת, סיפר לו ח"כ אהרון נחמיאס (בתמונה), סגן יו"ר הכנסת ולשעבר ראש עיריית צפת, כי בעת שביקר בטולדו כדי לחתום על ברית ערים תאומות, ביקש לראות את ספר קורות העיר הספרדית משנת 1270. להפתעתו גילה נחמיאס שמות של יהודים שהילוו כסף לאוצר ממלכת טולדו: „מאחר שלא מצאנו כי הכסף הוחזר למלווים היהודים, אני מציע לראש העיר האורח לפרוע את החוב לקופת עיריית צפת היום. יען כי רוב יהודי טולדו שעלו לישראל בעת גירוש ספרד התיישבו בצפת ובראשם הרב יוסף קארו, מחבר „שולחן ערוך", הציע עתה נחמיאס. באוירו ענה, למרבית ההפתעה, כי ישקול בכובד ראש ובאהדה את הצעתו של מארחו הצפתי.

שמעון וייס

בקו הקדמי

אירועי התקופה האחרונה ברצועת הבטחון בדרום לבנון המתקפות המתגברות של המחבלים על מוצבי צד"ל, הפכו את מפקד צד"ל גנרל אנטואן לחד (בתמונה), לא רק בבחינת מפקד בגבש, אלא גם מפקד מקיים. לאחרונה עשה לעצמו הגנרל הלבנוני מנהג קבוע, לפיו הוא מצטרף פעם בשבוע ללילה ארוך אל חייליו באחד המוצבים הקדמיים. הצטרפות זו מאפשרת לגנרל להפגין הזדהות עם חייליו ועם בעיותיהם וקשייהם מקרוב. ואכן, הלילה השבועי הזה במחיצת החיילים בקו הקדמי מרשים ביותר את החיילים והאורחים לא רק בדרום־לבנון, אלא גם בביירות ומצפון לרצועת הבטחון.

שמעון וייס

הבטחה

ח"כ יוסי שריד (בתמונה) המאושפז ביחידה לטיפול נמרץ לב בבית החולים „הדסה" בירושלים עבר אתמול צינתור לב ולאחריו בוצעה הרחבה מוצלחת של העורק בעזרת בלון. שריד קיבל חומר אנזימטי להמסת הקרישים לתוך העורק הכללי ומבית החולים נמסר כי הוא מתאושש וחש בטוב. שריד עצמו אמר, כי מעתה יחדל לעשן, שכן לדבריו התקף הלב נגרם בשל עישון סיגריות. שריד גם איחל החלמה מהירה לדוד ליפשיץ המאושפז ב„הדסה" לאחר שנדקר בבטנו ליד שער שכם בעיר העתיקה בירושלים. שריד הבטיח לבקר את ליפשיץ כשרופאיו יתירו לו לרדת ממיטתו.

יעל ארמוני

על הידיים

לא התבלבלנו, וגם הצלם לא התבלבל. וולטר ווסיל האקרובט פשוט הולך על ידיו והוא מתכוון לצעוד בצורה כזאת כשלושה ק"מ ליום, מתל־אביב עד שיגיע לירושלים. וכל זאת כדי ללכת בעקבות אביו שנכנס לספר השיאים של גינס כאשר צעד על ידיו מזלצבורג לווינה (מרחק של כ־300 ק"מ) במשך שלושה וחצי חודשים. ווסיל הבן התחיל במסעו כבר כשירד בשדה התעופה בן־גוריון ממדרגות מטוס „אולימפיק" שבחסותה נערך המבצע.

להיט

20 חולצות טריקו של גלי צה"ל חולקו בימים האחרונים לפעילים יהודים בברה"מ ביוזמתו של יו"ר המשרד המקומי של הליגה נגד השמצה, הארי וול שביקר לאחרונה בברה"מ. וול נפגש שם עם פעילים יהודים ושאל מה ברצונם לקבל. התשובה: חולצות טריקו מודפסות באותיות עבריות הן הלהיט בהא הדיעה. וול פנה למפקד גל"צ, נחמן שי, וביקש את חולצות התחנה הנושאות את הסיסמה „גלי צה"ל כל הזמן". משלחת של יהודים מארה"ב שביקרה בברה"מ בשבועיים האחרונים הביאה את החולצות שחולקו במוסקבה, לנינגרד וריגה.

יעל ארמוני

מחוץ לבית

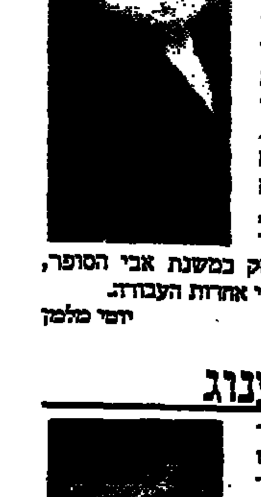

יוסף טבנקין, מראשי הפלמ"ח ובכירי התנועה הקיבוצית, לא נמצא ראוי שספרו על אביו, יצחק טבנקין (בתמונה), ייצא לאור בהוצאת הקיבוץ המאוחד. לפיכך נאלץ לפנות למוציא לאור פרטי ומצאו דווקא ביעקב (יואל) עמרמי מ„הדר". הוצאת „הדר" התמחתה שנים רבות בהוצאת ספרים על האצ"ל והלח"י, אולם עתה היא מוציאה את הספר, העוסק במשנת אבי הסופר, יצחק טבנקין, ממייסדי אחדות העבודה.

יוסי מלמן

עסקים ותענוג

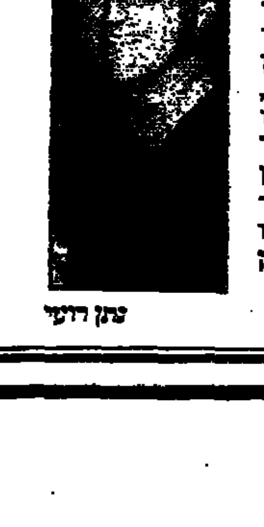

ראש עיריית תל־אביב, שלמה להט (בתמונה), נפש כשלושת הימים האחרונים בשוויץ עם רעייתו, זהבה. החופשה, שהוגדרה כפרטית, הגיעה לה ביום ה' האחרון והסתיימה אתמול, כשבני הזוג הגיעו ללונדון למסרת איסוף תרומות לקרן תל־אביב לפתוח. בבירת בריטניה נפגשו עם מנכ"ל הקרן, חנן בן יהודה.

עתן דרעי

هكذا من الاصل

מאה שערים • מאה שערים • מאה שערים • מאה שערים • מאה שערים • מאה שערים • מאה

קיטון בהצעים ושיפור באוירה

מאת שמואל רוזנבלום

מס המחזור – תקבולים לאוצר או יחסי ציבור

עד אשר יחליטו קברניטי המשק אם להטיל מיסוי על הבורסה ולבצע את התכנית הכלכלית החדשה, נמשכים ההצעים בשוק המניות. אתמול הורגשה רגיעה בולטת בנפח ההצעים והבנבנות הרכישה כנגד הצעצים. התחושה הכללית של מקורבי השוק הינה שהשד אינו נורא כל כך. פעילי הבורסה יוצאים מהנחת יסוד שעל המסחר בבורסה יוטל בסופו של דבר, מס מחזור של אחוז אחד. עם שיעור מס כזה ניתן לדעתם לחיות והם מעריכים שהמס יוטל מיד ויוריד מבאוירה של הבורסה חרב פיפיות מאימתי חשש ממס גבוה יותר. רבים תמהים על עבודת האוצר בנושא מס המחזור שכן לדעתם ההכנסות כמעט אפסיות ונזק עשוי להיות גדול. במקרה הטוב יצליח האוצר לסמוג 20 מליון דולר לחודש. נוצר רושם שהתועלת העיקרית מהטלת המס הינה בתחום יחסי ציבור וכדי להראות שהגזירות פוגעות גם בבעלי הממון.

המסים החלים כיום על שוק ההון

מניות – המשקיע במניות פטור ממס, להוציא אדם המוגדר כעוסק בני"ע. חברות וגופים פיננסיים משלמים מס מלא על עליית ערך ני"ע שברשותם גם אם לא מימשו את ני"ע. משקיע פרטי משלם מס במקור בשיעור 35% על דיבידנד מזומן הנובע מהחזקותיו במניות הנסחרות בבורסה.

אגרות חוב – המשקיע הפרטי ישנו פטור מלא ממס על רווחי ההון, כולל הפרשי הצמדה. על הריבית משלם המשקיע הפרטי 35% מס. גופים וחברות משלמים מס על כל ההכנסות באגרות חוב בהתאם לחוק למיסוי בתנאי אינפלציה.

תוכניות חיסכון – המשקיע פטור ממיסוי על הפרשי הצמדה ריבית או הפרשי שער בתוכניות דולריות. קופות גמל – פטורות ממיסוי. קרנות השתלמות – פטורות ממיסוי. ביטוח מנהלים – פטור ממיסוי. בכל שלושת האפיקים האחרונים הפטור הכלא ממיסוי חל עד גובה תיקרת ההשקעה המוכרת. ברור שהטלת מיסוי על אפיקי ההשקעה הציבוריים עשויה להקטין את הרצון לחסוך ולהגדיל את הצריכה במשק באורח ניכר. רעיון מיסוי אפיקי ההשקעה המוסדיים נראה כושל מתחילתו.

שינויי שער במסחר – קליטת הצעים טובה

מפגש בולט בין מוכרים לקונים התרחש אתמול במסחר התקופה בלטה במרבית המניות. הצע של 3190 ע.נ. בפיב"י. נקלט ללא שינוי במחזור מלא בסך 3658 ע.נ. הצע קטנטן של 34 ע.נ. בבינלאומי נקלט כמוכן ללא שינוי במחזור בסך 2084 ע.נ. דבר המעיד על המצאות קונים בלידר ולא רק בנגד הצעים. הצע בשיעור 1643 ע.נ. במניות דלק נרכש ללא שינוי תוך מחזור גדול של 5248 ע.נ. תופעה המעידה אף היא על פעילות בלידר. מניות דלתא גליל עלו כ־2.3% תוך ביקוש ביניה. במניות ליגת הופיע ביקוש שסופק בעליה של 1% תוך מחזור ער. הצע של כ־2600 ע.נ. בפולגת 0.4 נקלט במהירות בירידה של אחוז בודד. הצע בסך 9451 ע.נ. באי.פי. אופציה נקלט ללא שינוי בשער במחזור גדול של 16551 ע.נ. הצעים במניות כלל תעשיות ודיסקונט השקעות נקלטו בדרך כלל במהירות רבה מבעבר תוך הפגנת נכונות רכישה נלהבת יותר. מניות אזורים נסחרו ללא שינוי בהיצע, מניות אפריקה ירדו בכ־1.3% בהיצע של 513 ע.נ. ובמחזור נאה של 592 ע.נ. בבנקאיות שררה מגמה יציבה כאשר הצעים נקלטו במהירות מרובה וביקושים סופקו בעליות קלות ביותר ובדר"כ אף ללא שינוי. מגמת פריונות בקרנות הנאמנות נמשכה באורח קל יחסית. נפח המחזורים הכספי היה נאה למדי והעיד ברורות על רצון לרכוש סחורה ולהגדיל החזקות.

ריביות בפקדונות שיקליים

שם הבנק	סך כספי	ריבית תפיס שנתית	ריבית פקיס שבועית
לאומי	10,000 ש"ח	15.50%	0.31%
לאומי	50,000 ש"ח	16%	0.32%
הפועלים	10,000 ש"ח	15.5%	0.31%
הפועלים	50,000 ש"ח	16.5%	0.33%
דיסקונט	10,000 ש"ח	15.5%	0.31%
דיסקונט	50,000 ש"ח	16%	0.32%
המזרחי	10,000 ש"ח	15.5%	0.31%
המזרחי	50,000 ש"ח	16.5%	0.32%
הבינלאומי	10,000 ש"ח	16%	0.32%
הבינלאומי	50,000 ש"ח	17%	0.33%
ריבית ג'מבו	100,000 ש"ח ויותר	17.5%	

שיעור הריבית בפיקדונות השיקליים מצוי מזה כחודש במגמת ירידה. מדד המחירים הצפוי לחודש נובמבר ינוע סביב כ־2.5% לערך. מדד בשיעור זה משקף הפסד התחלתי של 1.25% לערך אל מול הריבית הגבוהה ביותר המשולמת למפקידי התפ"ס. ניתן להעריך שהשינויים בגובה הריבית לא יהיו משמעותיים בזמן הקרוב, והריבית אף עשויה לרדת מעט. פיקדונות ג'מבו נתונים בדר"כ למיקוח בין הבנק ללקוח, עפ"י מצב הנזילות של הבנק בעת הפיקדון.

שער הדולר השחור

התעוררות הקלה שנרשמה בשבוע החולף בשערי השחור נמוגה בדרך כלל. שער השחור המשיך לנוע סביב רמת מחירים של כ־1.48 לערך. הצהרותיו של נגיד בנק ישראל בנוגע לאי ביצוע פיחות בקרוב תרמה אף היא לרגיעה יחסית. הגדלת הקצבת המט"ח לנוסעים לחו"ל, המתוכננת להגיע לסך של 3000 דולר, תגרום בעתיד לרכישת מטבע זר בשוק השחור עקב ההפרש בשיעור 15% בין שער הבנק לשער השחור. כללית ניתן להעריך שבגלל החורף שבו אין בדר"כ תנועת תיירות מבוגשת במיוחד בצירוף החששות למטבעות מזוייפים בשוק השחור, צפויה רגיעה בשוק מסוג זה.

★ הכותב משמש כיועץ השקעות.

שערי המניות

שרותים

דלק ג 0.1שח	3110	5248			-1643
הראל 1.0	3367	18.0			-18.0
הראל 5.0	2405 תב	100	-200	-7.7	-274
כפנות הספקה 0.1	14100	21.0			-21.0
כפנות הספ' 0.5א	4890	52.0	-60	-1.2	-240
קידר 0.1	1895	381	+58	+3.2	+612
קידר 1.0	296	15239	-4	-1.3	-18885
חברת השקמל 0.1	— הפסקת מסחר —				
מוסכי קרוסה 0.1	4050 תב	80.0	-450	-10.0	-115
מוסכי קרוסה 0.5	2250 תב	722	-170	-7.0	-1147
קנמודיקום 0.1	4000	607	+175	+4.6	+958
קנמודיקום 0.5	3201	410	+1		+28.0
קפל 1.0	1701 קו		+81	+5.0	+10800
קפל אופ 1	1662	1.0	-17	-1.0	-1.0

מלונות ושרותי תיירות

כלי זהר 1.0	— הפסקת מסחר —				
כלי זהר 5.0	— הפסקת מסחר —				
מלונות דן 1.0	1431	275	+27	+1.9	+771
מלונות דן 5.0	1048	184	-10	-1.0	-184
חוף האלמוג 0.1	5040	105			-142
כבא 1.0	2185	54.6	-65	-2.9	-54.6
מלונות ירדן 1.0	2600 תב	349	+125	+5.1	+1146

מחשבים ושרותי מחשב

אירות 1שח	1681	1865	+16	+1.0	+1897
דטה כיבנן 1.0	6810	441			+26.0
ת.י.ה.ג. 1.0	24400	28.0	-500	-2.0	-28.0
יעבא 1.0	6980	173			+22.0
כלל מחשבים 1.0	12750	105	-248	-1.9	-64.0
מ.ל.ל. 1.0	20200	54.0	-250	-1.2	-57.0
מ.ל.ל. 5.0	6670	150	+180	+2.8	+50.0
משוב 1.0	814	1615	+24	+3.0	+1962
משוב אופ 1	641	2051	+1	+.2	+2049
ניקוב 1שח	16796 תב	164	-2964	-15.0	-368
ניקוב 5שח	10875 תב	146	-1209	-10.0	-443
תים מחשבים 1.0	1801	693	+1	+.1	+1538
תים מחשב אופ 1	18899		-161	-.8	-412

מקרקעין ופיתוח

נדל"ן בינוי ופיתוח

אברהם גינדי 1.0	— הפסקת מסחר —				
אברהם גינדי 5.0	— הפסקת מסחר —				
אורן מבנים 1.0	*782	868	+22	+2.9	+2077
* ביצוע חלקי 96.00%					
אורן מבנים 5.0	364	3750	+2	+.6	+498
אזורים 1שח	792	7295			-7487
אזורים אופ 1	501	7398	+15	+3.1	+6249
אזורים אגח 3	106.0	84998	+1.5	+1.4	+43755
אילנן 1.0	520	30238			-28183
אל-רוב 1.0	1179	2087	+10	+.9	+1332
אבנגרים 1.0	3000	89.0			-13.0
אפריקה 0.1שח	35380	278	-800	-2.2	-454
אפריקה 1שח	29800	592	-400	-1.3	-513
אפריקה אופ 5	16180	118	-100	-.6	-100
ארזים 1.0	2301	391	+1		+114
ארלדן 1שח	2560 תב	596	-135	-5.0	-876
ארלדן 5שח	1470	2253	-30	-2.0	-2703
בן-יקר גה 1.0	3790	390	+20	+.5	+358
בינוביץ 1שח	3000	187			+104
בינוביץ 5שח	1910	536	+10	+.5	+114
הבקר 1.0	4450	387	+150	+3.5	+563
דרוקר 1.0	322	6263			+3737
דרוקר 5.0	274	4736			+5964
הדעד 0.1	7200	3.0	-80	-1.1	-39.0
הדעד 0.5	4599	209	+49	+1.1	+209
המכלול 1.0	*1563	200	-16	-1.0	-61.0
* ביצוע חלקי 76.60%					
המכלול 5.0	1062	217	-20	-1.9	-1389
ת.ל.ב. 0.1	— הפסקת מסחר —				
ת.ל.ב. 0.5	— הפסקת מסחר —				
נכסים ובנין 1.0	2955	4559	-45	-1.5	-3367
גב-ים 0.1	4130	428			-65.0
גב-ים 0.5	2950	1149			+488
הכשרת הישוב 1.0	— הפסקת מסחר —				
ישפרו 1.0 ש"ח	3260	838	+100	+3.2	+571
ישראלום 1.0	1490 תב	484	-90	-5.7	-956
ישרס 10.0	15385	287	-5		-253
בנין פיתוח 1.0	9400 תב	292	-600	-6.0	-295
כלל נדלן 0.1	436	26776	+5	+1.2	+20173
לוכיר 1.0	4600	94.0	-200	-4.2	-188

לומיר 5.0	1501	395	+1	+.1	+215
מ.ת.ב. 1.0	405	5709			-4222
מ.ת.ב אופ 2	232	19936			-4281
מ.ת.ב אג"ח א	99.0	36656	+1.0	+1.0	+30389
מגבר בניה 1.0	714	4027			-524
מישנאל 5.0	320	2967			-417
מגרב 5.0	1300	1629			-689
מר-לו 1.0	640	1269			-17.0
לינטסטין 1.0	395	1064	+1	+.3	+276
לינטסטין 5.0	139.0	45632			-19101
ליפשיץ 1.0	1750	463			-463
ליפשיץ 5.0	925	6589	-25	-2.6	-3239
נאות אביב 0.5	7200	232	-100	-1.4	-459
נכסי אזורים 1.0	795	6656	-20	-2.5	-7134
סהר החזקות 1.0	13470	15.0	-120	-.9	-39.0
סהר החזקות 5.0	9330	30.0	-100	-1.1	-54.0
סוף 1.0	6300 תב	20.0	-350	-5.3	-20.0
סוף 5.0	3341 כו		-176	-5.0	-236
עפר וסלע 1.0	887	1808			-2369
עדי 3.0	— הפסקת מסחר —				
קיסריה 0.1	2618 תב	337	+238	+10.0	+992
קיסריה 0.5	1580	1125	+30	+1.9	+906
רוגובין 1שח במ"ה	432 תב	4243	+39	+9.9	+5018
רוגובין 5שח במ"ה	191.0	3418			-2810
רוגובין אופ 2	1110	1165			-804
רוגובין אג"ח א	98.0	25405	+.5	+.5	+28211
רסקו מבנה	9498 תב	122	+863	+10.0	+183
רסקו רג	8000	202			-32.0

חקלאות

מטעי הדר 0.1	2929	147	+19	+.7	+126
מטעי הדר 0.5	*2090	330	-127	-5.7	-600
* ביצוע חלקי 86.80%					
מהדרין 0.1	6950	501	-142	-2.0	-527
נכסי הדרים 1.0	1268	1424	-9	-.7	-2724
פרי אור 0.5	2880	657	-40	-1.4	-417
שבהר 0.1 ש"ח	11400	97.0			-31.0

תעשייה

מזון וטבק

אסמס 1.0	1401	236	+1	+.1	+114
גולדפרוסט 1.0	3005	296	+55	+1.9	+632
גולדפרוסט 5.0	1879	385	-1	-.1	-55.0
גולדפרוסט אופ 1	1400				+840
דובק מב ש	4290	2826	+100	+2.4	+1913
דובק מב ב	4230	2096	+45	+1.1	+330
זגלכל 1.0	960	1721			-1721
זגלכל 5.0	598	1120			-1070
פרי-הז 1.0	— הפסקת מסחר —				
פרי-הז 5.0	— הפסקת מסחר —				
טמפו בירה 1.0	18250	52.0			-22.0
טמפו בירה 5.0	15642 תב	187	+1422	+10.0	+297
יבנור 1 ש"ח	1500	177			+59.0
יבנור 5 ש"ח	912	479			+146
מן 1 ש"ח	11655 תב	121	-1295	-10.0	-81.0
מן מ"ר 5 ש"ח	5950 תב	192	-600	-9.2	-192
סנפרוסט 1.0	11465	52.0	+115	+1.0	+24.0
עלית 0.1	17800	421			-59.0
עסיס ב 0.5	351	8539			-2639
שלמה אנגל 1.0	2699	66.0	-53	-1.9	-150
שמן מבנה ש	5250 תב	740	+400	+8.3	+1542

טקסטיל והלבשה

אידגר 1.0	523	3583	-1	-.2	-3666
אופים 1.0	1420 תב	1182	+75	+5.6	+2117
אופנת ברוך 1 שח	622	2286			+89.0
אופנת ברוך 5 שח	393	2070			+506
ארגמן רג ש	15650	120			-170
דלתא-גליל 1.0	2915	2090	+65	+2.3	+3065
דלתא-גליל א 3.0	2140	950	+40	+1.9	+301
כיתורות כאותר 1.	1700				-80.0
כיתורות כאותר 5.	841	184	+1	+.1	+10.7
ויסלבד 1.0	1450	374	+70	+5.1	+442
ויסלבד 5.0	905	110			-10.0
וורדינון 1.0	*8060	67.0	+130	+1.6	+48.0
* ביצוע חלקי 87.60%					
זיקית 1.0	1750	763	+30	+1.7	+77.0
זיקית 5.0	1160	2055	-10	-.9	-2850
לודזיה 0.1	— הפסקת מסחר —				
לודזיה 0.4	1255	2202	+5	+.4	+729
ליגת 1.0	716	1311	+7	+1.0	+1724
מיס גליקו 1.0	*590	425	+6	+1.0	+75.0
* ביצוע חלקי 85.00%					
מקס 0.1	5090	346			-328
מקס 0.5	2794 תב	2272	+254	+10.0	+2868
עיט 1.0	14300	42.0	+450	+3.3	+52.0
עיט 5.0	7330	216	-10	-.1	-556
עמק 1.0	1595	5100	-80	-4.8	-9677
פולגת א 0.1	3480	749	-20	-.6	-815
פולגת ב 0.4	2347	2516	-23	-1.0	-2562
פוליגון א 0.5	8080	244			-86.0
פרגוד 1.0	3641 תב	850	+331	+10.0	+758
גיבור סברינה	13920	101			-46.0
תעש רוגוזין 1.0	— הפסקת מסחר —				

מתכת ומוצריה

אורקסמן 5.0	2645	280	-15	-.6	-180
אורדן 10.0	6900	370	-250	-3.5	-407
אורדן 50.0	5600	83.0	-100	-1.8	-67.0
אלומית 1.0	6050	85.0			-130
אלומית 5.0	4390	170	-30	-.7	-97.0
בכלים ש	27872	11.0	-200	-.7	-14.8
התנוף 1.0	8316	28.0			-28.0
התנוף 5.0	4900	122			-65.0
התנוף אופציה	3950	373			-250
וקנה 1.0	5100	38.6	-100	-1.9	-38.6
וקנה 5.0	2250	110	-20	-.9	-109
קופסאות פח 1.0	2525	1663	+10	+.4	+3042
קופסאות פח 5.0	2340	390			-59.0
מתכת מרום 1.0	*2368	249	+23	+1.0	+37.0
* ביצוע חלקי 91.60%					
כבלי ציון 1.0	2300	804			-331
כבלי ציון 5.0	1229	4277			-817
כבלי ציון אופ 3	570	500			-200
מורגן 1.0	— הפסקת מסחר —				
מורגן אופ א	— הפסקת מסחר —				
קרמבי 1.0	1658	4223			-2362
קרמבי 5.0	998	11127	+48	+5.1	+9622
נחושתן 0.1	36000	3.0			-8.0
נחושתן 0.5	12350	102			-68.0
מקר פלדה 1.0	14700	545			-250
קינג 1.0	1086	512	+6	+.6	+382
קינג 5.0	651	800	+31	+5.0	+830
קליל 1.0	6502	216	+85	+1.3	+355
קליל 5.0	4152	727	-174	-4.0	-2781
שלוות 5.0	5780	367	-10	-.2	-113
תעשיות לכיש 1.0	1215	623	-29	-2.3	-819
תעשיות לכיש 5.0	611	1356	+11	+1.8	+784

חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה

אלביט 3.0	368000	16.0			-11.0
אלקו 0.1	7880	30.0			-30.0
אלקו 0.25 ש	3806	146			-74.0
אלקו 0.25 ב	3754	65.0			-65.0
אלקטרה 0.1	3594	418	-105	-2.8	-476
אלקטרה א 0.5	2098	2245			-1364
אלרון 3.0	278300	8.0			-6.0
אריית 0.02 ש"ח	29800	83.0			-96.0
כלל תעש אלקטרו	2018	705	-22	-1.1	-2298
ספקטרוניקס 1.0	1870	4509	-30	-1.6	-5164
ספקטרוניקס 5.0	1320	2472			-3091
פרימטנגר 1שח	499	4100	+5	+1.0	+1306
פרימטנגר 5שח	322	5084	+9	+2.9	+3701
ציקלון 1שח	2080	208	+79	+4.0	+667
ציקלון 5שח	945	699	+10	+1.1	+1620
קנטשטין ארלד 1.	5000	50.0	-199	-3.8	-140
קנטשטין ארלד 5.	3460	91.0			-91.0
ת.א.ת. 1.0	3917 תב	561	+210	+5.7	+520
ת.א.ת. 5.0	1875	768	+75	+4.2	+1896
ת.א.ת. אופ 1	15424	14.0			+14.0
תדאה 1.0	7750	200	+300	+4.0	+183

מוצרי בניה

אי.פ.בלל בנין 1.	940	2153			-1253
אי.פ.בנין אופ א	462	16551			-9451
אי.פ.בנין אגח א	102.5	62500	+.5	+.5	+31000
אלקל 5.0	10726	3.0			-27.0
אקרשטיין 1שח	804	3162			-662
אקרשטיין 5שח	610 תב	3000	+50	+8.9	+7410
אקרשטיין אופ א	354 תב	7858	+28	+8.6	+20561
אקרשטיין אג"ח 1	97.0	84379			-44762
בנין תריד 1.0	— הפסקת מסחר —				
בנין תריד 5.0	— הפסקת מסחר —				
בר-טון 1.0	1570	650			-300
בר-טון 5.0	580 תב	3793	-60	-9.4	-7947
טרומאסבסט 1.0	6800	6.0	-200	-2.9	-92.5
טרומאסבסט 5.0	2485	380			-407
כ.ל.ב. 1.0	900	150	+30	+3.5	+458
כ.ל.ב. 5.0	585	17.0	+4	+.7	+136
מודול השק בתעש	5380	60.0	+200	+3.9	+439
מואיקה ולפמן 1	— לא נסחר —				
בואיקה ולפמן 5	11500				

כימיה, גומי ופלסטיק

אבן 5.0	16100	59.0			-131
אליאנס ב 200.0	2326 תב	768	-150	-6.1	-1644
גל תעשיות 1.0	11000	3.0			-3.0
גל תעשיות 5.0	7050	17.0			-17.0
דקסטר 1.0	2990	102			-119
דשנים 0.1	4900 תב	119	-500	-9.3	-525
דשנים 0.5	1390	2538			-2538
חיפה כמיקל 10.0	447 תב	14202	+22	+5.2	+26368
טבע 0.01 ש"ח	7610	3906	-110	-1.4	-4675
ליפסקי 1.0	3099	540	-50	-1.6	-577
ים המלח 0.1	4270	7010	-20	-.5	-6233
מכרות כימיים 10.0	539	17376			-17178
מקסימה 1.0	6400 תב	71.0	-450	-6.6	-71.0
מקסימה 5.0	3230	30.0	-30	-.9	-90.0
נקה 1 ש"ח	6786 תב	255	+350	+5.4	+221
סנו 1.0	16400	272	-300	-1.8	-285
סנו 5.0	12150	276			-171
פריקלאס 1 ש"ח	551	4716			+501
פריקלאס אופ 1	240	12035	+1	+.4	+6453
קרס כימיקל 1.0	7000	5.0	+60	+.9	+3.0
ת.ג.ל. 1.0	3950	201			+22.0
ת.ג.ל. 5.0	3320	30.0	-100	-2.9	-47.0
תיא 5.0	9300	49.0	+300	+3.3	+38.0
פרוטארום 10.0	13000	30.0	-435	-3.2	-88.0
תרז א 5.0	*6850	66.0	+350	+5.4	+300
* ביצוע חלקי 59.50%					

עץ ומוצריו, נייר ודפוס

דפרון 1.0	6600	35.0			-17.0
דפרון 5.0	4230				
ח.ב.נ. 1.0	8450	648	-100	-1.2	-270
יאה 1.0	4591	227	-10	-.2	-77.0
לבידי אשקלון 1.	505	2777			-3553
לבידאשקלון אופו	898				
כולם ב 0.5	37480	35.0			-40.0
מפעלי נייר 10.0	245000	159			-85.0
סקאנריה 1.0	3600	221	+170	+5.0	+608
רים 0.1	2520 תב	55.0	+220	+9.6	+192
רים 0.4	1410	660	-25	-1.7	-1118
תעל ב 0.2	14550	51.0			-51.0

תעשיות שונות

אגרין 1.0	7148	30.0	+250	+3.6	+122
אגרין 5.0	2860	1048	+60	+2.1	+1700
המריקה יור 1.0	10180	45.0	-20	-.2	-11.0
ה.גפלק 1שח	1850 תב	690	+130	+7.6	+1310
ה.גפלק 5שח	1115	1925			-1825

השקעות תעשיה

מרכזית ב 0.1	7950	399			-319
כור בב 1.0	6115000	.5	+35000	+2.3	+.5
כלל תעשיות 1.0	1465	19533			-42331
מאגרי טכנולוגיה	419	3154			-641

חברות להשקעה

השקעה ואחזקות

אורניקו ש	5200	310			-269
אידיבי פתוח 2.0	4700	6061	-40	-.8	-9658
אינקובה 1שח	178.0 תב	18201	+16.0	+9.9	+20185
אינקובה 5שח	2326.5		+1.5	+6.0	+212981
אלגד ש	10900 תב	331	+700	+6.9	+817
אלגד ס	10870	15.0			-15.0
אלרן ש	3315	5030	-5	-.2	-5471
אלרן ס	3396	352			+70.0
אמיסר בב 1.0	— הפסקת מסחר —				
אפיק 1.0	234	5714			-181
אפיק 5.0	180.0 תב	4265	+10.0	+5.9	+4248
גחלת השקעות 1שח	1445	235	+50	+3.6	+1244
חברה לישראל 1שח	9780	1242			-496
חברה לישראל 5שח	7150	260			-160
וולפסון 0.1	114000				
וולפסון 1.0 ש	24950	29.0	+150	+.6	+7.0
אבנאא א 0.5	*14560	79.0	+110	+.8	+66.0
* ביצוע חלקי 97.70%					
פעלים השק ש	6230	2042			-2789
לאומי השק 0.1	— הפסקת מסחר —				
דיסקונט השק ש	2752	7135	-8	-.3	-12922
כנזר השק ש	19980	222			-156
בנר השק אגח 124	11599				
חירון 1.0	2600	110	+80	+3.2	+30.0
חירון 5.0	1299	911	+19	+1.5	+24.0
ישום החזקות 1שח	259	9701			+2396
יצוא ש	10900	33.0			-106
ידרן א 0.1	3299	308			-51.0
כלל ישראל 10.0	874	8295	-15	-1.7	-9643
כלל ישראל 50.0	793	1274	+7	+.9	+2495
לבדיק 1 ש"ח	3820 תב	48.0	-265	-6.5	-33.0
לבדיק 5 ש"ח	1188	287	+45	+3.9	+208
מנור 1 ש"ח	670	732			-2136
מנור 5 ש"ח	390	1002	-5	-1.3	-1002
מנור אופ ב	325	2655			-155
מנור אג"ח 1	98.0	1800	+1.5	+1.6	+144460
עוז השק ב 0.1	3510	197			-51.0
עוז השק ב 0.5	1900	416			+158
פז השק ש	6300	86.0	+10	+.2	+114
פנה א 0.1	10350	277			-78.0
פנה 0.5	6265	307	-200	-3.1	-1020
פריון ב 0.2 ש"ח	4383	351			-16.0
קרדן 1 ש"ח	649	3494	-11	-1.7	-3097
קרדן 5 ש"ח	491	4648			-4648

מחקר ופיתוח

גליל טכנולוגיה	443	5770	-5	-1.1	-4572

דלק ונפט

דלק חיפושים1.0	2920	936			-225
דלק חיפושים5.0	1700	1445			-1228
דלק נפט אופ 2	1040	5086			+341
פז חיפושי נפט	17500	334	-400	-2.2	-405
י.נ.א.ל. 5.0	3310	1775	+52	+1.6	+1476
ב.ב.ב. 1.0	4190	159			-131
ב.ב.ב. 5.0	1615	2859			-132
פראויל ב 0.3	7810	69.0			+48.0
צפון אבר נפט 1.	283	4235			-3612
צפון אבר נפט 5.	220	5876	+7	+3.3	+15224
נפטא ש	1500000	1.0			-2.0

נסחרות במט"ח

גוית ב		239	-2	-.9	-6050

בנקים מסחריים

שאינם בהסדר ההצמדה

אי.ה.ה. ש	19600	24.0	-200	-1.0	-13.0
הספנות 0.1	1069	4355	-30	-2.7	-5682
הספנות א 0.5	775	2294			-1939
הספנות אופ 2	771	1045			-390
כללי לא בהסדר	*20900	66.0	+300	+1.5	+68.0
* ביצוע חלקי 96.80%					
בנק בצ' אביק 1.	— הפסקת מסחר —				
בנק בצ' אביק 5.	— הפסקת מסחר —				
בנק בצ' אב אופ1	— הפסקת מסחר —				
הבינלאומי 5.0	3314	2084			-34.0
פ.י.ב.י. 0.5	4260	3658			-3190

כלולים בהסדר ההצמדה

איגוד רג 100.0	81500	268	+60	+.1	+328
איגוד ב 100.0	81300	4.0	-100	-.1	-1.0
אידיבי בב א 2.0	502000	1.0	-5000	-1.0	-2.0
אגוד 1שח	60550	114			-137
דיסקונט ב	104300	23.0			-23.0
דיסקונט א	104300	165			-165
דיסקונט שה ב	12340		+60	+.5	+4.0
המזרחי ש	33610	648			-720
המזרחי ב	34010	70.0	+500	+1.5	+62.0
המזרחי שה 9	15200	27.0	-80	-.5	-27.0
הפועלים בבב	105000		+2000	+1.9	+4.3
הפועלים ש	55420	977			-165
הפועלים ב	55360	77.0	+60	+.1	+181
כללי א 1.0	141650	39.0			-42.0
כללי שה 5	116985	5.0	-3000	-2.5	-19.0
כללי שה 7	6601	61.0			+5.0
כללי בבב 100.0	35320	2364			-2161
כללי שה 11	13330	28.0			+184
כיבוד ובנר 1.0	46790		+10		+2.0
כיבוד ובנר 5.0	24107	39.0	+605	+2.6	+363

בנקים למשכנתאות

אדנים 0.1	20400	9.0			-6.0
לאומי למשכנתא ש	6440	152	-20	-.3	-447
לאומי למשכנתא ב	6510	114	+60	+.9	+91.0
[illegible] ב	4200	45.0			-90.0
בנקל שה 1	3386	271	+30	+.9	+650
בנין ב 5.0	6800	100	-199	-2.8	-64.5
[illegible] ש	2175	470			-281
[illegible] ב ש	2391	451	+20	+.8	+292
עצמאות 0.1	9579	20.0			-50.0
טפחות בבב ש	16200	16.0	-250	-1.5	-16.0
טפחות רג ש	15650	131	+150	+1.0	+232
טפחות שה 1	8295				+220
טפחות שה 2	4405	200	+4	+.1	+201
יפהור 1.0	2650	338			-245
יפהור 5.0	1202	63.0	+2	+.2	+16.0
מידב 1.0	5830	150	-120	-2.0	-111

מוסדות מימון

שלמון א ש	470	10000			+398
התקלאות מבוב א	— לא נסחר —				
התקלאות מבוב ג	— לא נסחר —				
לאומי תעשיה א ש	8000	578	-90	-1.1	-647
פתוח תעשיה מבב	— לא נסחר —				
פת תעש בב ג	— לא נסחר —				
פת תעש בב גג	— לא נסחר —				
פת תעש בב 122	— לא נסחר —				
פת תעש בב ד	— לא נסחר —				
פת תעש בב דד	— לא נסחר —				
מרכז קבלנים 5.0	1146	3284			-1707
תיירות בב	— לא נסחר —				
כלל ליסינג א0.1	18900 תב	30.0	-1200	-6.0	-125
כלל ליסינג ב0.5	12500 תב	93.0	-796	-6.0	-156
כלל ליסינג אג"ח	11900	43.0	-129	-1.1	-17.0

ביטוח

איתן ביטוח 1שח	256	20000	+3	+1.2	+237
ארדים 0.1	1370	788	-60	-4.2	-142
ארדים א 0.5	702	889	+6	+.9	+978
בשה משנה 0.1	520	188			
בשה משנה 0.5	171.0	10095	+1.5	+.9	+6293
הדר 1שח	356	2514	+12	+3.5	+1865
הדר 5שח	202	4839	+1	+.5	+5405
הסנה ש	314	61720			-14826
המניקס 0.1	692	4956			-4527
המניקס 0.5	585	1153	+11	+1.9	+912
הכשבר-הראל 1.0	6630	23.0	-70	-1.0	-23.0
הכשבר-הראל 5.0	3340	365	-80	-2.3	-350
מנורה 1.0	2110	28.0			+112
מנורה 5.0	1073	312			-112
כור פיתוח השקע'	5645	366			+134
סהרייס 1שח	801	1208	+3	+.4	+12.0
צור ש	320	5790	+11	+3.6	+18191
ציון החזקות 1.0	8730				
ציון החזקות 5.0	2399	26.0			-26.0

מסחר ושרותים

מסחר

אינטרבטאכה 1.0	5100 תב	210	-325	-6.0	-210
אינטרבטאכה 5.0	2820	781			-121
כאיר עורא 1.0	1143	985			-416
כאיר עורא אופ 1	6540	70.0	+1		+25.0
כלל כחר 1.0	330	22176			-11650
קרסבל 1.0	780 תב	4923	+39	+5.3	+3633
רפק 0.1	34000				
רפק 0.5	9800	30.0	-195	-2.0	-30.0
שופרסל א 2.0	7300	2890			-2970
שופרסל ב 10.0	5740	3596	-20	-.4	-3954

שערי מטבע חוץ ביום 14.12.86

המטבע	השינוי	בנקנוטים לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	העברות והמחאות לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	שער יציג
1 דולר ארה"ב		1.45	1.52	1.45	1.52	1.45	1.52	1.4857	1.5043	1.4857	1.5043	1.4867	1.5054	1.4955
1 מארק גרמני		0.72	0.75	0.72	0.76	0.72	0.76	0.7346	0.7438	0.7348	0.7440	0.7363	0.7456	0.7381
1 ליש"ט		2.06	2.16	2.09	2.18	2.08	2.19	2.1201	2.1466	2.1231	2.1496	2.1237	2.1504	2.1338
1 פרנק צרפתי		0.22	0.23	0.22	0.23	0.22	0.23	0.2240	0.2268	0.2234	0.2262	0.2242	0.2270	0.2250
100 ינים יפאניים		0.89	0.93	0.90	0.94	0.89	0.94	0.9106	0.9220	0.9115	0.9229	0.9121	0.9235	0.9162
1 גולדן הולנדי		0.63	0.66	0.64	0.67	0.63	0.67	0.6493	0.6575	0.6499	0.6580	0.6497	0.6579	0.6530
1 פרנק שוויצרי		0.85	0.89	0.86	0.90	0.85	0.90	0.8745	0.8854	0.8760	0.8870	0.8740	0.8850	0.8798
1 כתר שוודי		0.21	0.22	0.21	0.22	0.20	0.22	0.2129	0.2156	0.2128	0.2155	0.2131	0.2156	0.2142
1 כתר נורבגי		0.19	0.20	0.19	0.20	0.19	0.20	0.1956	0.1980	0.1956	0.1981	0.1956	0.1980	0.1969
1 כתר דני		0.19	0.20	0.19	0.20	0.19	0.20	0.1943	0.1967	0.1944	0.1966	0.1944	0.1969	0.1955
1 מארק פיני		0.29	0.31	0.29	0.31	0.29	0.31	0.2996	0.3034	0.2996	0.3033	0.2996	0.3034	0.3015
1 דולר קנדי		1.05	1.10	1.06	1.11	1.05	1.11	1.0782	1.0917	1.0765	1.0899	1.0774	1.0910	1.0649
1 דולר אוסטרלי		0.93	1.02	0.94	1.01	0.95	1.02	0.9791	0.9913	0.9775	0.9897	0.9799	0.9922	0.9855
1 ראנד דרא"פ		0.43	0.52	0.40	0.67	0.45	0.62	0.6641	0.6724	0.6640	0.6723	0.6645	0.6729	0.6685
10 פרנקים בלגיים		0.34	0.36	0.34	0.36	0.34	0.36	0.3504	0.3546	0.3533	0.3577	0.3526	0.3570	0.3548
10 שילינגים אוסטריים		1.02	1.07	1.02	1.07	1.02	1.07	1.0426	1.0556	1.0435	1.0566	1.0440	1.0571	1.0490
1000 לירטות איטלקיות		1.03	1.09	1.04	1.10	1.04	1.11	1.0598	1.0730	1.0604	1.0736	1.0615	1.0749	1.0651
1 "כלי" (ECU)		—	—	—	—	—	—	1.5306	1.5497	1.5310	1.5502	—	—	1.5381
1 דינר ירדני		4.07	4.33	4.05	4.31	4.10	4.34	—	—	—	—	—	—	4.2467
10 לירות לבנוניות		—	—	0.20	0.21	0.18	0.25	—	—	—	—	—	—	0.2392
1 לירה מצרית		0.74	0.79	0.72	0.77	0.74	0.80	—	—	—	—	—	—	0.8000

שערי קרנות נאמנות

הקרן	מחיר היחידה	מחיר הפדיון
אב	4252.47	4198.45
אבוקה	364.72	357.63
אגד	202.16	201.19
אדיר	1378.45	1351.44
אדם	1948.51	1910.79
אופיר	1661.84	1641.47
אור	386.98	378.92
אורין	142.27	141.51
אורלי	223.51	221.68
אורן	636.43	633.36
אייל	3277.26	3212.68
איילת	—	—
אילים	4261.75	4169.64
איתן	612.21	599.73
אלון	512.31	509.24
אלמוג	606.80	594.95
ארז	499.96	494.03
אש		
אשל	164.94	164.15
אתגר	197.68	196.63
בדולח	1957.77	1920.07
ברוש	411.17	409.26
ברק	404.22	402.06
בריכה	757.41	753.63
גביש	1219.79	1196.22
גבע	908.11	894.65
גורן	623.40	611.16
גיא	8111.69	7991.47
גיל	2547.39	2499.18
גלית	522.44	520.01
דובדבן	314.83	313.37
דוכיפת	568.77	557.58
הילב	191.07	189.79
הודן	1277.43	1252.74
הותן	225.13	220.85
דליה	440.66	432.92
הדור	—	—
דקל	387.71	386.23
הדס	312.62	309.64
הוד	435.98	427.85
זהבית	2561.51	2507.05
זהר	17148.53	16894.15
זיו	15991.78	15754.65
זמיר	739.64	730.62
חוחית	130.95	129.16
חליפה	117.89	116.57
חלמיש	565.65	562.70
חן	117.47	117.00
טופז	1203.70	1175.50
טל	4561.83	4505.11
יובל	698.85	690.55
יהלום	1771.63	1737.08
יסודות	346.11	342.86
יעדה	597.82	584.84
כוכב	886.50	868.99
כחל	116.25	113.96
כלנית	489.09	480.51
כספית	631.24	627.87
כרמל	122.71	120.26
כתר	960.47	942.27
להט	3749.12	3677.74
למשקיע	102531.2	100820.68
לפיד	298.26	292.45
לקט	1543.10	1511.89
לשם	854.03	849.37
מגור	1035.44	1014.89
מבטח	2987.30	2958.16
מגד	197.96	195.05
מגן	2762.09	2734.94
מגל	655.15	647.58
מור	1356.29	1337.21
מורן	731.44	724.56
מטה	25162.38	24636.55
מימד	769.54	754.87
מעוז	3277.90	3214.46
מעייד	661.46	648.50
מקסה	886.52	862.15
מרגלית	1075.27	1054.38
מרווה	—	—
מרום	1013.73	993.69
נורה	22426.70	22094.06
נטיף	708.62	705.68
נסק	410.04	402.06
נילי	4699.85	4630.57
סביון	485.40	476.42
סגולה	120.61	119.07
סלע	870.89	866.32
סנונית	608.74	601.25
סער	657.66	645.20
ספיר	494.68	494.68
עדי	715.27	701.72
עדית	1848.38	1839.09
[illegible]	[illegible]	6185.50
עבר	1112.81	1088.34
עט	2080.95	1980.59
עמרני	585.85	572.96
עשנן	152.64	152.03
פיא	1312.56	1284.58
פגר	504.55	494.50
צופית	547.34	536.61
צוק	104.15	104.15
צביר	887.50	875.03
צמרה	6743.77	6644.95
צמרת	1550.16	1519.72
קלע	1817.26	1800.18
קונית	15154.45	14884.84
רימון	107.56	107.34
רקפת	593.24	585.62
רעי	666.50	662.18
שבים	692.42	678.98
שהם	828.82	821.26
שירה	338.42	336.04
שמיר	320.99	317.95
שנהב	665.11	655.76
שפס	629.45	614.18
שקד	162.80	161.99
תאנה	195.30	194.37
תדהר	411.98	411.94
תירוש	439.41	437.3
תמר	193.19	192.32
תפוז	178.22	126.98
תרשיש	1289.54	1273.65
תשרי	413.75	408.04

שערי אגרות חוב

הסידרה	השער	השינוי בנקי
4% מלוות (100% הצמדה)		
ש4001	632822.0	
ש4002	550700.0	
ש4003	540000.0	
ש4004	535000.0	
4.25% מלווה מדינה (שגריא)		
ק-301 3.90% תשואה		
4101	318.0	-4.6
ק-302 3.55% תשואה		
4102	129.4	+2.4
4103	124.3	+2.4
ק-303 4.09% תשואה		
4104	118.0	+1.0
4301	118.0	+1.0
4302	112.4	+1.0
4303	111.5	+1.0
ק-304 4.62% תשואה		
4105	95.5	+.3
4106	93.0	+.4
ק-321 4.59% תשואה		
4201	110.1	+.7
4202	108.0	+.7
4203	105.9	+.7
4204	102.2	+.7
4205	100.1	+.6
4206	98.2	+.7
4207	97.8	+.7
4208	96.4	+.7
4209	94.2	+.6
4210	91.7	+.7
4304	108.6	+.6
ק-342 4.38% תשואה		
4305	98.7	+1.0
7%		
ק-201א' 3.96% תשואה		
ש3601	34239.0	-122.0
ק-201ב' 3.88% תשואה		
ש3602	31635.0	+293.0
ק-202א' 2.66% תשואה		
ש3603	30673.0	+54.0
ק-202ב' 3.68% תשואה		
3604	26556.0	-141.0
ק-203א' 3.85% תשואה		
ש3605	24782.0	-696.0
ק-203ב' 3.09% תשואה		
ש3606	23304.0	+50.0
ק-203 ג' 2.39% תשואה		
ש3607	22237.0	+42.0
ק-203ד' 2.41% תשואה		
ש3608	21448.0	+13.0
ק-204 א' 2.47% תשואה		
ש3609	20380.0	+35.0
ק-204 ב' 2.25% תשואה		
ש3610	18544.0	+231.0
ק-204 ג' 2.23% תשואה		
ש3611	17932.0	+140.0
ק-204ד' 2.26% תשואה		
ש3612	17393.0	+131.0
ק-205 2.43% תשואה		
ש3613	16251.0	+22.0
ש3614	15600.0	+20.0
ש3615	14404.0	+19.0
ש3616	13187.0	+17.0
ק-206 2.09% תשואה		
ש3617	12633.0	-28.0
ש3618	11993.0	-19.0
ש3619	11040.0	-20.0
ק-207 2.46% תשואה		
ש3620	10458.0	+141.0
ש3621	9935.0	+135.0
ש3622	8960.0	+124.0
ק-208 2.52% תשואה		
ש3623	8388.0	+150.0
ש3624	7899.0	+144.0
ק-209 2.72% תשואה		
ש3625	7145.0	+6.0
ש3626	6608.0	+4.0
ש3627	6128.0	+4.0
ק-210 2.70% תשואה		
ש3628	5647.0	+4.0
ש3629	5291.0	+4.0
ש3630	5002.0	+3.0
ק-211 2.74% תשואה		
ש3631	4585.0	+2.0
ש3632	4405.0	+2.0
ש3633	4161.0	+2.0
ק-212 2.77% תשואה		
3634	3659.0	+6.0
ש3635	3460.0	+6.0
ש3636	3332.0	+6.0
ק-213 2.79% תשואה		
ש3637	3125.0	+5.0
ש3638	2910.0	+6.0
ש3639	2663.0	+4.0
ק-214 2.58% תשואה		
ש3640	2223.0	+21.0
ש3641	1927.0	+18.0
ק-215 2.62% תשואה		
3642	1718.0	+22.0
ש3643	1491.0	+19.0
ק-216 2.26% תשואה		
3644	1388.0	+8.0
3645	1252.0	+7.0
4.25% מלווה מדינה (גליל)		
ק-231 4.20% תשואה		
3701	971.6	+1.8
ק-232 4.60% תשואה		
3702	724.3	-13.8
ק-233 4.31% תשואה		
3703	653.4	+.7
3704	559.4	+.7
ק-251 4.50% תשואה		
3751	290.7	+5.0
ק-252 4.43% תשואה		
3752	117.4	+.2
3753	112.7	+.2
ק-253 4.72% תשואה		
3754	103.0	+.5
3755	99.1	+.6
3756	95.5	+.5
3757	93.7	+.6
3758	91.8	+.5
3759	91.4	+.5
3760	90.1	+.5
3761	88.1	+.6
3762	85.7	+.5
ק-271 4.63% תשואה		
3826	104.7	+.6
3827	102.6	+.6
3828	99.0	+.6
3829	97.0	+.6
3830	95.1	+.6
3831	94.7	+.5
3832	93.3	+.5
3833	91.2	+.5
3834	88.8	+.5
ק-290 4.70% תשואה		
3901	106.8	+.2
3902	101.6	+.2
3903	100.8	+.2
ק-281 4.58% תשואה		
3861	90.4	+1.1
3904	98.2	+.8
4%-6%-7% מלווה פיתוח ומדינה (80% הצמדה)		
ש3202	209000.0	-1000.0
ש3203	208800.0	-2600.0
ש3204	203000.0	-2600.0
ש3205	201200.0	
ש3206	197500.0	-1500.0
ש3210	192500.0	-2000.0
ש3211	191500.0	
ש3212	184000.0	
ש3213	177100.0	-1100.0
ש3214	169000.0	-2100.0
6%		
ש3501	170465.0	
ש3502	169500.0	
ש3503	181416.0	
ש3504	156607.0	
ש3505	148245.0	
7%		

הסידרה	השער	השינוי בנקי
ש3521	148000.0	+4800.0
ש3522	146934.0	+4279.0
ש3523	133900.0	+3900.0
ש3524	132355.0ק	+3855.0
ש3525	132506.0ק	+3859.0
ש3526	130552.0	+3802.0
ש3527	124100.0	
ש3528	121000.0	
ש3529	120900.0	
ק-704 3.08% תשואה		
ש3530	119164.0	+212.0
ש3531	118867.0	+211.0
ש3532	115387.0	+205.0
ש3533	115234.0	+204.0
ש3534	108658.0	+194.0
ק-705 2.90% תשואה		
ש3535	109179.0	+192.0
ש3539	102881.0	+181.0
ק-706 3.12% תשואה		
ש3536	108627.0	+193.0
ש3537	108499.0	+193.0
ש3538	102124.0	+181.0
ש3540	101926.0	+181.0
ש3541	98482.0	+175.0
ש3542	98349.0	+150.0
ש3543	93544.0	+142.0
ק-707 2.94% תשואה		
ש3544	98183.0	+428.0
ש3546	95782.0	+419.0
ש3547	95559.0	+418.0
ש3548	95448.0	+419.0
ש3550	90487.0	+404.0
ש3551	90120.0	+405.0
ק-708 2.84% תשואה		
ש3545	95696.0	+168.0
ש3549	90413.0	+159.0
ש3552	83000.0	+145.0
ש3554	82857.0	+145.0
ש3555	82857.0	+145.0
ק-709 3.19% תשואה		
ש3553	81908.0	+146.0
ש3571	71008.0	+126.0
ק-710 2.93% תשואה		
ש3556	78798.0	+139.0
ש3558	78703.0	+139.0
ש3559	75916.0	+134.0
ש3560	71864.0	+127.0
ש3561	71656.0	+127.0
ק-711 2.85% תשואה		
ש3557	79487.0	+140.0
ש3572	72292.0	+127.0
ק-712 3.05% תשואה		
ש3573	71527.0	+318.0
ש3574	65953.0	+293.0
ש3577	65906.0	+299.0
ש3578	60879.0	+276.0
ק-713 3.12% תשואה		
ש3575	65610.0	+116.0
ש3576	65418.0	+116.0
ש3579	60381.0	+107.0
ק-714 3.00% תשואה		
ש3580	56397.0	-790.0
ש3581	51297.0	-743.0
ש3582	47309.0	-710.0
ש3583	43971.0	-690.0
ק-715 3.08% תשואה		
ש3584	43648.0	+77.0
ש3585	41385.0	+73.0
ש3586	37482.0	+66.0
ש3588	37434.0	+66.0
ק-716 2.88% תשואה		
ש3587	37724.0	+66.0
ש3591	34382.0	+60.0
ש3592	34343.0	+61.0
ש3593	34283.0	+61.0
ק-717 3.02% תשואה		
ש3589	34157.0	-149.0
ש3594	32567.0	-147.0
ש3596	31126.0	-145.0
ש3597	31017.0	-146.0
ק-718 3.05% תשואה		
ש3590	33987.0	+19.0
ש3595	32385.0	+17.0
2 ם	105.4	+.4
5 .	109.0	
סדרה 4 .	104.5	
מימון 157	118.1	
מימון 160	108.0	
ח דן 2	106.7	
82 ם	104.6	
85 ם	109.5	
בנין סר א	101.4	
1 ז	104.8	-.4
ז סדרה 2	— הפסקת מסחר —	
5% מלווה פיתוח ומדינה (בדירה במדינה צמודה)		
ש2001	142800.0	+2400.0
ש2002	139000.0	
ש2003	135000.0	
ש2004	134000.0	
ש2005	125600.0	
ש2006	124900.0	
ש2007	123100.0	
ש2008	121400.0	
ש2009	126800.0	
ש2010	125000.0	+2400.0
ש2011	119900.0	
ש2012	118400.0	
ש2013	120000.0	
ש2014	116900.0	
ש2015	116400.0	
ש2016	117400.0	+600.0
ק-108 3.30% תשואה		
ש2017	115888.0	+207.0
ש2019	115579.0	+207.0
ש2020	112195.0	+201.0
ק-109 2.75% תשואה		
ש2018	117633.0	+581.0
ש2021	113870.0	+582.0
ק-110 2.70% תשואה		
ש2022	106729.0	+187.0
ק-111 3.00% תשואה		
ש2023	106974.0	+189.0
ק-112 2.80% תשואה		
ש2024	100231.0	+1074.0
ש2027	96681.0	+1074.0
ש2031	92403.0	+1075.0
ק-113 2.70% תשואה		
ש2025	101059.0	+734.0
ש2026	100712.0	+737.0
ק-114 1.71% תשואה		
ש2028	99315.0	+151.0
ש2030	97537.0	+162.0
ק-115 2.54% תשואה		
ש2029	92329.0	+140.0
ש2033	87774.0	+152.0
ש2035	80598.0	+140.0
ק-116 2.70% תשואה		
ש2032	93184.0	+163.0
ש2034	88049.0	+154.0
ש2036	80839.0	+141.0
ק-117 2.20% תשואה		
ש2037	77274.0	+1164.0
ש2052	64980.0	+1070.0
ק-118 3.05% תשואה		
ש2038	76389.0	-437.0
ש2040	73544.0	-445.0
2051	69572.0	-436.0
ק-119 2.00% תשואה		
ש2039	74840.0	+127.0
ש2041	70895.0	+120.0
ק-120 3.00% תשואה		
ש2053	64110.0	-1356.0
ק-121 1.24% תשואה		
ש2054	61531.0ק	+1732.0
ש2056	57010.0ק	+1651.0
ש2058	51927.0ק	+1546.0
ש2060	47961.0ק	+1468.0
ק-122 2.10% תשואה		
ש2055	60615.0	+575.0
ש2057	56125.0	+546.0
ש2059	51055.0	+509.0

הסידרה	השער	השינוי בנקי
ק-125א 2.28% תשואה		
ש2061	36533.0	+63.0
ק-123ב 1.19% תשואה		
ש2062	34540.0	-971.0
ק-123ג 1.24% תשואה		
ש2063	*32910.0	+1008.0
חלים		
18 ם	102.0	-.7
19 ם	100.1	-1.9
20 ם	100.5	-3.5
21 ם	100.5	
22 ם	104.1	
23 ם	98.2	-.2
ש24	87.5	-.7
ש25	86.8	-2.7
ש26	94.3	+1.2
ש27	91.0	+1.8
ש28	88.0	-2.3
ש29	90.1	11/12/86
ש30	96.1	+.4
ש31	96.2	
תית 15	89.5	11/12/86
32	88.0	
33	94.4	-.6
2	85.9	11/12/86
34 מר"ב	95.5	
35 מר"ב	98.3	
36 מר"ש	105.5	
אגרות חוב בלתי [illegible]		
אמפל מ	98.0	11/12/86
וקס ש	*98.3	+2.9
ישראל 11	98.4	11/12/86
ישראל 12	98.4	11/12/86
ישראל 13	96.3	11/12/86
ישראל 14	98.7	11/12/86
מניב 24 ש	89.0	11/12/86
מניב 25 ש	88.8	11/12/86
מניב 26 ש	88.8	11/12/86
מניב 28 ש	84.8	11/12/86
מניב 30 ש	86.4	11/12/86
ה מימון 1	90.8	+.5
אגרות חוב צמודות לדולר (100% הצמדה)		
סר' 2501	157.9	+.3
סר' 2502	154.0	-1.2
סר' 2505	149.0	+.4
ק-602 6.90% תשואה		
סר' 2504	149.6	+.4
סר' 2505	143.9	+.5
ק-603 4.70% תשואה		
סר' 2506	140.4	-1.4
סר' 2507	135.5	-1.5
ק-604 3.50% תשואה		
2508 מ	102.0	-2.6
ימונקי- צמוד דולר ריבית קבועה		
ק-901 8.57% תשואה		
7001	230.4	+7.2
7002	223.5	+7.0
ק-902 8.00% תשואה		
7003	216.6	+6.6
7004	206.4	+4.6
ק-903 8.00% תשואה		
7005	192.9	+4.2
ק-904 9.70% תשואה		
7006	173.7	-1.9
ק-905 9.78% תשואה		
7007	161.9	+.6
7008	153.7	+.5
ק-906 8.75% תשואה		
7009	152.7	+4.2
ק-907 9.70% תשואה		
7010	140.7	+.4
ק-908 9.79% תשואה		
7011	132.6	+.6
7012	127.9	+.4
ק-909 8.90% תשואה		
7013	123.9	+3.5
ק-910 9.70% תשואה		
7014	105.3	+.3
ק-911 9.79% תשואה		
7015	90.0	+.3
7016	89.1	+.3
7017	88.5	+.5
7018	88.1	+.3
7019	88.4	+.2
7020	88.3	+.3
7021	87.4	+.2
7022	87.1	+.3
ק-951 9.60% תשואה		
7201	85.7	+.9
7202	87.0	+1.0
7203	86.7	+1.0
7204	87.1	+1.0
7205	87.2	+1.0
ילגודי צמוד דולר ריבית משתנה		
ק-801 2.99% תשואה		
ש6101	12082.0	+215.0
ק-802 4.80% תשואה		
ש6102	6974.0	+53.0
ק-803 4.10% תשואה		
ש6103	6226.0	+57.0
ק-804 4.25% תשואה		
ש6104	5689.0	+59.0
ש6105	5375.0	+55.0
ק-805 4.35% תשואה		
ש6106	5185.0	+53.0
ש6107	4993.0	+52.0
ק-806 4.49% תשואה		
ש6108	3561.0	+19.0
ש6109	3413.0	+19.0
ש6110	3352.0	+19.0
ק-807 4.55% תשואה		
ש6111	2766.0	+14.0
ש6112	2680.0	+14.0
ק-808 4.72% תשואה		
ש6113	1799.0	+6.0
ק-821 4.85% תשואה		
ש6151	726.4	+4.5
ש6152	665.5	+4.5
ק-822 4.87% תשואה		
ש6153	603.6	-1.1
ש6154	592.5	-1.1
ק-823 4.40% תשואה		
ש6155	395.4	+12.5
ק-824 4.90% תשואה		
ש6156	310.4	+.8
ק-825 4.85% תשואה		
ש6157	231.6	+1.4
ש6158	219.3	+1.2
ק-826 4.85% תשואה		
6159	184.3	+1.8
ק-827 4.85% תשואה		
6160	173.1	+.8
6161	168.8	+.8
ק-828 4.85% תשואה		
6162	152.3	+.9
ק-829 4.86% תשואה		
6163	141.4	-.2
6164	135.9	-.6
ק-830 4.85% תשואה		
6165	127.8	-1.1
ק-831 4.85% תשואה		
6166	128.8	+.2
6167	118.2	+.7
6168	116.3	+.6
ק-832 4.79% תשואה		
סד 6169	109.9	+.3
ק-833 4.86% תשואה		
6170	102.8	+.3
ק-834 4.85% תשואה		
6171	75.1	-.9
6172	71.8	-.3
ק-851 4.60% תשואה		
6801	82.2	+1.6
אל-עוס 86	465.0	+10.0
אלביט 85	194.6	
אלקטרה 85	3125.0	+14.0
אלביט 83	— הפסקת מסחר —	
כורסקו 85	642.0	
תדיראן 84	112.5	+.7
תדיראן 86	429.8	+2.0

רפורמה במס – לשחק בקלפים גלויים

שר האוצר מצפה לתמיכה בתכנית שחלקה עדיין לא נכתב

מאת מוריה אבימלך

שר האוצר מתכוון להניח בימים הקרובים על שולחן הממשלה את הצעת התקציב והרפורמה במס.

בימים האחרונים ערכו שר האוצר, משה נסים ונגיד בנק ישראל, פרופ. מיכאל ברונו, מסעות־שכנוע אצל שרי ממשלה, ראשי ההסתדרות וגורמים צבוריים אחרים. לדברי שר האוצר, מובטח לתכניתו רוב בממשלה, אולם הוא רוצה להשיג לה הסכמה רחבה. ומפי נגיד בנק ישראל נשמעת ביקורת כלפי ההסתדרות וכלפי שרי המערך וגורמים אחרים, המעלים הסתייגויות ביחס לתכנית, והם דורשים לקבלה כ„מיקשה אחת". נגיד בנק ישראל צרף איומים מרומזים, שאם לא יאושרו קיצוצי התקציב ומרכיבי התכנית האחרים הנראים לו חיוניים, לא יוכל לבצע את השינויים שהוא מתכוון במדיניות המוניטרית ובמדיניות מטבע־החוץ.

אולם שר האוצר עדיין לא הציג את פרטי התכנית בפני שרי הממשלה וראשי ההסתדרות, שאת תמיכתם הוא מבקש. שר האוצר טרם גלה את אזנם כיצד תראה התפלגות ההכנסות לאחר השינוי המוצע, מהו הגידול בקצבאות הזקנה שהוא מציע כפיצוי לביטול הפטורים. ידיעות מקוטעות וסותרות על מסים שיוטלו על תכניות חסכון, קופות גמל וקרנות פנסייה ממשיכות לצאת ממשרדו, הבילבול גדול.

עקרונות הרפורמה במס ברורים: שיעורי המס ירדו, סף המס יעלה, בסיס המס יורחב עקב ביטול פטורים הנוגעים וחיובים ורוב הנפגעים יקבלו פיצוי „דרך התקציב". הנוסחה הזו, עם כל כך הרבה משתנים לא ידועים, יכולה לתת אינסוף התפלגויות הכנסה. מה הפלא שההסתדרות אינה מוכנה לקבלת „חליפה ליתום" ללא כמה פרטים נוספים.

הדברים אמורים גם לגבי הצעות למיסוי שוק ההון ותכניות החסכון. הצעות אלו, מסתבר, מתבשלות עדיין במינהל הכנסות המדינה, ובבורסה צצים בכל יום שמועות חדשות על מיסוי רווחי הון, מס מחזור, מיסוי ריבית בקרנות הגמל ובקרנות הפנסיה ומיסוי הפרשות המעביד והעובד בתכניות גמל שונות, מיסוי ההכנסות החודשיות של הגימלאי וכיו"ב. הביטוי „מס שפתיים" מקבל משמעות מוחשית ביותר. לכל הצעה כזו השלכות מפליגות על התפלגות הכנסות, על החסכון, על יציבותן האקטוארית של קרנות הפנסיה, על כדאיותן היחסית של תכניות השקעה וחסכון, וכמובן על היעד שמתכוונות הרפורמות להשיג – חידוש הצמיחה.

רפורמה במיסוי דרושה למשק – לכך יש הסכמה רחבה. מהסכמה זו ועד „קניית" רפורמה, שלפי כל הסימנים הוכנה בחפזון רב – גדול המרחק. אם מתכוונים כלכלי האוצר להמשיך ולכתוב את הפרטים והאחרונים של „הרפורמה" על גבו של השליח שישא את עותקי התכנית אל שולחן הממשלה, אל להם לצפות לקבלת תכנית חפוזה כזו כ„מיקשה אחת."

מיקבצי הון / ש. רוזנבלום

תעשית קרנות הנאמנות

מבצעי ההנחה בקרנות הביאו הפסדים למשקיעים

מהם השיקולים שצריכים להנחות מנהל קרן נאמנות בבחירת השקעה?

קרנות הנאמנות מהוות כידוע את הגורם הבורסאי הפעיל והחשוב ביותר. פעילות הקרנות מכתיבה בסיטואציה הבורסאית את כיוון השוק הכללי, ואת רמת האופטימיות או הפסימיות של מרבית פעילי השוק ומקורביו.

כאשר קרנות בנק מסויים אינם מראות תמיכה בני"ע המוחזק ע"י אותו בנק, מהווה הדבר סימן ואיתות ברור לציבור הפעילים „לנטוש" את אותו ני"ע ספציפי. ברור לאור מצב זה שכאשר נפתח מבצע הנחה בקרנות הבנק מצפים מקורבי השוק לפעילות חיובית ומוגברת בבורסה. בדיעבד כל מבצעי ההנחה בקרנות הניבו בתחילת המבצע לפחות הפסד משמעותי למצטרפים החדשים. דוגמא מוחשית להפסד שכזה נלמד מקרן הנאמנות „אורד" שבניהול בנק הפועלים. הקרן הוצעה לציבור ללא שיעור־הוספה על בשער של 523 נקודות בתחילת החודש. בתאריך 9.12.86 עמד שער הקרן על 506 נקודות, הפסד מהיר של כ־3% כנגד „הנחה" של אותו לפדך. תופעה דומה ואולי אף מעט חריגה יותר בלטה בקרנות נאמנות נוספות.

הפגם העיקרי של מבצעי ההנחה מתחלק לשתי בעיות. הראשונה, הינה מערכת הציפיות המוגברת לשוק טוב, כאשר האכזבה הבאה בעיקבותיה מחריפה את המצב. השניה, רמת שערים גבוהה לטעמם של מנהלי הקרנות שטרחו והאנו לרכוש מניה בכורה ולהביא לגידול משמעותי בשווי השוק. שלה מעניינים בדיאקציה שלילית ע"מ ליצור בסיס נוח יותר להגדלת פורטפוליו, כיוון שמצב זה בשנה האחרונה הביא לשחיקה זמנית (בלבד) בשערי ני"ע רבים ובעיקבותיה לעליית שערים חזקה יותר הרי ששווי השוק של אותו ני"ע ספציפי עלה בסיכום כללי מעבר לרמתו הקודמת. תהליך זה חזר על עצמו מספר פעמים רב במהלך השנה האחרונה והביא למילכוד מסויים בחשיבת מנהלי הקרנות. המנהלים תלו את הלוגיקה שבפעילותם באינדיקטורים המשקיים הכלליים ובכך מצאו סיבה הולמת לשינויי החשיבה התכופים. לפני כשנה, ישבתי לשיחה עם מנהל שיווק של קבוצת קרנות נאמנות מובילה. אותו מנהל טען באוזני שתנאי המשק אינם מאפשרים פריחה בשוק המניות. מאותה־פגישה ועד היום, שינה אותו מנהל את חשיבתו לפחות כשלוש פעמים. באחרונה פירסם אותו גורם הערכה כלכלית על הצפוי במשק ולפיה שוק המניות מהווה בעצם את אלטרנטיבת ההשקעה האטרקטיבית ביותר. דוגמא נוספת נוכל ללמוד ממנהלי קונצרן כלכלי גדול ומבוסס. לפני כשנה רכשו הגופים הקשורים לאותו קונצרן מניות רבות בשוק והביאו לתנופת מחירים בבורסה. עברו חודשיים־שלושה ופעילות אותו קונצרן השתנתה במהותה והוא החל אף למכור מהחזקותיו. לפתע פתאום הגיעו „חכמי" הקונצרן ויועציו למסקנה שצפוי המשך שוק טוב ולפיכך החלו שוב לרכוש את אותם ני"ע שמכרו אך לפני חודשים מעטים בלבד. ברור שהרכישות התבצעו בשערי בורסה גבוהים באורח משמעותי משערי המכירה. אותו גורם אף פירסם הערכה כלכלית אופטימית על הצפוי במשק הישראלי ובשוק ההון.

לאור דוגמאות אלה השכלנו להבין שהליקוי העיקרי בחשיבת מנהלי הקרנות הינו קריאת השוק לטווח בינוני ומעלה. הכתבת הפעילות היומיומית בשוק אינה בהכרח הבנה מוחלטת במערך האירועים הכולל. כמות הכסף הענקית הפנויה להשקעה ויציבות המחירים במשק, היו צריכים להוות את הגורמים העיקריים בשיקולי מנהלי הקרנות. במציאות הם היו גורמים נוספים בשרשרת של גורמים. „רמת שערים גבוהה" בשערי ני"ע מהווה מילכוד חשיבתי נוסף. אם קניתי מניות פי.בי. בשער 100, והמניה עלתה ל־110, מה נעשה בשוק? נגשה למכור כנראה. בדיעבד, עוברת תקופת זמן של חודשים ספורים ושערה של פי.בי. עומד על 115 ואנו קונים שוב את אותה סחורה שמכרנו אך לפני זמן קצר בשער 110. מחוץ לכל האמור לעיל יש עוד הרבה מניות כבדות העומדות בעצם מתחת לשווי האמיתי שלהן והחיסוס בהן סכבי במהותו. מנהלי הקרנות מגיעים במהלך חיי קרן נאמנות לפוזיציות עקיות במניות ספציפיות, נכסים ובבניין לדוגמא. אין לקרנות אפשרות במהלך מסחר תקין למכור יותר מ־20% מהסחורה שברשותן אלא בירידות שערים חריפות ביותר.

תמיכה זו הינה משמעותית ביותר מבחינת הקרנות, ומהווה סחירה מסויימת או לחלופין הודעת כישלון ניהולי במידה ושווי המניה גבוה יותר על המידה, לדעת מנהל קרן. קרנות הנאמנות משמשות כידוע כמתווכות בין ציבור המשקיעים ושוק המניות. קרן שיעודה השקעה במניות צריכה להשקיע במניות מטבע בריאתה ויעודה. משקיע הקונה קרן מניות מודע באופן מוחלט לסיכון שהוא רוכש באמצעות הקרן. מצד שני, הגיוני שמנהל קרן ישמור על נזילות מסויימת על מנת להמנע ממכירת ני"ע פזיזה בשוק, בכדי לספק כסף לפודי תעודות בקרנות.

יחד עם ההגיון שבשמירת נזילות לעיתות צרה, ייחוד הקרנות לא צריך להתבצע בהיקף נרחב בכיוון פיקרנות שיקלים מסוגים שונים. ראוי שנדע היטב וברור מהי הפרופורציה הגדולה בקרנות השונות. ידיעת הפרופורציה תביא את המשקיע הפוטנציאלי לידיעה ברורה וטובה יותר אודות אותו הסיכון שהוא מקבל ע"י רכישת קרן מניות ספציפית. באחרונה נוצר מצב מוזר שרוכשי הקרנות העבירו כספים מתפ"ס שלהם במלוא סכום השקעתם ל־30% תפ"ס ויותר אצל קרנות הנאמנות. התופעה ממשיכה בעיקבות דילול אחוז המניות בקרנות שהגיע ע"י הזרמת הכספים לקרנות. הזרמת כספים זו מביאה במישרין מצב כדלקמן: קרן מחזיקה בתיק השקעות של 100 ש"ח. 20% מסך הקרן בתפ"ס והיתר מושקע בבורסה. הקרן מקבלת יצירות חדשות ממשקיעים בסך 10 ש"ח, סך נכסי הקרן משתנה כעת בשווי של 110 ש"ח והחלק הנזיל הופך לסך של 30 ש"ח הגורם להקטנת חלק המניות באופן ישיר. ספק אם רוכשי התעודות בקרנות התכוונו בעת ההשקעה לסיטואציה מסוג שכזה. תעשיית קרנות הנאמנות מהווה את „הנעלם" שאינו מוכר די הצורך לקהל המשקיעים הרחב. בכדי לתת לקהל זה הבנה מעמיקה יותר במכשיר פיננסי חשוב ורב עוצמה כקרנות, מן הראוי שנדאג לספק כלי עזר אינפורמטיביים טובים ומקובלים יותר מבעבר.

אין ספק שקשה לתאר את שוק ההון שלנו ללא הקרנות שהפכו מזמן לגורם המרכזי היחיד כמעט בבורסה. ראוי לפיכך שנלמד עוד בנושא חשוב זה.

הכותב כספס ביועץ השקעות

מוס – קרן נאמנות צבירה

דיקלה
חברה לניהול קרנות נאמנות בע"מ
מנהל הקרן

הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ
בנק אגוד לישראל בע"מ
נאמנים של הקרן

הודעה

בהתאם לסעיף 23 לחוק ניירות ערך תשכ"ח–1968 ניתנת בזה הודעה כי ביום 15.12.86 פורסם תשקיף בדבר הנפקת מספר בלתי מוגבל של יחידות בנות 0.01 שקל חדש ע.נ. כל יחידה, בתמורה: השתתפות על שם בנות 100 יחידות או כפולה של 100 יחידות לתמורה המוצעת במחיר היסודי בתוספת שיעור הוספה של 1.50% כמפורט בפרק 1 לתשקיף החל מיום 16.12.86 ועד ליום 15.12.87.

מדיניות ההשקעות של הקרן

בהתאם להסכם הנאמנות ועל פי החלטת מנהל הקרן, תשקיע הקרן לפחות 75% מכלל נכסיה באגרות חוב שהונפקו על ידי המדינה ובערבותה והנסחרות בבורסה, לרבות בניירות ערך בנקאיים מוגדרים.
עותקים מהתשקיף ניתן להשיג בכל סניפי הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, הבנקים הסוחרים בניירות־ערך ואצל סוכני ניירות־ערך החברים בבורסה לניירות־ערך בתל־אביב.
את הבקשות לרכישת היחידות המוצעות יש להגיש למנהל הקרן באמצעות הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, סניף ראשי תל־אביב, רחוב אחד העם 9, תל־אביב.
עותק מהתשקיף המותר לפירסום ימסר לרישום אצל רשם החברות.
הודעה זו אינה מהווה הזמנה לציבור.

הועדה המקומית לתכנון ולבניה חדרה

הודעה עפ"י סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965

ניתנת בזה הודעה, כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה, חדרה בקשה למתן איחוד להקלה / על חלקות בגוש 308, 309 בגוש 10037 ברחוב ווסטילד דהיינו: תוספת בניה של 3.8% נוספים לסכה הרצפה החריגה של 10% לקו בנין צדדי.

כל מי שיש לו התנגדות להרצאת ההיתר / האיחוד הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה חדרה, רחוב הלל יפה את התנגדותו המנומקת בכתב ולציין כתובתו המדוייקת.

ההתנגדויות תתקבלנה בבשך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

אליהו מ בתנא
ראש העיר
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה חדרה

רכוש ספר מספרית דבר

ריאורגניזציה ב„הסתור", עקב ההפסדים – הניהול עבר ל„תעוש"

העובדים ויתרו על 10% משכרם ומתנהל מו"מ על פיטורים

מאת חיים ביאור

חברת התיירות ההסתדרותית „הסתור" פוצלה לשתי זרועות וכל הפונקציות הניהוליות והכספיות שלה הועברו לידי הבעלים – קונצרן „תעוש".

הריאורגניזציה ב„הסתור", עליה הוחלט במטה של חברת העובדים, מבוצעת לנוכח ההפסדים שצברה החברה בשלוש השנים האחרונות.

במסגרת הריאורגניזציה, נאלץ מנכ"ל „הסתור", מיכה שקדי, להתפטר והניהול בפועל הועבר לידי מנכ"ל „תיעוש", בנצי בצלאל. בחברה הוקם אגף המטפל בתיירות יוצאת, בניהולו של הסמנכ"ל, בירה דרור. אגף שני, המטפל בתיירות נכנסת, הועבר לשליטתה של חברת הבת „ישראם", הפועלת בארה"ב. הטיפול בתיירות נכנסת מנוהל על ידי עמי אתגר, המשמש נציג „ישראם" בארץ.

הריאורגניזציה כוללת גם הפחתת שכר ל־120 עובדי „הסתור", בשיעור של 10 אחוזים לחודשים ספטמבר עד דצמבר. בהנהלת „תעוש" אין מסתפקים בוויתור זה ובימים אלה מתנהל משא ומתן עם ועד העובדים על פיטוריהם של 20 – 30 עובדים. במו"מ התגלעו חילוקי דיעות בשאלה מי יפוטר. ההנהלה דורשת כי המפוטרים יהיו עובדים ותיקים שתרומתם לחברה קטנה יחסית, כדבריה. הוועד, לעומת זאת, מסכים רק לפיטוריהם של עובדים חדשים, המועסקים בחברה לא יותר מארבע שנים.

הפסדי „הסתור", המוערכים בכשני מיליון דולר, נגרמו בעיקר בשנה האחרונה, עקב הירידה המשמעותית בהיקף התיירות הנכנסת, במיוחד מארה"ב.

ראשי ענף הבנייה לשר הבינוי:

קיצוץ נוסף בתקציבי בינוי יגרום להתמוטטות חברות

משלחת של המוסד המאוחד לענף הבנייה בראשותם של היושבים ראש יצחק ברדיב ואבי ארנסון תיפגש היום עם שר הבינוי והשיכון, דוד לוי, ותדרוש ממנו להבטיח שבמסגרת התוכנית הכלכלית החדשה לא תהיה פגיעה נוספת בתקציבי הבינוי והתשתית.

ראשי ענף הבנייה יבהירו לשר שכל קיצוץ נוסף בתקציבי הבינוי והתשתית יגרום להתמוטטות חברות נוספות ולחיסול תשתית הענף. המשלחת תבקש משר הבינוי להגדיל תקציבים לעבודות תשתית ולהקדים ביצוע פרויקטים לאומיים דוגמת הרכבת לאילת וכבישים אדומים, ותדרוש להפסיק את התחרות של חברות ותאגידים ממשלתיים בחברות הבנייה.

„אינקובה" לא נחלצה מקשיים כספיים למרות הנפקות בהיקף רחב

תשקיף הנפקה בדרך של זכויות בסך 6.53 מיליון שקל הוגש לבורסה

מאת יואב יצחק

חברת אינקובה מבקשת לגייס בבורסה סכום של 6.53 מיליון ש"ח. חלק ניכר מהסכום מיועד להחזר הלוואות בעלים, ויתרתו להשקעה בחברת „קסטל" ולשיפור ההון החוזר.

ההנפקה הנוכחית מיועדת למעשה לחלץ את החברה מקשייה הנוכחיים. מתוך התמורה הכספית נטו בסך של 6.53 מיליון ש"ח, מתכננת החברה לפרוע חובות לבעלי ענין, המסתכמים בכ־3.2 מיליון ש"ח. סכום נוסף של 1.65 מיליון ש"ח מיועד אף הוא להחזר חובות, שנלקחו, ולפרעון הלוואות שנלקחו על ידי החברה באמצעות אינקובה סחר.

אינקובה גייסה לראשונה הון בבורסה במרץ 1982 (0.62 מיליון דולר). בספטמבר 1982 ביצעה הנפקה פרטית, שבמסגרתה גייסה סכום של 1.08 מיליון דולר. סכום נוסף של 2.21 מיליון דולר גייסה ביולי 983 וסכום של 0.85 מיליון דולר גייסה בנובמבר 1983. אם תיענה ההנפקה הנוכחית במלואה, יסתכמו ההנפקות של החברה ב־9.82 מיליון דולר.

מתשקיף ההנפקה שפורסם בשבוע שחלף, עולים קשיי החברה. הפסדיה המצטברים הגיעו ל־7.65 מיליון ש"ח. גיוס ההון הנוכחי מיועד ורובו כבולו לפרעון הלוואות בעלים ופרעון הלוואות לבנקים המסחריים, ויקטין את הוצאות המימון של החברה.

יצויין, כי סכום של 3.2 מיליון ש"ח, המיועד כאמור לפרעון הלוואות בעלים, מיועד לחברה „מיתר", הנמצאת בבעלות אורי אבן, שהינו בעל המניות העיקרי באינקובה (באמצעות „מיתר"). בעלי החברה התחייבו לרכוש את חלקם, שיוקצה להם במסגרת הנפקת הזכויות המתוכננת, זאת במגמה לפרוע את הלוואותיה ואת חובותיה של החברה. ההנפקה הנוכחית, בדרך של זכויות, מסכנת את שליטתם של בעלי העניין בחברה: על פי הנאמר בתשקיף החברה, אם ינצלו המשקיעים הפרטיים את זכויותיהם במסגרת ההנפקה המוצעת, עלולים בעלי העניין המרכזיים (אורי אבן, שלמה אליהו וישעיהו לנדאו) לאבד השליטה בחברה.

אינקובה נתאגדה כחברה ציבורית כבר בפברואר 1960. החברה עוסקת בפעילויות השקעה מגוונות בארץ ובחו"ל באמצעות חברות בנות. עיקר עסקיה מתמקדים בענף התצאה לאור, הפקות ושידורי טלוויזיה. בענפים אלה גם הפסידה מרבית הכספים שגוייסו בהנפקות הקודמות. עם התאגדותה כחברה ציבורית (1960), עסקה החברה בהשקעה בניירות ערך ובהפקדות כספים אצל החשב הכללי במשרד האוצר. אורי אבן, בעל המניות העיקרי בחברה, רכש את השליטה בחברה בשנת 1973, ביחד עם איש העסקים ניסים גרדליק. שנה קודם לכן (1972) נמחקו מניותיה מהמסחר בבורסה עקב הסחירות הדלה בהן.

בנוסף לגיוס ההון הנוכחי, מבקשת החברה לגייס הון נוסף באמצעות חברת „מדך" בה היא מחזיקה 75% מהמניות. „מדך" עוסקת בדפוס, ומפעליה נמצאים בנצרת. יתר המניות (25%) מוחזקות כיום על ידי צבי שמרלינג.

בנק לאומי יתן הלוואות למימון רכישת מוניות, רכב מסחרי ומשאיות

בנק לאומי הגיע להסדר עם מספר יבואני רכב למתן הלוואות למימון רכישת מוניות, רכב מסחרי ומשאיות.

ההסדר יאפשר לנהגים, לחברות ולעסקים, לקוחות הבנק, לחדש את צי הרכב המסחרי שלהם. ההלוואות יינתנו בכמה מסלולים כדלקמן:

ההלוואה לרכישת מונית בשיעור עד 60% משוויה „על הכביש", עד סך 25,000 ש"ח. הלווה יוכל לבחור בהלוואה לא צמודה לשנה בריבית קבועה של 36% או בהלוואה ל־3 שנים בריבית פריים + 21% (כיום ריבית של 40%) או הלוואה צמודה למדד, לתקופה של 3–5 שנים, בריבית צמודה של 12.75% לשנה.

ההלוואה לרכישת רכב מסחרי ומשאיות תינתן בשיעור עד 85% משווי הרכב „על הכביש", והסכום מרבי של $60,000. ההלוואה משווי אשראי במט"ח, שחלקה בגובה עד 85% ממחיר הרכב בהגיעו לארץ ויתרתה במטבע ישראלי, להשלמת הסכום עד 85% משווי הרכב „על הכביש", בתנאים דומים להלוואות לרכישת מוניות.

„מבט" בנתיבות על סף איזון תקציבי

החל מחודש ינואר השנה, עם העברת מפעל ההיטי „מבט" לניהול דיוד לעולה בע"מ, הצטמצם ההפסד התפעולי של „מבט", ובחודשים ספטמבר־אוקטובר התקרב המפעל לאיזון תפעולי. המפעל הצליח לשלם את משכורות העובדים מדי חודש. כפי שדווח ב„דבר", מכרה הסוכנות היהודית את המפעל, לפני שבועות אחדים, ל„ריס".

תכנית הבראה ארבע־שנתית משותפת לתק"ם, לאוצר ולבנקים

מאת שמעון וייס

תוכנית הבראה שתתפרס על פני ארבע שנים ובמהלכן יעשה מאמץ מיוחד ומשולב להוציא את התנועה הקיבוצית והקיבוצים כבודדים מהמשבר הכלכלי אליו נקלעו בשנים האחרונות, גובשה בימים אלה בין התק"ם, משרד האוצר, הסוכנות והבנקים הגדולים.

במסגרת הסכם ההבראה המשותף לכל אותם גורמים, הוגדרו שתי קבוצות של ישובי מצוקה בתק"ם. קבוצה ראשונה המונה 19 קיבוצים הזקוקים לטיפול מעמיק ושמצבם הכלכלי כיום אינו מאפשר להם זכות קיום כלכלי. לקיבוצים אלו תוקם ועדה ציבורית בראשותו של שמעון רביד, איש המחלקה להתיישבות בסוכנות, שתקבע תוכנית ספציפית לשיקומו של כל קיבוץ וקיבוץ. קבוצה שניה מונה 36 קיבוצים הזקוקים לפריסת חובות, דחיית תשלומי קרן והורדת הוצאות המימון.

משרד האוצר הבטיח במסגרת ההסכם להעמיד לרשות תוכנית השיקום 160 מיליון דולר לארבע שנים, הבנקים יעמידו סכום של 80 מיליון דולר והקיבוצים שאינם כלולים בקטיגוריות אלה יעמידו שישה מיליון דולר לשנה לצורך הקטנת שיעורי הריבית על הקיבוצים שבמצוקה.

85 הקיבוצים שאינם במצוקה כה קשה יתרמו במסגרת המלווה הפנימי של התק"ם את הסכום של שישה מיליוני הדולר כערבות תנועתית הדדית. יצויין כי בתקופה הקרובה יערכו שני מרכזי תק"ם בנושא התוכנית החדשה לשיקום מצבה הכלכלי של התנועה ושל הקיבוצים ובהם תוצג התוכנית בפני נציגי הקיבוצים.

בנק הפועלים קיבל מהבנק האמריקאי לייבוא וייצוא קווי אשראי ב־18 מיליון דולר

בנק לאומי קיבל קווי אשראי בהיקף 14.5 מיליון דולר

מאת סופרת „דבר"

בנק הפועלים מוביל בין הבנקים בעולם במספר קווי אשראי שהשיג מ־EXIM, הבנק הממשלתי האמריקאי ליצוא ויבוא. כך עולה מנתונים שרוכזו על ידי „אקסים", ושפורסמו בגליון חודש אוקטובר של כתב העת „יורומני", העוסק במימון סחר חוץ.

המוסד הממשלתי „אקסים" מעמיד קווי אשראי בתנאים נוחים למימון של יצוא ציוד השקעה מארה"ב. בנק הפועלים התמחה במימון יבוא של ציוד השקעה מארה"ב, בעיקר עבור מפעלי תעשיה בישראל. פעילות זו כוללת מימון של ציוד עבור התעשיות הכימיות, התעשיות האלקטרוניות, יבוא של ציוד מכני כבד ועוד.

לפי נתוני „אקסים", המתייחסים למספר האישורים של קווי אשראי שנתן מוסד זה, בין תחילת אוקטובר 1985 לסוף יולי 1986, אושרו לבנק הפועלים בתקופה זו 54 קווי אשראי – יותר מלכל בנק אחר. בהיקף הכספי של קווי האשראי שאושרו על ידי „אקסים" בתקופה האמורה, ניצב בנק הפועלים במקום ה־23 בין הבנקים הפעילים עם „אקסים", בהיקף כספי כולל של 18.2 מיליון דולר.

בנק לאומי קיבל באותה תקופה 42 אישורים ועומד במקום ה־28 עם היקף אישורי קווי אשראי של 14.5 מיליון דולר.

חברים בוועדת הכספים מבקשים לעודד חברות לגייס הון באופן עצמאי

חילוקי דעות בין מומחים לגבי עדיפות גיוס עצמאי על גיוס באמצעות בנקים

מאת יואב יצחק

ועדת הכספים של הכנסת תדון במגמה המסתמנת בשוק ההון, לפיה חברות רבות מגייסות הון באמצעות חברות ההנפקות של הבנקים.

נושא זה עלה כבר לדיון בישיבה שקיימה בשבוע שחלף ועדת הכספים, אולם לא נערך דיון מקיף. חברי ועדת הכספים ביקשו מנציגי האוצר להמציא להם נתונים על היקפי גיוס ההון בכלל והיקפי גיוס ההון דרך הבנקים המסחריים בפרט – במגמה לעמוד על היקף התופעה, ולמצוא דרכים נאותות לבלימתה. בקרב חברי ועדת הכספים שוררת אי נחת מכך שחברות רבות מגייסות הון דרך חברות ההנפקות של הבנקים במקום לגייס הון באופן עצמאי.

בקרב פקידי האוצר, מומחים בשוק ובבורסה חלוקות הדעות באשר לתקינות התופעה של גיוס הון באמצעות חברות ההנפקות של הבנקים. המצדדים במתן לגיטימציה לתופעה זו מצביעים על היתרונות הגדולים שיש לדעתם לחברות בגיוס הון בדרך זו: נמנע מהחברות לחשוף עצמן באמצעות תשקיף; גיוס ההון בדרך זו הוא מהיר, הואיל והוא עוקף את כל המהלכים הביורוקרטיים הסבוכים; עלות גיוס ההון לעיתים זולה יותר; חברות רבות שאינן מסוגלות להעמיד בטחונות מתאימים יכולות אף הן לגייס הון בדרך זו. השוללים גיוס הון במסלול זה טוענים מנגד, כי מסלול זה מפריע להתפתחותה של הבורסה: מייקר עלות גיוס ההון, כיוון שחברות ההנפקה גובות עמלות נאות; מרחיב את מסגרות האשראי לחברות שלא ממקורות הבנקים ועוד. כאמור, נושא זה יידון בוועדת הכספים, אולם בשלב זה לא צפויה החלטה קרובה בעניין זה.

„ישראפרו" תציג מערכת מיחשוב לסחר בינלאומי בכנס בזלצבורג

במסגרת הערכות ההנהלה האירופאית לקראת חידושים בנוהלי הסחר הבינלאומי בעקבות החלטות האו"ם בנוגע למערכת סחר חוץ ממוחשבת בתקשורת בין־ישבשתית, עורכת ממשלת אוסטריה ימי עיון לגופי סחר בינלאומי בזלצבורג בשבוע האחרון של ינואר.

חב' „ישראפרו" המתמחה בייעוץ בתחומי הנוהלים הבינלאומיים, מיחשוב מערכות סחר חוץ ושווק תוכנות מקצועיות, הוזמנה להרצות בכנס זה ולהציג את הפיתוחים הייחודיים הנעשים על ידיה בישראל, העוסקים במערכת מיחשוב לשילוח יצוא ויבוא אוירי וימי.

בכנס ישתתפו גם מומחים ממדינות אחרות באירופה, כגון צרפת וגרמניה.

דיסקונט מציע תכנית חסכון עם הכנסה חודשית

מאת יואב יצחק

בנק דיסקונט משכלל את תוכנית החיסכון שבניהולו „יתרון רב תשואה – הכנסה חודשית", כך שהתשואה האפקטיבית בתוכנית חיסכון זו במסלול המוצע תסתכם ב־6.17% לשנה.

השיפור נובע מהתחרות שמנהלים כיום הבנקים על כספי החסכונות. במטרה לעודד את החיסכון באמצעות דיסקונט, החליטה ההנהלה להפעיל מסלול חיסכון חדש, שייחודו הוא מתן אפשרות לקבלת הכנסה חודשית צמודה למדד המחירים לצרכן. בנק המזרחי יצא עוד בסוף השבוע שחלף בתוכנית חיסכון במסלול דומה.

במסגרת התוכנית, ניתן יהיה להפקיד סכומים חד פעמיים בסך 5,000 שקלים לפחות, לתקופת חיסכון של 5 שנים. ההפקדות יהיו צמודות במלואן למדד המחירים.

בבנק דיסקונט אין מתחייבים להמשיך בתוכנית חיסכון זו לפרק זמן מסויים (בתנאים אלה). הם מציינים, כי „שיעור ההכנסה החודשית בגין הפקדות שתבוצענה בעתיד עשוי להשתנות באופן שוטף ותדיר, בהתאם לתשואות שתהיינה בשוק ההון".

هكذا من الاصل

נמנעה כניסת האניה „עטרה"

מאת יוסף מיכלסקי, סופר „דבר"

איגוד קציני הים מנע אתמול את כניסתה של האוניה „עטרה" של „צים" למעגן הפחם בחדרה. האוניה, שהיא תאומה לאוניה „חדרה", הגיעה תחת דגל זר ועם צוות זר. איגוד הקצינים תובע לצוות אותה בישראלים.

סופר „דבר" מבהיר כי בניגוד ל„חדרה", שבשבילה השיגה „צים" חוזה הובלות לטווח ארוך, אין ל„עטרה" חוזה כזה והיא מופעלת בהובלות מזדמנות. משום כך היא מניפה דגל זר, צוותה בורים ובעבר אף החזיקה לגורם יפאני.

איגוד קציני הים טוען כי נימוקים אלה אינם תופסים וכאשר מובילה האוניה מטען לישראל כגון הפחם שהביאה מדרום־אפריקה, יש לצוות אותה בישראלים.

רצח בהתקווה

מאת נתן רועי, סופר „דבר" לענייני משטרה

לאה סינוואני (71) מרחוב יורפת 21 בשכונת התקווה נרצחה אתמול.

סינוואני התגוררה בשכונת התקווה עם שני בניה הרווקים שהם בשנות ה־30 וה־40. אתמול סמוך לשעה 11 בבוקר הגיע לבית אחד הבנים, בן 45 וגילה את אמו המתה שרועה על הרצפה. סיבת המוות עדיין לא ברורה. הגופה הועברה למכון לרפואה משפטית.

● מועצת פועלי חיפה הביעה אתמול התנגדות להעברת המפעל „אריול" לייצור צבעי דפוס מחיפה לאשדוד. המפעל קיים בחיפה 40 שנה ומעסיק 40 עובדים.

„במקום כוחות הוראה טובים שולחים ל'מצורעים' מורות־חיילות לא מנוסות"

מאת אמיר רוזנבליט, סופר „דבר" בנגב

אליעזר שמואלי, לשעבר מנכ"ל משרד החינוך, חרד לנוכח ירידתן של ערי הפיתוח בסולם העדיפויות של מערכת החינוך ומהכרסום החמור במה שהוא מגדיר כ„פרוטקציונזים ממוסד", שניתן לערי הפיתוח בשנות ה־60 וה־70, אשר עלול, לדבריו, להשתקף בבריחת מוחות ותלמידים ובירידה ברמת ההוראה בישובים אלה.

במסיבת עיתונאים שנערכה אתמול בבאר־שבע לרגל כינוס החינוך ההולנדי־ישראלי, שנפתח אתמול בירוחם, אמר שמואלי כי בחמש השנים האחרונות קיימת ירידה מתמדת ברמת ההשתתפות של הממשלה במערכות החינוך בערי הפיתוח.

„אני חושש שרמת ההקצאה הלאומית בחינוך לערי הפיתוח תלך ותרד והדבר יפגע במסגרות החינוך במקומות אלה וישפיע על טיב ההוראה. אני רוצה לקוות שזה עניין מקרי, אולם אין לי ספק שקיומה של מערכת חינוך מתחרה ביהדות ושומרון וצרכי מערכת החינוך, שהלכו והתרבו, העמידו בפני מדיניות החינוך בעיה כיצד לחלק תקציב נתון בין לקוחות הלכים וגדלים", אמר שמואלי.

ראש מועצת ירוחם, ברוך אלמקייס, מתח אתמול ביקורת נוקבת על שר־החינוך, יצחק נבון, על שהשיב בשלילה על בקשת מארגני כינוס החינוך ההולנדי־ישראלי ליטול בו חלק. „במקרה ספציפי זה", אמר אלמקייס, „משתקפת היסב אסימותה של מערכת החינוך לצרכים שלנו. אם בתורה יש 10 מכות, הרי שמשרד החינוך היא המכה ה־11 והראיה: במקום לשלוח אלינו, 'המצורעים', כוחות הוראה טובים, מציפים את ירוחם במורות־חיילות לא מנוסות".

כינוס החינוך ההולנדי־ישראלי, שנפתח אתמול במכללת רמת הנגב בירוחם וימשך חמישה ימים, ידון באספקטים השונים של בעיות החינוך בתחומים ספציפיים, כגון ספרות הילדים, הוראת המתימטיקה והאנגלית והחינוך סביבתי. הכינוס נערך על־ידי עולה מהולנד, פרופ' לאה דסברג, וישתתפו בו מיטב החוקרים בתחום זה מהולנד ומישראל.

עוד תחנה הוצתה בבירה

(ע). – תחנת אוטובוסים נוספת הוצתה אתמול לפנות בוקר בירושלים, ונשרפה כליל, בשכונת בית וגן. זו התחנה החמישית שהוצתה תוך 10 ימים.

● שופט בית המשפט המחוזי בתל־אביב, איתמר פילפל, גזר אתמול תשע שנות מאסר בפועל ושלוש שנים מאסר על תנאי על דני גרסטל וחמש שנות מאסר בפועל ושנתיים וחצי על־תנאי על יהושע פז, בעקבות הרשעתם במעורבות ביבוא כמות גדולה של 1,100 גרם הרואין מהולנד לישראל.

מת ינס בורכהרד חלוץ הספנות

מאת יוסף מיכלסקי סופר „דבר"

בורכהרד (84) חלוץ הספנות העברית בארץ ישראל, מת והובא אתמול למנוחות בחיפה. השאיר בת, שני בנים ו־11 נכדים.

נולד בהמבורג למשפחה יהודית שבבעלותה היה צי גוררות וספינות. עם עליית הנאצים לשלטון בגרמניה עברה המשפחה לאנגליה, שם פתח בורכהרד חברת ספנות. בשנת 1946 עלה לארץ והקים את חברת הספנות העברית הראשונה „עתיד". אנשיים ישראליים רבים עשו את צעדיהם הראשונים בחברתו. במלחמת העצמאות היתה חברה זו היחידה שאוניותיה המשיכו להפליג מאירופה לארץ באופן סדיר. החברה התחסלה ב־1950 מאחר שלא יכלה לעמוד בתחרות עם „צים".

„בארוניזם" – כונתה תוכנית השיתוף של גזבר הסוכנות

מאת יקיר צור, סופר „דבר" בירושלים

הצעתו של גזבר הסוכנות היהודית, עקיבע לוינסקי, לשתף את ראשי המגביות בארה"ב בניהול הסוכנות היהודית, מעוררת תגובות זועמות בקרב ראשי המחלקות בסוכנות ובהסתדרות הציונית.

ההצעה, שגובשה על־ידי לוינסקי במהלך דיוני ועדת ה־12 המשותפת להסתדרות הציונית העולמית ולראשי המגביות, מבקשת להעמיד את השותפות בין שני הגופים על בסיס שוויוני יותר ולאפשר לאמריקאים יותר מעורבות בניהול הסוכנות. על־פי ההצעה, חמישה מתוך שבעת בעלי התיקים בהנהלת הסוכנות יבואו מקרב חברי ההסתדרות הציונית העולמית והשניים הנותרים מבין ראשי המגביות בארה"ב. לכל מחלקה תהיה ועדה מקבילה של חבר נאמנים. כאשר ייבחר ראש המחלקה מקרב ההסתדרות הציונית העולמית, יעמוד בראש הוועדה המקבילה נבחר מקרב המגביות, ולהיפך. בכך, טוען לוינסקי, תיווצר האפשרות לשיתוף פעולה מלא יותר בין שני השותפים ויתעלם התחושה המטעית של אחד השותפים כאילו השותף השני הוא בעל מעמד גבה יותר בסוכנות.

תוכניתו של לוינסקי, שהועלתה לדיון במליאת ההנהלה הציונית שהתכנסה בסוף השבוע שעבר, התקבלה, כאמור, בביקורת חריפה. ראש המחלקה להתיישבות, נסים זווילי, תקף את התוכנית בחריפות וכינה אותה „בארוניזם" – חזרה לתקופה שבה פקידי הברון נשלחו מחו"ל לפקח על הנעשה בארץ. לדברי זווילי תוכנית זו מנסה בדרך ארגונית לפתור את המשבר האמיתי הקיים ביחסים שבין ישראל והגולה, משבר שלא ניתן לפתור אותו באמצעי ארגוני בלבד.

חברי הנהלה אחרים הביעו אף הם התנגדות. ראש המחלקה לדור ההמשך, אליעזר שפר, כינה אותה „חיסול התנועה הציונית". לדבריו מחייב המשבר בסוכנות בין ההסתדרות הציונית וראשי המגביות, בדיקה מחודשת של האמנה הקיימת.

ראשי מחלקות אחרים תמהו אם ייתכן שראש מחלקת העליה בסוכנות יבוא מארה"ב לישראל לתקופה של ארבע שנים ואחר כך ישוב לארה"ב. הצעתו של לוינסקי תידון בהרחבה באחת מישיבות חבר הנאמנים של הסוכנות שתתכנס בסוף השבוע בירושלים.

תלמיד היכה מנהל – שניסה להרגיעו במקום להענישו

תלמיד בית־ספר היכה את המנהל וגרם פגיעה ברגלו. המקרה אירע

מאת יעל פישביין, סופרת „דבר" לענייני חינוך

במבשרת ציון. המנהל, במקום להעניש את התלמיד, ניסה להרגיע אותו. מקרה זה העלה אתמול בוועדת האלימות של משרד החינוך, רובנס ראובן, סגן מנהל השירות הפסיכולוגי־ייעוצי כהוכחה לכך שמנהלי בתי־ספר ומחנכים אינם יודעים כיצד לנהוג במקרי אלימות המתרחשים בין כתלי בית־הספר.

הוועדת תמר הורביץ הבהירה כי מערכת החינוך נכשלה בהנחיית המחנכים כיצד לטפל באלימות. לדבריה, המורה שנפלה קרבן להתעללות תלמידים באשקלון היתה חסרת כל הכשרה לטיפול באלימות. הוועדת הוסיפה כי בשנים האחרונות קלטה מערכת החינוך אוכלוסיות חלשות במיוחד, אולם המערכת הטיפולית לא גדלה בהתאם ולכן המחנכים עומדים חסרי אונים מול מקרי האלימות.

עמי וולנסקי, עוזר מנכ"ל משרד החינוך, מסר כי מהניסיון שהצטבר במערכת החינוך עולה כי מורים הם המנבאים הטובים ביותר של מקרי אלימות בכיתתם. הול מכיתה ב' ניתן להצביע על תלמיד אלים כאשר המאפיינים הם בשלוו בלימודי המתמטיקה [illegible] תכופות בכיתת הספר.

[illegible] שמע, בשל [illegible] אלימות. נעשה דבר שכזה בבית הספר. ילדים מגיעים מלבנון [illegible] פחד שמא יכו אותם או שיגנבו מהם דברים. תופעות אלה הופכות את בית־הספר ממקום קלט ומספח ילדים למקום של פחד ועל מערכת החינוך למנוע תהליך זה.

מנכ"ל משרד החינוך, ד"ר שמשון שושני, אמר כי הנחיי מנכ"ל משרד החינוך מנחים היטב את המנהלים כיצד יש לנהוג במקרי אלימות, אולם כנראה אין המנהלים פועלים בהתאם להנחיות. שושני הוסיף שאם יתברר לו כי כך המצב, יפעל לאכיפת ההנחיות.

כל הנוכחים בוועדה המליצו על הדרכה הדוקה יותר הן של מפקחים הן של מנהלי בתי־ספר ושל מחנכים כיצד לנהוג באלימות. ממעקב שערך שירות המבחן לנוער במשך העבודה מתברר כי ב־30 אחוז של המקרים בהם מנהלים היססו לאן עליהם לפנות במקרי אלימות שהתגלו בבית הספר, היה עליהם להפנות את המקרים הללו למשטרה.

„דברים סתומים בכתב האישום" – טען סניגורה של איזרעלוב והשיג היתר־השהיה של תגובתה

(ע). – גיתית איזרעלוב, המואשמת ברצח בעלה יוסי בינואר השנה, לא היתה מוכנה אתמול להשיב על כתב האישום בהיפתח משפטה בבית המשפט המחוזי בתל־אביב.

נשיאת בית המשפט המחוזי, השופטת חנה אבנור, נענתה לבקשת הסניגור מאיר דין, שביקש ארכה ללימוד כל חומר הראיות, ואיפשרה לנאשמת להשיב במועד מאוחר יותר, אם היא מודה או כופרת באשמה ואם יש לה טענת אליבי.

תחילת המשפט התעכבה שלושת רבעי שעה לאחר שהמשטרה אסרה על צלמי העיתונות להיכנס לאולם ולצלם את הנאשמת, בטענה כי הצלמים „עושים מהומות" בבית המשפט, „מתנפלים" על הנאשמים וגורמים לאי־סדר. העיתונאים והצלמים רחו זאת וטענו כי צילום כמוהו כדיווח ויש לאפשר לצלמים למלא את תפקידם.

לאחר פניית יו"ר תא כתבי בית המשפט, יחזקאל אדירם לשופטת אבנור, היא ביטלה את הוראת המשטרה והתירה כניסת הצלמים לאולם. התנאי שלה היה כי הצילומים יתבצעו תוך שלוש דקות והצלמים יעזבו את אולם בית המשפט לפני כניסתם של השופטים.

עם היפתח הדיון טען הסניגור דין כי החקירה בפרשת הרצח עדיין נמשכת כיוון שמדי פעם מוסיפים עדי תביעה. במצב כזה קשה להגיב על כתב האישום. השופט אבנור אמרה, כי הנאשמת חייבת להשיב על כתב האישום ושאלה אם יש לה טענת אליבי.

גיתית איזרעלוב בעוזבה ב„פוסטה" את בית המשפט (צילום: יוסי אלוני־פ.פ.א)

הסניגור חזר וטען כי עוד לא ראה את כל חומר הראיות ו„יש הרבה דברים סתומים בכתב האישום" והוא אינו יכול להתייחס לטענת אליבי בשלב זה. הוא טען, כי „יש מוצגים חשובים שלהגנה אין גישה אליהם, כמו למשל המכונית של המנוח שבתוכה היו דברים אנשים מתקשרים לעניין הנאשמת". לדבריו נמצאו „פחית עם שרידי דלק ובקבוק עם פיה עם סמים. חשוב לי לבדוק את הדברים האלה: אולי המנוח התייחד עם פרוצה באותו זמן" היקשה.

השופטת אבנור שאלה אותו אם הוסבר כתב האיקום לנאשמת. דין השיב בחיוב, אך אמר כי „הנאשמת מבקשת להשמיע תגובתה בשלב מאוחר יותר".

השופטת הודיעה כי המשפט יתחדש ב־23 במארס 1987 לשמיעת הוכחות. עם זאת היא נענתה, כאומר, לבקשת הסניגור, ואיפשרה לקבוע תאריך מוקדם ככל האפשר לתגובת הנאשמת על כתב האישום.

בינתיים צירף התובע, סגן בכיר לפרקליט המדינה, עו"ד אברהם טל, עוד 34 עדים לרשימת עדי התביעה, ביניהם קציני משטרה מבריטניה, מצרפת ומהאינטרפול. בסך־הכל יופיעו מטעם התביעה 72 עדים.

● במושבה יבנאל הוקם ועד ציבורי המורכב מאישי ציבור וחברי מועצה דתיים וחילוניים שמטרתו להביא להשכנת שלום ולהרגעת הרוחות בישוב, שסערו מאז ביקורו של האדמו"ר של ברסלב, הרב שלמה שיק.

צו הבאה למיקי ברקוביץ'

(ע). – מיקי ברקוביץ', שחקן מכבי תל־אביב, מואשם בבית משפט השלום בתל־אביב באי־הצגת מחירים בחנות מוצרי הספורט שלו ברמת השרון. לאחר שלא הופיע לדיון, דחה השופט יצחק בראל את הדיון ל־25 בינואר 1987. כדי להבטיח את נוכחותו של ברקוביץ' הוציא נגדו השופט צו הבאה והורה לו להפקיד 500 שקל עד תחילת משפטו.

● משטרת מרחב הגליל חשפה בפעם השניה בחודשים האחרונים פרשת גניבות של מוצרים מתוך מפעל הצינורות של קריית המלך ליד עכו. בעצרו שני החשודים עובדי המפעל: ביבי מחמוד (28) ורקוי זכריה (35), שניהם מעכו.

„פרי ניר" – למכירה

מאת יצחק מרידור, סופר „דבר" בעמק

המפעל לעיבוד עגבניות וייצור קטשופ, רסק עגבניות ורוטבים, „פרי ניר", שבבעלות ארגון מושבי הצפון, מוצע למכירה.

„פרי ניר" צבר הפסדים של מיליוני דולרים והסתבכותו העסקית היא אחת הסיבות למצבו הקשה של ארגון מושבי הצפון.

יאיר צפריר, מנכ"ל הארגון, איש כפר יהושע, אישר את העובדה כי הייצור ב„פרי ניר" צומצם וכי כל ההשקעות בו הופסקו עקב מצבו הכספי החמור. לדבריו, יש משקיעים אחדים, מהארץ ומחו"ל, המגלים עניין בקנייתו או בשכירתו. „פרי ניר" הוקם לפני שלוש שנים בהשקעה של 12 מיליון דולר. הוא מעבד כ־60 אלף טונות עגבניות. לאחרונה פוטרו 140 מעובדיו, 40 מהם קבועים.

בודד נגיף ה„צהבון האמיר" „אחראי" למחסור בעגבניות

(ע). – חוקרים בפקולטה לחקלאות של האוניברסיטה העברית ברחובות, בשיתוף עם חוקרים במינהל המחקר החקלאי, הצליחו לבודד בפעם הראשונה את הנגיף הגורם את מחלת צהבון האמיר, הגורמת הפחתה ניכרת ביבול העגבניות המהווה, לדעת החוקרים, אחת הסיבות למחסור הנוכחי בעגבניות.

עיקר הנזק של המחלה נגרם בבקעת הירדן, שהיא אחד האזורים העיקריים לגידול עגבניות בתקופת החורף.

את המחקר ערך צוות חוקרים בראשות ד"ר חנוך זוסנק ובהשתתפות ד"ר דני זמיר. ניר גבות ורפי בר בהמחלקה לגידולי שדה וגנטיקה בפקולטה לחקלאות, בשיתוף עם ד"ר שלמה כהן וד"ר יחזקאל אנטיגנוס מבינהל המחקר החקלאי.

בעקבות בידוד הנגיף בשיטות של הנדסה גנטית, ינסו עתה החוקרים ללמוד את מבנהו ואת דרך פעולתו כדי לנצל ידע זה ליצירת צבחי עגבניות שיהיו עמידים בפני המחלה. אחת בתוצאות המחקר היא, כי כבר היום ניתן לזהות צמחים הנגועים בנגיף צהבון האמיר לפני הופעת סימני המחלה.

יצויין, כי מחלה זו גורמת נזקים כבדים לגידולי עגבניות בארצות המזרח התיכון ויש סכנה להתפשטותה גם בדרום־אירופה. הדרכים להילחם בה הן באמצעות ריסוסים יקרים באד או על־ידי פיתוח זנים עמידים למחלה. אך המחלה נתגלתה שנעשה ב־20 השנים האחרונות, לא פיתחה עד כה זן של עגבניות שיהיה עמיד למחלה זו.

שוד שלישי ב־10 ימים – בבנק בטייבה

(ע). – שוד שלישי במספר תוך עשרה ימים היה אתמול בבוקר בסניף בנק הפועלים בטייבה. סמוך ל־9 בבוקר נכנס אלמוני רעול פנים לבנק ובאיומי אקדח שדד 3000 שקל. תוך כדי השוד ירה יריה אחת שלא פגעה באיש.

יצויין, כי זה שוד שלישי בבנק זה.

משטרת מרחב השרון מסרה כי כתב אישום נגד חשוד בשוד קודם הוגש בשבוע שעבר לבית המשפט המחוזי בתל־אביב.

בשוד מזויין שהיה בשבוע שעבר בסניף בנק לאומי בטייבה, נפצעו ברגליהם סגן מנהל הסניף ועובד נוסף מיריות השודדים. בשוד זה עוד לא נעצר איש.

„רגלו של כהנא לא תדרוך כאן"

(ע). – ח"כ מאיר כהנא מתכוון להגיע מחר לבית הספר המקיף במצור הגלילית כדי למחות אישית בפני מנהליו על קיום מסיבת בר־מצווה בה צוטטו שיריו של המשורר המוסלמי חליל ג'ובראן („דבר" מאתמול).

מנהל חטיבת הביניים, דוד אבטבול, אמר כי „רגלו של כהנא לא תדרוך בבית הספר. בית הספר מתנגד לביקורו של האיש ואנו מתלכדים בפניו של להסריח עצמו לכאן".

● מועצת בית־שאן בגליל הורשת מהממשלה להכריז על הישוב הדרוזי, אשר קיבל 28 מבניו במערכות ישראל, בעל ישוב־עימות כמו ארבעה ישובים סמוכים.

בצער רב וביגון אנו מודיעים על פטירת יקירתנו

רבקה ברקאי

הלוויה תצא מביתה, רח' שפירא 59 בפתח־תקוה, בשעה 1.00 בצהרים, היום יום שני י"ג בכסלו תשמ"ז 15.12.86. למלווים מכוניות תהיינה.

המתאבלים: בעלה – ישראל
בתה וחתנה – אביבה ואלימלך בריקן
בתה וחתנה – רינה ורמי ארבל
בנה וכלתה – זוהר ואילנה ברקאי
בתה – ארנה ברקאי
רנה לנדאו ומשפחתה
נכדיה ונינתה

למשפחה ולקיבוץ גבעת־חיים מאוחד

אתכם באבלכם על מות

שלמה דרך

חבריו מ„למרחב" וב„דבר"

אנו מתאבלים על מותו ללא עת של

פרופ' הנרי ב. נויפלד

ומשתתפים באבלה הכבד של המשפחה.

דיידי רוח אחי [illegible]

לחברנו מרדכי כנפו

אתך באבלך במות

אביך ז"ל

בנק הפועלים בע"מ
סניף נתיבות
ההנהלה והעובדים

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של חברנו

אליעזר ודנה ז"ל

ומשתתפים באבלה הכבד של המשפחה.

ועד עובדי חברת החשמל לישראל מחוז הצפון

במלאת שלושים יום לפטירתה של חברתנו היקרה

הלה – היימן ז"ל

נעלה לקברה ביום רביעי ט"ו בכסלו תשמ"ז 17.12.86 בשעה 15.30 בבית הקברות בחולדה

המשפחה
בית גורדוניה חולדה

להברתנו היקרה

גניה ולכל המשפחה

משתתפים בצערכם במות האח

הרמן ז"ל

קבוצת גורדוניה חולדה

במלאת שלושים לפטירתה של

דבורה ספקטור ז"ל

נתייחד עם זכרה, מחר, יום שלישי 16.12.86 בקיבוץ חולתה.

העליה לקברה בשעה 15.00.

המשפחה

לשלומית ולקבוצת כנרת

משתתפים אנו בצערכם

דפוס „נסים" טבריה

במלאת שלושים לפטירתה של

בלהה וולק ז"ל

נעלה לקברה להתייחדות וגילוי מצבה ביום רביעי ט"ו בכסלו תשמ"ז, 17/12/86, בשעה 14.30 בבית העלמין בכפר סמיר.

המשפחה

משרד האנרגיה והתשתית
האגף לשימור אנרגיה

הרשות להגנת הצרכן בהסתדרות

קו פתוח

"יעוץ ברכישת אמצעי חימום לחורף והיסכון באנרגיה"

יתקיים

מחר יום שלישי 16.12.1986 בין השעות 7.00–4.00 אחה"צ (19.00 – 16.00)

בטלפונים: 03־268369 – "יעוץ ברכישת אמצעי חימום"
03־217863 – "יעוץ בתכנון חימום הבית"
03־263211 – "יעוץ לחסכון באנרגיה"

צוות מומחים ישיב לשאלות ציבור הצרכנים.
הציבור מוזמן לטלפן.

כנס חרום

של מזכירי מועצות הפועלים

נוכח ההשלכות השליליות של התוכנית הכלכלית לגבי ציבור השכירים – יתקיים היום יום ב' 15.12.86 בשעה 11.00 בבית הספר לפעילי ההסתדרות בתל־אביב

– ההשתתפות חובה

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י
הוועד הפועל – אגף הארגון ומועצות הפועלים

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של

יצחק גולדברג

הלוויה תתקיים היום, יום שני 15.12.86 י"ג בכסלו תשמ"ז, בשעה 15.00 בבית העלמין בקיבוץ גבעת השלושה.

הארון יוצב בבית התרבות בשעה 14.45.

בצלאל ותקוה גלעד ומשפחתם
חיה ושמואל בן־יהודה ומשפחתם
בית גבעת השלושה

למשפחת זרזיף ולקבוצת כנרת

איתכם באבלכם הכבד

במות

יקירכם ז"ל

איגוד משקי עופות לרביה
ההנהלה והעובדים

מזג האוויר ביעדי הטיסה החשובים של סוויסאיר

אוסלו	0–2	גשום
אמסטרדם	2–6	בהיר
בואנוס איירס	5–30	בהיר
הלסינקי	-9–2	מעונן
הונג קונג	8–23	בהיר
וינה	לא נמסר	
ז'נווה	0–5	מעונן
טוקיו	0–2	גשום
טורונטו	-4–-5	מעונן
יוהנסבורג	5–27	בהיר
לונדון	4–8	בהיר
ליסבון	4–6	גשום
מאדריד	0–4	גשום
מונטריאול	-8–0	מעונן
ניו יורק	-4–0	מעונן
סאן פאולו	20–30	מעונן
פאריס	2–10	מעונן
פרנקפורט	0–8	מעונן
ציריך	-4–0	גשום
ריו דה ז'נרו	21–34	מעונן
שטוקהולם	לא נמסר	
שיקאגו	-7–-4	מעונן

swissair

למאיר גולדשטין

המזכיר הארצי של אגוד עובדי הדפוס

מזל טוב
לרגל נשואי בנו
משה עב"ל סימה

בית "דבר"

נולדתי

את לליטל ושירי
בנם של
מאירה ועזרא לוי
נכדם של

עליזה ופאול סגל – טבריה
אנג'ל ויצחק לוי – טבריה

בית חולים פוריה טבריה
ח' בכסלו תשמ"ז 10.12.86

לאביבה ויוסי דקל

ברכות
להולדת הבת מור

מחבריך לעבודה

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י
הוועד הפועל

ביום רביעי ט"ו בכסלו תשמ"ז 17.12.86 בשעה 9.30 לפנה"צ תתקיים באולם הישיבות (קומה 7) של הועה"פ

ישיבה שלא מן המנין של
מליאת הועד הפועל של ההסתדרות

סדר היום:

א. התכניות הכלכלית של האוצר
ב. שונות

בב"ח
מזכירות הועד הפועל של ההסתדרות

נ.ב. מפאת קוצר הזמן לא נשלחו לחברי הועה"פ הזמנות וכרטיסי הצבעה, ואלה יימסרו לחברים ביום הישיבה (17.12.86) החל משעה 8.30 לפנה"צ בכניסה לקומה 6.

הודעה עלפי סעיף 149, לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965 ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה עלידי: מר מנחם אנגרמן – לאשר הקמת בנין מגורים המכיל 3 קומות ברחוב ולנברג ראול מס' 23 מגרש 318 בגוש 10792, רמת־אשכול.

הבקשה כרוכה בעודף שטח בניה למגורים מעל למותר.

אפשר לעיין בבקשה במחלקה לפיקוח על הבניה, בבנין העיריה, רחוב ביאליק 3, חיפה, בימים א', ג', ה', בין השעות 08.00–11.30.

המעוניין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי המתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.

איתמר ינבריך
מהנדס העיר

דבר היום

חצי־סוף, חצי־התחלה

ארבע וחצי שנים לאחר השלמת הנסיגה הישראלית מחבל רפיח, שהיתה אמורה לסיים את פינוי סיני ולפתוח פרק חמים מבעבר ביחסי ישראל־מצרים, התחילה בשבוע שעבר, סוף־סוף, הבוררות על עתיד טאבה. היו אלה שנים מבוזבזות, באשמת שני הצדדים – הססנות מישטרו של הנשיא מובארק, שניצל את מלחמת לבנון להחזרת שגרירו לקאהיר ולצינון היחסים, והתחפרות נציגי הליכוד בממשלות שבראשות מנחם בגין, יצחק שמיר ושמעון פרס, תחילה בצל מלחמת לבנון ואחר־כך במאמץ שקוף להשהות ככל האפשר את תחילת בוררות טאבה.

תרגיל־ההשהיה מיצה עצמו, אך תחילת הבוררות עדיין אינה מעידה על סופה. התהליך המתמשך הצפוי בשוויץ, שם מתכנסים משפטנים למרניים המקבלים „מאביב" ותקילין שבר התעמקותם בסוגיה, לא יסתיים בשנה הבאה. מהכרת דרכי הפוליטיקה הישראלית מותר להעריך כי בפרוס הבחירות לכנסת, לא יאוחר מסתיו 1988, ימצאו המפלגות הגדולות עניין משותף בדחיקת ההכרעה על אימוץ פסק־הבוררות, אם יהיה לטובת מצרים, עד לאחר הבחירות.

המשימה העיקרית המוטלת על ישראל בתקופת הבוררות היא להימנע משקיעה באדישות והבהמתנה להשלמתה. הפשרת היחסים עם מצרים אינה יכולה לחכות, הן כשלעצמה והן כאבן־פינה בנסיון לגבש מערך של מדינות ערביות מתונות ופרו־מערביות. ירדן היא השותפה המתבקשת הבאה במערך זה. והירותו המופלגת של המלך חוסיין מנעה־ממנו להתקדם בתהליך המדיני גם בשיא פעלתנותו של פרס בראשות־הממשלה ובעוד רונלד רייגן מושל בוושינגטון כנשיא רב־עוצמה. כעת, עם שמיר ובלי הרבה מעוצמת רייגן, סביר שחוסיין ימצא נימוקים בשפע להירתעות מיוזמה מדינית נרחבת. הוא יסתפק בחיזוק אחיזתו בשטחים, על חשבונו של אש"ף ולפיכך גם בססיה מסויימת מכוונותיו של מובארק, שטרם נואש מיאסר ערפאת. חוסיין ואישים חשובים אחרים במדינות ערב רגישים במיוחד להתבטאויות שמיר, החשוד במלכה ההאשמית כשותף לרעיונות אריאל שרון על סיוע למהפכה פלשתינאית בגדת־עמן. לכן יש לראות כחיוב את מסריו הפומביים של שמיר לחוסיין וביניהם הבעת הצער על נפגעי המהומות בשטחים בימים האחרונים. מבחנו של שמיר יהיה בתרגום כן של הצהרות אלה למעשים, לפי שעה בגיזרה הירדנית ובעוד שנה ויותר בשובה של בוררות טאבה להכרעה בממשלה. מבחנו של מובארק יהיה בתגובה חמימה יותר ליוזמות ישראליות, ואלה שהשמיע באחרונה, במיוחד בפאריס.

מי באמת שולט בשטח

מאת טלי ולינגר

שלוש פעמים לפחות עלה בשבוע שעבר עניין המתיישבים היהודים בשטחים ומעורבותם במהומות הדמים שם. עין מצלמת הטלוויזיה קלטה אורח חמוש בכיפה וברובה יורה לעבר אורחים במחנה אל־עמארי; עיתון זה דיווח כי הקצין שירה בסטודנטים בביר־זית והרגם הוא תושב אפרת; צווחי הקהה של צה"ל ב„זרועות הבטחון האחרות", כפי שהגדיר זאת הובר צה"ל בתשובתו על שאלה, חוקרים מי ירה למוות בילד במחנה הפליטים בלאטה. כל אחת משלוש הדוגמאות הללו היא מקרה־מבחן בפני עצמו לשאלת הקשר בין צה"ל בשטחים המתיישבים היהודים שם ומקרה־מבחן לפלונטר ביניהם.

במערכת הבטחון אין־ויכוח בדבר החובה המוטלת על זרועות הביצוע להבטיח את שלומם של היהודים בשטחים, מתוקף ההחלטה המדינית על התיישבות באזורים האלה, ממש כשם שאין ויכוח בדבר החובה להבטיח את הסדר הטוב ואת יכולת הקיום והחיים של התושבים הערבים שם. הויכוח הוא על הדרך. בגלל האופי הפוליטי של תהליך קבלת ההחלטות בתחומים האלה, ועל־אף הנסיון במערכת הבטחון להציג את התהליך כמקצועי־ענייני גרידא, נראה גרף התנודות במידת האקטיביות או הפאסיביות של זרועות הביצוע, שתפקידן לאפשר בטחון ושקט לכל, כגראף קפריזי למדי.

מבחינת הצבא, זה זמן רב לא השתנו בהרבה ההנחיות והנהלים להתערבות במהומות, לפתיחה באש, לשימוש באמצעים אחרים ולהרשאת התערבות של אזרחים. בגלל פתיחותן של הנחיות אלה לפרשנויות לקולה או לחומרה, מתהווים הבדלים בנסיבות הפתיחה של מהומות וכן בדרך התפתחותן והתרחבותן. מידת המעורבות של האזרחים, מתנחלי השטחים, בנגישה עם האוכלוסיה הערבית, יש לה השפעה ישירה על נסיבות הפתיחה ועל ההתפתחות של תקריות וכמובן, מידת המעורבות היא תוצאה ישירה של מצב פוליטי, גם אם הצבא לא יודה בכך. מפקדי האיזור אמנם אינם משנים את הנהלים ואת ההנחיות, אך הם קשובים מאד, מתוקף הדרג הפוליטי־דיפלומטי המסויים שיש לתפקידיהם בפיקוד המרכז, לרוח הפוליטית המנשבת עליהם מהמסדרונות המדיניים. ביתר קלות „יעבור" בימים אלה סיפור של קצין, אכן קצין במדים, שתפקידו להיות במקום ואף להשתמש בשיקול דעתו לירי במידת הצורך, המסתובב בסטודנטים בביר־זית והורג ופוצע אחדים מהם; העובדה שהוא תושב עופרה שבשטחים וידוע בדעותיו הניציות לא תהיה בסיס לבדיקה נוספת ולפשפוש במניעיו ובמידת שיקול־הדעת שהפעיל. ביתר קלות גם יעברו הסמכות הצבאית והסמכות המדינית שמעליה על סיפור מפוקפק באורח היורה, שוב – בהתאם לנהלים היבשים. שמדברים על זכותם של יהודים תושבי האיזור להגן על חייהם בידי אש חיה לעבר ערבים, גם כשעדותו של ישראלי אחר מפריכה את גירסתו האוטומטית של דובר צה"ל, שלפיה האורח רק הגן על חייו.

מידת החוצפה שנוטלים לעצמם היהודים תושבי השטחים לבקר את פעולות הצבא וזרועות הבטחון ואת „אוזלת ידם", ומידת החירות שהם לוקחים לעצמם לממש את הנהלים, הן לא כמעט פונקציה של מידת הנחישות או הנוקשות שמפגינים או לא מפגינים כלפיהם ראשי זרועות הבטחון ושל תחושת האשמה שהם מדריפים כלפיהם. אלסטית במידה רבה היא גם הפרשנות המעשית לשיטת „ההגנה המרחבית", שבה מאורגנים לשירות מילואים פעיל, ולמעשה תמידי, הגברים בהתנחלויות. אותה שיטה עצמה נתונה לפרשנויות, ועל־כן בתקופות שונות, ועל־פי ראות עיניהם והשיפה בעורפיהם של מפקדי האיזור, עושים המתנחלים שירות מילואים באזורי מגוריהם או במקומות אחרים, כדי שלא ללבות עוד את האש. זהו משחק שהמשמעותו תמידי, שכן במידה רבה ניצבים צה"ל וזרועות הבטחון מול היהודים המתנחלים לא פחות משהם ניצבים מול האוכלוסיה הערבית, והקשיים שעורמים הראשונים על דרכם והמכתבים שהם עורכים לצבא, קשים ואכזריים לפעמים אף יותר. הכוח הפוליטי האצור בידי המתנחלים וחוש הריח המפותח שלהם לחולשות ולכיווני הרוח של הדרג המדיני, ובעקבותיו הצבאי, לימדו אותם להעריך כמה רחוק הם יכולים ללכת. ובמלחמה כמו במלחמה, משחידים הכל את כל חושיהם ומחדדים אותם. וחושיהם אומרים להם כנראה שהם יכולים עתה להרחיק לכת מאוד.

בקרב על השליטה האמיתית בשטח, מול הצבא, ידם של המתנחלים היא כיום על העליונה. מכל שאפשר לשפוט, ולו רק משלוש הדוגמאות שפתחנו בהן, נראה שמשבי הרוח המדיניים נותנים אותותיהם גם ב„סיויל סרוונטס", כזרועות המקצועיות, הבטחוניות, שמטבע הדברים בשטחים וכטבע הנפשות הפועלות, הן תלויות במערכות הפוליטיות ומונחות על־ידן. המסקנה העולה שוב ושוב, בכל ניתוח של יחסי צה"ל־מתנחלים־ערבים בשטחים, היא שהכוחות בשטח, אלה המשקפים בטופס־של־דבר את תחת העם, על רבדיו ודמיו, ואלה הממלאים בסך־הכל את תפקידם ומנסים להצליח בו, תקועים בעיבודה של בעיה, שלא כוח הזרוע, ובוודאי לא כוח הזרוע הצבאית, יפתור אותה.

לחלות מרוב הבריאה

מאת חנה זמר

התכנית הכלכלית החדשה תעוות את חלוקת המשאבים, ותעוות גם את המשאבים עצמם. היא התכנית הכלכלית השביעית הנוחתת עלינו בתשע שנים. בעוד שנתיים נצטרך תכנית עוד יותר חדשה כדי לתקן את נזקיה של זו החדשה

כמה תוכניות כלכליות חדשות אפשר להנחית על משק אחד מבלי שיקרוס תחתיהן? להזכירכם: משה נסים הוא שר האוצר השביעי של ישראל בתשע השנים האחרונות. שר הלך ושר בא, וכל אחד מביא לנו תוכנית כלכלית חדשה, סותרת את זו של קודמו. אפילו חנות מכולת לא היתה עומדת בזה. ואכן, גם משק ישראל לא עמד בזה. מאז הליברליזציה ב־1977 ועד הקמת ממשלת האחדות הלאומית ב־1984 הגענו לעברי פי פחת, לדלדול מוחלט של רזרבות מטבע החוץ ולהיפר־אינפלציה. אז הביאו פרס ומודעי תוכנית חירום כלכלית שהצליחה לעצור את ההידרדרות ולהניח תשתית של יציבות שממנה אפשר להמריא. עכשיו מציעים לנו להמריא בתוכנית כלכלית חדשה, שכמובן סותרת את צעדי החירום ואמורה להביא את ההבראה האמיתית.

שר האוצר רואה את הפעלתה כרחופה. לדעתו, אנחנו בשעת כושר היסטורית שספק אם תחזור, שהרי השנה הבאה עלינו לטובה היא למעשה האחרונה לפני שאווירת הבחירות תשתלט מטבע הדברים על כל מעשה ממשלה. לכאורה זוהי טענה מאד הגיונית. למעשה היא איננה תופסת כלל. תוכנית כזאת אפשר לבצע גם בעיצומה של מערכת בחירות, כי עם ישראל אוהב ליברליזציה. פתאום שוב יש גשם נדבות בהקצבות מטבע חוץ. זוג יכול לצאת לטייל עם 6000 דולר חוקיים, ועוד לשלוח 1000 דולר לפי כתובת של קרובים נזקקים, במצפון שקט. וכי זה רע לשנת בחירות? להעלות את ריצפת המס ולהוריד את המס השולי, זה רע לשנת בחירות?

ואלה אינן התמיהות היחידות שמעוררת התוכנית הכלכלית החדשה, וזו גם איננה הטענה היחידה שאיננה עומדת במיבחן המציאות.

את תקציב המדינה מוצע לקצץ במשהו קרוב לחצי מיליארד שקל. זו קריעת ים סוף: זה לא רק קיצוץ תקציב הבטחון. זה גם קיצוץ הבטחון. זו פגיעה בשירותי רווחה, ובחינוך השכלה. לפעמים אין מנוס מניתוח אכזרי כזה. כשאין, אין. אבל עכשיו מסתבר שיש: 200 מיליון יינתנו לצרכן בהורדת מכסים. מכך אין מנוס. וכדי שיהיה לו במה לנצל את ההוזלה, יינתנו לו גם 250 מיליון במסגרת הרפורמה במס. כלומר, בדיוק הסכום שבו מקצצים את צרכי הכלל, עובר לקופת הפרט. זה אולי ליברלי, מן הסתם גם פופולרי, אבל אחראי זה בהחלט לא.

נניח הנחה היפותטית שהכל יסכימו לתכנית. איזו אווירה תשתרר בארץ לאחר שתופעל? מצד אחד יהיו חגיגות, מצד שני הפגנות. שום גורם לא יוכל עוד לכוון את התנהגות הציבור, וגם לא לקבוע את אפיקי ההשקעה, שהרי הליברליזציה תחול גם על האשראי ועל שוק ההון והמט"ח. מומחים שלא למדו מנסיון הליברליזציה של ארליך ושל ארידור, לא למדו דבר.

בשני העשורים האחרונים כל המושגים שלנו השתבשו. עיקר המאבק האידיאולוגי נתמקד בסוגיות מדיניות. מלחמת לבנון, עתיד השטחים, ההתנחלויות. העמדות בשאלות אלה הן שקבעו גם את ההתפלגות לימין ולשמאל במובן הפוליטי. הסיבות לכך ברורות ותעוצות במציאות מסעירה ולוחצת. אבל בכל מקום ובכל מצב, וגם כאן ועכשיו, המבחן האמיתי של תפיסת עולם שמרנית מול מתקדמת – ימנית מול שמאלית, אם תרצו – הוא בעניין חלוקת המשאבים הלאומיים. ובעניין הזה, התכנית הכלכלית החדשה מושכת חזק ימינה.

האמת היא שאי־אפשר לזקוף את המגמה הזאת רק על חשבונו של שר האוצר. היא בהחלט הולמת את השקפותיו, אבל היא נתמכת גם על־ידי נגיד בנק ישראל שהשקפותיו המדיניות בוודאי „שמאליות", אך לפי עדות עצמו הן כאלה גם בענייני כלכלה וחברה. אף־על־פי־כן, הוא תומך ברפורמות המעבירות ליוזמה פרטית ולהכרעה פרטית שורה של תחומים שבמצבנו אינם צריכים להיות נתונים למשחק של השוק. נכון שהמציאות הנוכחית של הכוונה בידי הממשלה איננה מונעת עיוותים, ונכון שהשינויים אינם דרמטיים. אבל נכון גם שזהו אקספרימנט קל־דעת, שהרי שולי הטעות שלנו צרים גם בכלכלה ולא רק במדיניות.

התכנית הזאת שיעדה המוצהר הוא עידוד הצמיחה לא תוביל לעידוד הצמיחה. היא תוביל להגדלת ביקושים, לבזבוז משאבים, לבריחת מטבע־חוץ ולחידוש האינפלציה. יש בה הרבה עיוות חברתי ואין בה סיכוי להבראה כלכלית.

היא לא תתקבל כמות שהיא, ויש מקום לחשוש שהתיקונים בה יתמקדו ברפורמה במס. ההסתדרות לא תיתן לפגוע בשכירים, הזוגים אחרים לא יתנו לפגוע בבורסה. אבל מי יזעק חמס נגד בזבוז המט"ח והשפעתו הפסיכולוגית, הרי זה כל־כך פופולרי. מי יעלה על הבריקדות נגד הורפת העיוותים באשראי וצעדי ליברליזציה אחרים המתוכננים מבלי לעורר הרבה רעש? בעוד שנתיים, אחרי הבחירות, יצטרכו להנהיג תכנית כלכלית עוד יותר חדשה, כדי לשקם את נזקיה של זו החדשה.

העדיפויות אבדו בדרך

מאת מוריה אבנימלך

שלב ב' בתכנית הכלכלית, כמו קודמו, פוגע בתעשיה. אולם ביולי 1985 היתה הפגיעה בתעשיה תוצר לוואי של המלחמה באינפלציה ואילו עתה זו אידיאולוגיה. התורה העכשווית היוצאת מגבעת רם קובעת, כי תרומת הייצור ותרומת היבוא לצמיחה הכלכלית שוות.

התכנית הכלכלית מיולי 1985 הגיעה להישגיה המרשימים בתחום ריסון האינפלציה על גבה של התעשיה. מעצבי המדיניות הכלכלית הסבירו אז, כי יש להוריד את חומו של המשק הקודח כתנאי לטיפול יסודי ולהבראה. שלב זה נמשך שנה וחצי והיום מציגים האוצר ובנק ישראל את שלב הצמיחה. מסתבר שהשלב השני בתכנית הוא המשכו העקבי של הראשון בתחום אחד לפחות – התעשיה היצוא, וגם אזורי הפיתוח אינם בעדיפות גבוהה. בדרך לרפורמה אבדו העדיפויות הלאומיות.

תקציב המדינה, כמו מערכת המסים, המערכת המוניטארית וכלים אחרים שמפעילה הממשלה, שימשו עד כה לעידוד מגזרים בעלי חשיבות לאומית. בין אלה נציין את אזורי הפיתוח והתעשיה. פטורי המס, ההנחות והזיכויים שקיבלו תושבים ומפעלים באזורי פיתוח, נועדו להקטין את אי־השוויון בין קריית־שמונה וירוחם לבין תל־אביב. העדפות מס אלו יבוטלו עם הרפורמה. הדיבורים המעורפלים על פיצוי בדרך של הגדלת השתתפות הממשלה בתקציבי הרשויות המקומיות, הגדלה שתאפשר הפחתת הארנונה, גובלים בהטעיה. קשה להאמין כי הארנונה במצפה־רמון גבוהה עד כדי כך שביטולה יפצה את תושביה על ביטול הפטור ממס הכנסה, שהשיגו רק לפני כמה שבועות.

כך הדבר גם לגבי התעשיה. שר האוצר משה נסים מבקש לבטל את פטורי המס שנהנתה מהם התעשיה ולהשוות את שיעורי המס למיגזר התעשייתי ולמגזרים האחרים. נגיד בנק ישראל, פרופסור מיכאל ברונו, מתנגד לשימוש במחיר האשראי כדרך להעדפת יצוא, ומבקש להטיל גם על האשראי לייצוא היטל של שלושה אחוזים, כמו על אשראי אחר. שר האוצר ונגיד הבנק כאחד „שולחים" את התעשיה והיצוא לקבל „פיצוי" על אובדן הטבות מיסוי ומימון „דרך התקציב", אך אין ספק כי גם ממקור זה לא יושעו בגלל הדרישה „לתקציב מאוזן", ולא להינם הדיבורים על „פיצוי דרך התקציב" מעורפלים ואינם מלווים במספרים.

אולם לא רק „אילוצי תקציב" אלא גם „אידיאולוגיה" קיימת כאן. התורה העכשווית היוצאת מגבעת רם אומרת, כי התעשיה והמסחר, הייצור והיבוא תורמים במידה שווה לצמיחה כלכלית ואין להעדיף מיגזר אחד על האחר. קשה להבין איך הצליח נשיא לשכות המסחר, דן גילרמן, שעד לפני זמן קצר התייחסו להתבטאויותיו כלפרובוקציה חסרת סיכוי, להותיר טביעת אצבעות כה עמוקה על המדיניות הכלכלית. לעומת זאת ניתן להבין את שתיקתו של נשיא התאחדות התעשיינים, דב לאוטמן, רק כאלם של תדהמה או כאמונה נאיבית „שעד אבסורד כזה הם לא יגיעו", לא ממשלה שבעבר נשא כל מכתב שיצא ממשרדיה את הלוגו „ייצא ונחיה".

החלק שהתעשיה תורמת לתוצר המקומי הוא הערך המוסף שלה: עבודת המרען, המהנדס, הטכנאי, פועל הייצור וכמובן גם עבודת הסוחר, המוכר את המוצר, כל אלה הם תרומה לתוצר הלאומי. ככל שמרכיב היבוא במוצר הסופי גדול יותר, כן קטן הערך המוסף וקטנה התרומה לתוצר הלאומי. יבוא מוצרים מחו"ל ומכירתם לשוק המקומי אף היא מגדילה את התוצר הלאומי, אולם רק בשיעור קטן. עבודתם של המהנדס והפועל האמריקאי, הגרמני או היפני הם חלק מהתוצר הלאומי של ארצות אלה, ורק השלב האחרון, שלב המכירה בארץ, מוסיף לתוצר הלאומי.

המדיניות הכלכלית בשנה וחצי האחרונות העדיפה את היבואן על התעשיין ובמיוחד פגעה ביצואן לשוק האמריקאי, השוק היחיד כמעט הפתוח לפני פלח ניכר של התעשייה הישראלית. היבואן נהנה משער חליפין נמוך, שאיפשר לו לייבא בזול, ואילו התעשיין נפגע מגידול העלויות השקליות בעוד תמורותיו הדולריות נשחקו. מדיניות זו הוכתבה על־ידי הצורך לרסן את האינפלציה. החידוש בשלב ב' של הצמיחה הוא, שהפגיעה בתעשיה אינה עוד תוצר לוואי של צעדי מדיניות חירום אלא תוצאה של תפיסת עולם. שוויון כביכול, המתבטא בשיעורי מס שווים ובמחיר אשראי זהה לסקטורים שאינם שווים, הן מבחינת תרומתם למשק והן מבחינת תנאי סחר שכפתה עליהם הממשלה.

בהציגם את התכנית הכלכלית לפני ועדת העורכים, ציינו שר האוצר ונגיד בנק ישראל כי יש לקבלה כ„מיקשה אחת". לחיזוק טענתם נדרשו לנסיון של יולי 1985, אז הושמעה דרישה דומה. כזכור אימצה אז הממשלה את עקרונות התכנית, אך הכניסה שינויים בפרטיה. העיקרי שבהם הוא אי הטלת מס בשיעור שני אחוזים על הנכסים הפינאנסיים כפי שדרש פרופסור מיכאל ברונו. גם הפעם שומה על ממשלת ישראל לדון בתכנית, לקבל את עקרונותיה, אך לערוך בה שינויים שיבטאו את סדר העדיפויות הלאומי – העדפת התעשיה והעדפת ערי הפיתוח.

נשיא גרמניה בישראל 1985 – ביקור היסטורי
נשיא ישראל בגרמניה 1987 – ביקור „נורמלי"?

לא רוצה? שלא יבוא

מאת זאב סטרומינסקי, בון

בגרמניה שותקים בעניין ביקורו הצפוי של נשיא ישראל ובעניין הוויכוח הנטוש סביבו בישראל. לא נמצא אפילו מי שיטרח לדחות את הרעיון, שגרמניה עדיין אינה ראויה לביקור הזה

בבון ספק אם מכירים את הבדיחה היהודית הישנה על הסוס ובקבוקי היי"ש המוברחים, קודמתה של זו על הציפורים והקפה, שמסתיימות שתיהן במלת המחץ „ירצו– יאכלו. לא ירצו – לא יאכלו". אבל היא מזכירה את אדישות הגרמנים כלפי ביקורו המיועד של נשיא ישראל. אם ישאלו אותם מה דעתם על האפשרות שנשיא ישראל יבטל ביקורו בגרמניה, ישיבו בוודאי רוב האזרחים מן השורה: „לא רוצה? – שלא יבוא".

אפילו חוגים מדיניים בבון לא התרגשו מהוויכוח הנוקב המתנהל בישראל על הצידוק ההיסטורי ועל העיתוי של ביקור נשיא מדינת היהודים בגרמניה. „זהו ויכוח ישראלי־פנימי בלבד. נשיא ישראל יתקבל בגרמניה בברכה לבבית", אמר פקיד בבון לסופר „דבר". גרמנים המתמצאים בענייני ישראל לא הופתעו אמנם מהביקורת שהושמעה בארץ על תוכנית הביקור, אך אחד האנשים הנוגעים בדבר אמר לי: „אנחנו רואים את הביקור כדבר נורמלי".

נראה, שהביקורת שהושמעה בישראל מיעוט בלבד, אף־כי בטונים גבוהים, לא עוררה אצל הגרמנים הירהורים על מהות היחסים הגרמניים־ישראליים. מן הסתם רוב הגרמנים מבקשים להגיע ל„נורמול" היחסים בין ארצם לישראל וליהודים, ואילו הוויכוח בארץ מוכיח שהיחסים הללו רחוקים מנורמליות. ההתייחסות השונה לתוכנית הביקור בשני הצדדים משקפת איפוא גם את ניגוד האינטרסים העמוק בין גרמניה לישראל. השתיקה בצד הגרמני היא הוכחה להתקדמות הרבה שחלה בתהליך ה„נירמול" הגרמני־יהודי בגרמניה. היא מלמדת על התקדמות התהליך שם הרבה יותר משהיה מלמד ויכוח נוקב. בגרמניה לא נמצא עד כה מי שיטרח אפילו לדחות במפורש את הרעיון, שגרמניה עדיין אינה ראויה לביקור נשיאה של מדינת היהודים. דחיה מפורשת של רעיון מחייבת התייחסות אליו: התעלמות ממנו אינה מחייבת זאת.

שינויים בתודעה קבוצתית אינם מתחוללים, כמובן, בבת אחת. משום כך צפויים עדיין בגרמניה, גם בעתיד, ויכוחים על היחס לעם היהודי. עם זאת, התגובה או אי־התגובה הנוכחית אופיינית למגמה הכללית. את הלך־הרוח הבסיסי הזה של הגרמנים חייבים להביא בחשבון בעת תיכנון הביקור. הסכנה היא, שאם לא ייעשה מאמץ מיוחד, לא תוכר חשיבותו ההיסטורית של הביקור בארץ המארחת. מערב־גרמניה היא ארץ המארחת לעתים קרובות ראשי מדינות חשובים או אקזוטיים, מלכים, נשיאים ורודנים. אם לא יגוללו את רקעו ההיסטורי של הביקור, הוא יצטייר כעוד ביקור של נשיא מדינה מזרח־תיכונית קטנה, ולא ירשים את הגרמנים במיוחד.

אפשר להניח בוודאות שמארחו של הרצוג, נשיא מערב גרמניה ריכרד פון וייצזקר, ער לסמליות הביקור של עמיתו הישראלי, אבל ידוע היטב שמידת רגישותו ההיסטורית של נשיא גרמניה גדולה בהרבה מזו של כלל אזרחי ארצו. כאשר ביקר פון וייצזקר בארץ באוקטובר אשתקד היו שהעירו, כי זהו ביקורו הקשה ביותר של נשיא גרמניה בחו"ל. אותה הערה יפה גם לגבי ביקור הרצוג בגרמניה, אף־כי מסיבות שונות לחלוטין. וייצזקר צריך היה להתגבר על הנטל ההיסטורי של ארצו ואילו הרצוג יצטרך להעביר לציבור הגרמני את המסר, שביקורו אינו עוד אירוע שגרתי של דיפלומטיה בינלאומית. אם להביא בחשבון את הלך־הרוח השורר בגרמניה, צפוי לנשיא תפקיד קשה.

בריחת המושבעים

מאת גדעון קוץ, פאריס

התקדים היה בעת משפט ראשי או.א.ס., הארגון שהתנגד לעצמאות אלג'יריה. מאז הוקם בית־דין לבטחון המדינה, שסיכן את חרויות האזרח. היום, בעקבות פיגועי „פעולה ישירה", הרימו ראש הדורשים החזרתו

המושבעים ברחו והמשפט בוטל. זה נשמע כמו קטע מקומדיה אבל מדובר באירוע שמעורר ספק לגבי יכולתה של צרפת לקיים בעתיד משפטי טרור גדולים, מסוג המשפט שנפסק באמצע, משפטם של שלושה מראשי ארגון הטרור השמאלני "פעולה ישירה". שלושת הנאשמים: רז'יס שלייסר, בן עשרים ותשע, מן ה"אבות המייסדים" של הארגון ב־1979, האחים קלוד הלפן, בן שלושים, וניקולא הלפן, בן עשרים ושלוש, הובאו לדין על רצח שני שוטרים בשדרות טרודן בפאריס במאי 1983. השוטרים ביקשו מחבורה חשודה להזדהות ובטרם הצליחו לשלוף את נשקם נקטלו שניים מתוכם ושלישי נפצע בירית הקבוצה. חבריה נסוגו מיד מן המקום במהירות של אנשים המאומנים בלוחמת רחוב.

תחילה חשבו שמדובר בגנגסטרים „פשוטים". הלשנה של מי שהיתה חברתו של קלוד הלפן וזכתה בשם הקוד המשטרתי „בלונד־בלונד" הביאה למעצר השלושה. שלושה אחרים נידונו שלא בפניהם, ביניהם מוהאנד האמאני, בן למשפחה אלג'ירית רמת מעלה שנמצא היום, כנראה, בלבנון. האחים הלפן הם, אגב, ממוצא יהודי. אביהם, שנפטר עוד ב־1973, היה לוחם בארגון הפרטיזנים של המפלגה הקומוניסטית הבנים הפסיקו להעריץ אותו בדרכם.

כשנפתח המשפט, לפני כשבועיים, נהפך היכל בית־המשפט של פאריס לבונקר. משמרות משטרה סיירו בסביבה, לעתים בליווי כלבים. החניה נאסרה ברחובות הסמוכים. צלפים הוצבו על הגגות סביב. מסלולם של הנאשמים, מן הכלא לבית־המשפט וחזרה, שונה מדי יום. שמירה צמודה, יומם ולילה, הוצבה על השופטים ועל המושבעים. הבעיה העיקרית היתה, אכן, זו של המושבעים. נאשמים במשפט פלילי מופיעים לפני שלושה שופטים ותשעה מושבעים „מקרב העם", ששמותיהם מועלים בגו"ל מתוך רשימת הבוחרים. כבר בהגרלה הראשונה הסתמנה תופעה תמוהה – אנשים ששמותיהם הועלו התחמקו מטעמים רפואיים, אישיים ואחרים. לבסוף הצליח בית־המשפט להרכיב חבר מושבעים של תשעה אנשים – חמש נשים וארבעה גברים ולצידם ארבעה אנשי מילואים שנוכחים במשפט ונכנסים לחבר המושבעים במקרה שנבצר מאחד היושבים בו למלא את תפקידו במהלך המשפט. המושבעים סברו שיש להם כל הסיבות לחשוש לשלומם.

שלושה שבועות לפני תחילת המשפט נרצח בפאריס מנכ"ל „רנו" ז'ורז' בס והיו שראו בכך פעולת אזהרה של אנשי „פעולה ישירה" לקראת משפט חבריהם. בימים שאחרי הרצח, שיא האופנה בפאריס היה להימצא ברשימת המועמדים לחיסול על־ידי הארגון. אתה בפנים – משמע שאתה חשוב. כל הכי ומי, מדינאים, אנשי עסקים, אנשי תקשורת ואמנים שכרו שמירה צמודה ונתנו להבין שהם ב„רשימה." זו תפחה לאלפיים איש, לפחות, ועוד היד היתה נטויה. חוגי המשטרה, שהודיעו על קיומה של הרשימה, שעותקים ממנה נמצאו במקומות מחבוא של הארגון, העלו את ההשערה, כי את מעשי החיסול מבצעים אנשי האירגון על־פי סדר אלפביתי. תורו של ז'ורז' בס, למשל, הגיע לאחר אל"ף אחד (נגרל רנה אודרן) ושלושה בי"תים, מהם שניים הצליחו להינצל. המתח עלה איפוא אצל הגימ"לים. היתה לי הזדמנות לשאול את שר הפנים הצרפתי שארל פסקואה על רשימה זו, והוא אמר שהיא אמנם קיימת, אך יש בה לא יותר מחמישים שמות. זה לא הפריע, מכל מקום, למושבעים הנפחדים להרגיש כחברים מן המניין במועדון המסוכן הזה. וכך החלה הטראגי־קומדיה המשפטית. היא נמשכה ארבעה ימים. המשפט אמור היה להסתיים בתוך שמונה ימים.

בישיבת הפתיחה פנה רז'יס שלייסר לשופטים ולמושבעים, ולאחר שהודיע כי אינו מכיר ב„צדק הבורגני," איים עליהם בנקמת הצדק „המהפכני." „כמה זמן יוכלו להגן עליכם," שאל. השאלה מצאה, ככל הנראה, הד בלב המושבעים, משום שבתוך יומיים פרשו ארבעה מהם, לאחר שהציגו אישורים רפואיים מתאימים. רק אחד הודה שהוא פשוט „אינו יכול לישון בלילות מרוב פחד." לקראת יום שני שעבר גבר המתח. השופטים עוד קיוו שיצליחו להגיע לסוף המשפט. מושבעת נוספת חשבה אחרת. מכיוון שלא היו עוד מחליפים, נפסק ההליך. את המשפט יצטרכו לפתוח שוב מהתחלה במועד מאוחר יותר, לא לפני המושב הבא של בית־הדין, בעוד חודשים אחדים. רז'יס שלייסר, שסירב להופיע לישיבות, פרס

(המשך בעמוד 8)

בשולי דברים / מאיר בראלי

שלושה צדדים בויכוח

טועים המתארים את הויכוח על דיכוי מהומות מעבר לקו הירוק כויכוח בין שתי דעות בלבד: חסידי היד הקשה וחסידי הנסיונות, שאביהם מולידם היה משה דיין ז"ל, לקיים „כיבוש נאור". בין שתי הדעות האלה יש גם התומכים בגמישות, לפעמים כך ולפעמים כך – הכל לפי הצרכים. יש גם בעלי דעה שלישית, המתחזים כמתנגדי היד הקשה בלבד, בעוד שהם בעצם מתנגדים לכל השליטה הישראלית ביהודה, שומרון ועזה.

עדיין מצלצלים באוזני הדברים ששמעתי מרבים מהם מיד לאחר מלחמת ששת הימים, כי שלטונה של ישראל בשטחים שכבשה־שחררה ביוני 1967 „לא יכול להחזיק מעמד אפילו שלוש שנים". הם מתוסכלים על ששלוש השנים נמשכות ונמשכות. אין הם בעד מדיניות רכה או קשה. הם בעד פינוי, גם בלי כל תמורה מדינית. זוהי עמדה שונה לגמרי. בויכוח בין בעלי העמדות השונות על הדרך לשמור על שלטוננו אין להם מה לומר.

שחרור מחבלים ונשק לאיראן

כששוחררו יותר מאלף מחבלים תמורת שבויינו היתה שמחה רבה במחננו ורק קולות מעטים, ביישניים למדי, טענו שהמחיר גבוה מכל גבוה ושמחיר זה עלול לעלות לנו בדם רב, גם מפני שיעודד ערבים אחרים לפגוע בנו (כי משתחררים ממאסר ישראלי בנקל, יחסית) וגם מפני שהמשוחררים עצמם לא יתחילו לשתול עגבניות, אלא יחזרו לטרור.

אין כוונת הדברים לשוב לויכוח ההוא, אלא להביע תמיהה – ויותר מתמיהה – על שהתומכים בשחרור מחבלים אז, תומכים עתה בביקורת הקשה הן על הממשל האמריקני והן על התמיכה והעזרה שקיבל מהממשל הישראלי.

האם מותר לתבוע מהם את עלבונו של ההגיון?

מי יישב את הנגב?

פעילותו של שמעון פרס למען יישוב הנגב ראויה לשבחים, ואם היא תצליח, תהיה ראויה לשבחים מפליגים ביותר. אחדים מביטוייו של מנהיג מפלגת העבודה ראויים לשבחים הרבה פחות. כוונתי גם לאמירה המהורה שהנגב הוא המקום היחיד על פני הגלובוס שיש בו סיכוי לריבונות יהודית – מחר. חשיבות הנגב רבה, אבל אך ורק הנגב? בקעת הירדן פסולה? ומה בדבר הגליל?

בפולמוס עם גוש „אמונים" הוא אמר, כי חבל שאין ערבים רבים בנגב, כי אילו היו, היה גוש „אמונים" נחלץ ליישב את הנגב. אשר לגוש „אמונים" ושיקולי עדיפויותיו אין אני מקבל על עצמי להגן עליהם, כי אני חולק עליהם, אולם פתיעתי הגדולה היא מדבריו של האיש בעל ההשפעה הגדולה על תנועת העבודה, התנועה שחיותה באה לה מהיותה תנועת ההתיישבות הגדולה של הציונות. לשם מה דרושים לו אנשי „אמונים" דווקא? האומנם אין מועמדים ליישוב הנגב בתנועת העבודה?

פסול לתפקיד המבקר

החוק הישראלי מסר את מינוי של מבקר המדינה לוועדת הכנסת, אפילו לא למליאתה. מתקבל על הדעת שהסיבה לכך היא, שרואים בתפקיד זה תפקיד מינהלי, בכיר ככל שיהיה, שאינו מחייב בחירה ציבורית רחבה. ראוי איפוא שגם בעתונות לא תתנהל תעמולה בעד מועמד זה או אחר, אולם חובה להעיר שאדם אחד ששמו פורסם כמועמד לתפקיד, חייב לפסול את עצמו ואם אינו עושה זאת, על הוועדה להכיר את מועמדותו.

חיים קוברסקי היה עד לפני זמן קצר יחסי מנכ"ל משרד הפנים. אסור לו להיות מבקר המדינה, שייקרא לבקר גם את פעולות משרד הפנים, בתקופה שהוא היה מנכ"ל. מינהל תקין אינו מתיר לאדם להיות המבקר של עצמו.

העדפה פוגעת

משטר דמוקרטי מחייב גם שוויון הזדמנויות של עתונאים. כאשר ראש הממשלה מורה לפקיד בכיר או לקצין בכיר בצה"ל לתת חומר חסוי לעתונאי מסויים בלבד, הוא פוגע פגיעה חמורה בתקינות הממשל הדמוקרטי, ובעקיפין גם בחופש העתונות.

בנסיבה להופעת ספרו של שלמה נקדימון נאמר – כך פורסם ב„העיר" – כי תא"ל דוד עברי, שהיה מפקד חיל האוויר כשהופצץ הכור הגרעיני בעיראק, שכנתם בגין טלפן אליו ואמר לו: „אלופי, רעי וידידי, אני מבקש ממך לתת לשלמה נקדימון את כל החומר".

מי שאינו אשם הוא שלמה נקדימון, כשם שבהדלפות אשם רק המדליף, לא העתונאי.

هكذا من الاصل

מכתבים למערכת דבר

להשאיר את ביה"ס חופשי מכל הטפה

נדהמתי לקרוא את מכתבו של אריה טהורי („דבר", 9.12.86). מר טהורי מגיח, שהטפה ל„חזרה בתשובה" כמוה כ„הטפה להיות יהודי טוב".

כמורה בבית־ספר יודעת אני, כמה מחנכים אנו את כל ילדינו להיות יהודי טוב, והדבר נעשה הן בהקניית חומר, הן בשיעורי מחנך והן בפעילויות ולמידות שונות.

אמנם, לא כל ילדינו־תלמידינו מגיעים להיות „יהודי טוב", אבל ממה שלמדתי בשבועות האחרונים ובשנים האחרונות, גם לא כל ה„חוזרים בתשובה" או בנים למשפחות חרדיות „יהודים טובים" הם: שריפת תחנות, אלימות ברובע היהודי, זריקת אבנים על מכוניות ברמות, מעשי רמיה והונאה – אין הן מן המידות הטובות של היהודי. ואם לציונות פניו של מר טהורי – כיצד מתיישבת ההטפה, בה הוא חפץ, עם ההשתמטות מצה"ל (16,000 רק השנה)?

הצעתי למר טהורי ולחבריו: הבה נשאיר את ההטפה לפינות הרחוב ולגנים, כמו שמקובל, ובבתי־הספר נלמד ונחנך גם יהודות גם ערכים אחרים. הבה נשאיר את זירת בית־הספר חופשיה מכל הטפה שהיא.

שרה רבינוביץ, מורה
רמת־גן

★

אריה טהורי כותב ב„מכתבים למערכת" על חשיבותה של ההטפה ל„חזרה בתשובה" בבתי־הספר. טהורי מציג גם את ה„חזרה בתשובה" כערך אנושי־מוסרי נעלה, כמושג נרדף ל„טוב", וככמיהה ורצון עז להגיע למעשה טוב.

צר לי על שנסיוני בחיים לימדני אחרת: אני אב לבת שחזרה בתשובה לאחר „הטפה תמימה" בבית־ספר תיכון בכיתה י"ב. לא רק שהרב שלה שיכנע אותה שלא לשרת בצבא, אלא גם לנתק כל מגע עימנו, הוריה. בתנו הפכה בהדרגה אלימה כלפינו – גם אלימות מילולית היא אלימות! – מבזה את התנהגותנו, מגנה אותנו על היותנו חסרי ערכים, כביכול, ומאשימה אותנו על כי חינכנו אותה בדרך לא נכונה.

אם זהו ה„עשה טוב" שהתכוון אליו אריה טהורי, אם זוהי ה„אנושיות" לה הוא מטיף, או ה„כבד את אביך ואת אמך", הרי שבוודאי איננו מדברים על אותו ה„טוב".

אני, כאב יהודי, ציוני, למוד ניסיון מר, פונה אף אני, כמו טהורי, לשר החינוך והתרבות: אנא, עשה הכל על מנת שלא תורשה עוד אי פעם כל הטפה ל„חזרה בתשובה" – לא בבתי־הספר ולא בשום מקום אחר, שכן לא מדובר כאן ב„יהדות" או בחינוך לאנושיות, אלא מדובר בכת, שאיננה שונה מכת הגורו או כיתות אחרות, בהן הערך העליון הוא הרבי־הגורו ולא האדם!

ר. ס.
חולון
(השם והכתובת שמורים במערכת)

★

אני מתחילה באשר אריה טהורי סיים:

אני פונה בזאת לשר החינוך והתרבות – אל תשלח ידך אל הנער ואל תעש לו מאומה!!

הערכתי הרבה נתונה לשר החינוך והתרבות ולמנכ"ל משרדו על ההחלטה הנבונה – לאסור כל הטפה ל„חזרה בתשובה" בבתי־הספר. אנו שולחים את ילדינו לבתי־הספר לרכוש דעת, לקנות ערכים אנושיים ולהיות יהודים טובים.

יהודי טוב – כל זרם על פי דרכו!

אני, כיהודיה טובה, רוצה להקנות לבני ערכים יהודיים כלבבי, הקשורים בציונות, בעבודת־כפיים וכסובלנות אנושית.

אין שום סיבה בעולם, שאמונות אנאכרוניסטיות של זרמים קיצוניים ביהדות, המקובלות על מר טהורי – יורשו להטיף לבני בבית־ספרו מיהו יהודי טוב!! (את ה„טוב" שלהם כבר ראינו לצערנו די והותר: גרים ועגונות, עולי אתיופיה, אבנים בכביש רמות בירושלים ועוד רבים אחרים).

וכי ממתי פתוחים החרדים להטפות בבתי־הספר של החינוך העצמאי? כלום ירשו לי, או לעמיתי, להיכנס לבית אולפנה שלהם ול„הטיף" לילדיהם להיות ציונים טובים יותר? להיות בני־אדם טובים? לשרת כנאמנות את המדינה עד כדי לתת נפשם עליה ולא רק בדרך המליצה „ליהרג באוהלי תורה"? – חס וחלילה!!

אנא, שר החינוך והתרבות, אל תאות להפצרותיהם, אל תשלח ידך אל הנער ואל תעש לו מאומה!

ר. ה.
תל־אביב
(השם והכתובת שמורים במערכת)

לא למסור להם עמדות־מפתח

זהו מקרה נדיר שאיש ציבור חילוני בעמדה רמה מרהיב עוז להתבטא בחריפות באמצעי התקשורת נגד המעורבות של נציגי הברבריות החומייניסטית בכיפה שחורה, במערכת השלטון הדמוקרטית של מדינת ישראל. יש לחזק את ידי דני גילרמן, נשיא איגוד לשכות המסחר, שבניגוד לכללי המשחק, קרא לילד בשמו, ולעודד מאבק חסר פשרות של כל שוחרי הקידמה החילוניים בבני החושך.

מסירת עמודות־מפתח בממשלה ציונית־דמוקרטית לידי נציגי הבערות השבטית־פרימיטיבית, היא אקט של סירוף מערכות.

אין לנו אזרחי המדינה השפויים שום כוונה משותף עם אותם חוגים שהעלו את שר הפנים על כסאו. יהדותם אינה יהדותנו, לבושם אינו לבושנו, האמונות שלהם אינן זהות לאלו שלנו, בניהם אינם משרתים בצה"ל, דבר שהוא בחזקת בגידה. כך שאין לנו לאזרחים השפויים שום סיבה מדוע שנרצה לחיות עימם. לכל היותר, בשם הסובלנות שאנו דוגלים באופן חד־צדדי כחלק מהשיטה הדמוקרטית שהצד האחר אינו מכיר בה, אנו יכולים להשלים עם קיומם בשולי מדינת ישראל אך בשום פנים ואופן אין לשתף אלמנט אנטי־ציוני זה במערכת השלטון.

הפעילות הפוליטית של החוגים החרדיים שמטרתה להעתיק את עליונות הסמכות הדתית מהמישור שבין האדם לאלוהים אל המישור המדינתי והאזרחי, משרתת בתפיסתה האנטי־ציונית את האינטרסים של אויבי מדינת ישראל באמצעות חנק הקידמה ובשיבוש מהלך־החיים התקינים של אזרחי המדינה, המיושמים בחוקי דת דרקוניים המנציחים פיגור ובערות.

פרופ' לפסיכולוגיה שולמית קרייטלר סיפרה בתכנית הטלוויזיה „סוף ציטוט" (16.11) על מחקר התמכרות של סכיזופרנים לסמלים הגורם להם לניתוק תקשורת חמור עם זולתם, תופעה המאפיינת גם קבוצות מיסטיות למיניהן, לדבריה. בלי כל ספק, שהתמכרות טוטאלית לסמלי קדושה היא איפיון בולט של קבוצות „הבורחים בתשובה", המתנתקים לחלוטין ממשפחותיהם ומכל סביבתם הטבעית. דוגמה מחרידה ניתנה לנו על־ידי קבוצה קיצונית כזו שבשם היהדות הצרופה, כביכול, לא התירו אפילו העברת פצוע אנוש שלהם לבית־חולים, בניגוד למצוות מפורשות הגורסות „פיקוח נפש דוחה שבת" ו„ונשמרתם לנפשותיכם", ובכך הם הופכים את השבת למטפורה של מולך פגאני שלמענו ראוי להקריב חיי אדם. יש צורך לבחון את ההתייחסות לציבור שוליים זה לאור ההשלכות החברתיות החמורות שהוא מקרין סביבו ולהסיק את המסקנות הנדרשות.

שושנה כהן
תל־אביב

תנאי מעצר לחשודים

כאשר בית משפט השלום בתל־אביב ציווה לעצור את זהו גהל, מנהל „דובק" במלון „שרתון" במקום באבו־כביר, קם – בצדק – רעש ציבורי, כלום יהיה דין שונה לעשיר ולדל?

הבעיה העיקרית היא שבית המעצר באבו־כביר, ודומיו בירושלים, חיפה ובאר שבע, אינם מתאימים לייעודם והנמצא בהם מכוח צו שופט מושפל עד עפר וזו אחת הסיבות שלא עציר אחד ניסה להתאבד וחלק מהמנסים אף הצליח.

כאשר נעצר חשוד בפקודת שופט, הוא עדיין חשוד בלבד וה„זכאי" כל עוד לא הורשע בדין. יש לציבור זכות לעצור אדם חשוד רק לצורך חקירה (או שיבושה) ולא לצורך השפלה, הענשה טרם משפט או אילוץ להודות על מעשים שלא עשה.

אין צורך לעצור אותו במלון אבל בהחלט בתנאים של הוסטל או כדוגמת אכסניית נוער.

אל לנו לשכוח, כי 80% מהעצורים אינם מועמדים כלל לדין, וחלק מהמועמדים לדין – בסופו של דבר מזוכה.

לא בכדי אומרים אסירים, כי חודש באבו־כביר גרוע משנה ב„מעשיהו" או מחודשיים ברמלה.

על המשטרה המתחזקת את בתי המעצר לדאוג לתנאים אנושיים באופן שזכויותיו של האזרח לא תיפגענה ולא תושפלנה שלא לצורך.

עמירם הילף
חיפה

הכותבים למדור מתבקשים לקצר את מכתביהם.
אין המערכת מתחייבת לפרסם את כל המכתבים.
עורך המדור

רשימה חדשה לכנסת

בשיחות של ויליאם נקש עם מפקד הכלא, היה נוהג להגיד: „אני אשתדל רק לאחר שאהיה חבר כנסת!" (מהעיתונות: „דבר־אנשים" 7.12 נ.ר.).

זאת הנחה מאוד מתקבלת על הדעת: האין לנו מספיק אנשים אשר הסתבכו ו/או עברו על החוק בדומה לנקש, אשר ברצון יצביעו בעדו?

במדומני שנקש יכול להשתכבר על מועמד שני ברשימתו לכנסת.

ישנם סיכויים!

צבי אדר
באר שבע

האם ה„שמאל" הוא שם גנאי?

במכתבו מ־3.12.86 מתייחס שלמה שטיפמן מקיבוץ אפק לכינוי „שמאלני", וקובע שזהו גלגול מפק"פ. הוא מוסיף צימוק אישי לחתום מטה. אין חובה על איש שאינו בתפקיד להסביר עברו ובכל זאת אציין שמאז הצטרפתי לצעירי „פועלי ציון" בארה"ב בשנת 1928 הנני נאבק בקומוניסטים על כל גלגוליהם בארץ ובחו"ל.

השאלה היותר מהותית והתשובה בימים אלה היא הנטיה להתנכל על־ידי כינויים והדבקת תוויות רוויות רגשות. חוויתי את תקופת הסנטור מקארתי בארה"ב בה כל ליברל, כל אדם עצמאי במחשבתו, כל הומניסט נרדף כקומוניסט על־ידי קבוצות ומימסדים. סכנה דומה אורבת לנו אם נמשיך בהטלת דופי ובשימוש בשמות למען ביזוי.

„שמאל" אינו ביזוי. מייסדי ההסתדרות על מפלגותיהם היו שמאלנים. הקיבוצים והמושבים נוסדו על־ידי שמאלנים. כל הציונים נקראו עוכרי ישראל על־ידי החרדים בזמנם. הפועלים כונו מוסקבים. קיבוץ אפק נוסד על־ידי שמאלנים מיגור, אשדות יעקב, גבעת ברנר ובית השיטה.

ייתכן ויש במפלגת חרות חברים שרואים בכולם שמאלנים פסולים. אך גם בה כבר נגמלו מכללנות כזאת. מה לחבר אפק, קיבוץ המשתייך לתק"ם שרוב חבריו שמאלנים במפלגת העבודה, עם הגדרת השמאלנות השייכת לריאקציה בישראל?

סעדיה גלב
כפר בלום

מה אמר מארכס

מוטי איש־יאיר ממעגן־מיכאל כתב במכתב ל„דבר" ש„מה שטוב לפועל – טוב לישראל". מהמכתב עולה אי־הבנה ב„כלכלה פוליטית". רק איבה לבעלי ההון, לשולץ שמייעץ לתת חופש ליוזמה הפרטית. הוא בעד בניית כלכלה עצמאית שתהיה טובה לפועל ותהיה גם טובה לישראל.

רוצה הייתי לייעץ לך, מוטי איש־יאיר, לקחת את ספרו של קרל מארכס שאתה מאמין בו: „שכר עבודה והון". גם הוא מקלל בו את הבורגנות כמוך בשל ניצול הפועלים, אבל גומר כך: „ובכל זאת גידול ההון מהיר הוא המצב הכי טוב לפועל".

כשמארכס התבגר והגיע לגיל 59 הוא כותב מכתב לזורגה. בספרות קוראים לזה: „על רוסיה". הוא התווכח עם מהפכן רוסי בשם טקצ'וב, שביקר את מארכס וטען, שהוא אינו מבין את המצב ברוסיה. „ברוסיה באמת אין פרולטריון, אבל אין גם בורגנות. להילחם בצאר יותר קל מאשר במעמד הבורגני".

על כך ענה מארכס וכתב: „אצל פראים ופראים למחצה גם כן לא היו הבדלי מעמדות. אבל לחזור למצב זה אין להעלות על הדעת. עם התפתחות התעשיה מוכרחים היו להיווצר הבדלי מעמדות. התפתחות זו עברו כל העמים. רק ברמה גבוהה של התעשיה, כאשר נעבור לחברה בלי מעמדות, רק אז לא ניסוג אחורה. לרמה כזאת אפשר להגיע רק על־ידי הבורגנות. לכן, גם מצד זה הבורגנות דרושה למהפכה לא פחות מאשר הפרולטריון. ואדם אשר מוכיח את ההיפך רק מראה שאינו מבין את האלף־בית של הסוציאליזם".

ועוד אצטט את מארכס: „אם ישלמו לשני פועלים את אותו שכר העבודה, היהיה שיוויון? לא! הרי הם לא נותנים את אותו הפריון. לכן, כדי שיהיה באמת שיוויון, מוכרחים לשלם לכל אחד לפי הפריון. כלומר, ששיוויון יהיה שיוויון, מוכרח להיות אי־שיוויון עבור עבודה לא שווה, ובתקופה הראשונה של הקומוניזם עוד ישלטו חוקי הבורגנות. וכשהכל יזרום כנהר, רק אז נרשום על דגלינו 'כל אחד לפי יכולתו ולכל אחד לפי הצורך'".

אליהו אינטרשטיין
קרית ים

בריחת המושבעים

(המשך מעמוד 7)

לראשונה שבה נשא את דבריו המאיימים, וראי גיחך בתאו. פרקליטי הנאשמים אמרו, כי זהו יום עצוב למשפט הצרפתי.

התקדים היחידי ל„בריחת מושבעים" בצרפת שלאחר המלחמה היה לפני עשרים שנה, בעת משפטם של חברי ארגון טרור אחר, או.א.אס., שהתנגד לעצמאות אלג'יריה. מאז הוקם בצרפת בית־דין מיוחד לבטחון המדינה, בעל סמכויות רחבות, שהתרחבו הרבה מעבר למידה עם השנים. אחד המעשים הראשונים של שר המשפטים הסוציאליסטי, רובר בדנטר, היה לבטל את קיומו של בית־דין זה לאחר המהפך הפוליטי ב־1981. הוא נהפך למוסד שאיים על חירויות האזרח. היום, כמובן, הרימו ראש כל הדורשים את החזרתו, בעיקר בימין הקיצוני, כמו החזית הלאומית של ז'אן מרי לה פן. הובע חשש שהתופעה עלולה לחזור על עצמה גם במשפטו של הטרוריסט הלבנוני ז'ורז' איברהים עבדאללה, הנאשם באחריות למעשי רצח של דיפלומאטים ישראלים ואמריקאים, ואז ייחשף קלונה של המערכת המשפטית הצרפתית. אבל הממשל הגיב בתקיפות. הוא הגיש בחודש ספטמבר חוק המאפשר שפיטה בפשעים מסוג המוזכר, כמו טרור, לפני בית־דין המורכב משופטים בלבד. אלא שאסור להחיל חוק כזה רטרואקטיבית על עבירות שהיו לפני כן.

ממשלת צרפת עומדת איפוא לפנות לפרלמנט ולבקש כי יאפשר רטרואקטיביות בשיפוט עבירות טרור, כפי שמותר לגבי פשעים של רצח עם. אין ספק, כי מנהיגי השמאל, ובעיקר הסוציאליסטים, יעמדו כאן בפני דילמה רצינית ביותר.

קולנוע

■ **תל־אביב**

אביבה: תמושים ולא מכוכבים
5 7.15 ,9.30

אורלי: תורה לנעורים
4.30 ,7.15 ,9.30

סיון (אלנבי לשעבר): ואיפה העדינות?... לעזאזל!
5 ,7.30 ,9.40

בן־יהודה: אהבה בשחקים
4.30 ,7.15 ,9.30

גורדון: אותכי פופולו 7.15 ,9.30

גת: קטיפה כחולה 7.15 ,9.40

דיזנגוף 1: מכבסה יפהפיה שלי
11 ,1.30 ,4.45 ,7.15 ,9.40

דיזנגוף 2: מונה ליזה
11 ,1.30 ,4.45 ,7.15 ,9.40

דיזנגוף 3: נשיקת אשת העכביש
11 ,1.30 ,4.45 ,7.15 ,9.40

דקל: סרט אילם 7.15 ,9.30

דרייב־אין: צרות גדולות בצ'יינה טאון
9.30 ,7.30 / חצות סקס

הוד: שבט דב המערות
4.30 ,7.15 ,9.30

בית לישין: מלחמה ואהבה 11.15, 7.30 ,9.30

חן 1: חטיפה נעימה 5 ,7.30 ,9.45

חן 2: ג'ושוע אתמול והיום
5 ,7.25 ,9.45

חן 3: הצבע ארגמן 6.15 ,9.15

חן 4: רונה פלור נשואה לשניים
11 ,2 ,5 ,7.40 ,9.50

חן 5: שוטו של הנוסע הסמויי
11 ,2 ,4.25 ,7.30 ,9.45

לימור: רומן במכונית
4.30 7.15 ,9.30

לב 1: הנבל הכורמי
2 ,5 ,7.30 ,9.40

לב 2: בעקבות הכרך
2 ,5 ,7.30 ,9.30

לב 3: צעירים מסוכנים
2 ,5 ,7.30 ,9.30

לב 4: אותלו 2 ,5 ,7.30 ,9.45

מוגרבי: סגור לרגל שיפוצים

מקסים: שתי אצבעות מצידון
7.15 ,9.30

סינמה 1: חמים וטעים
4.30 ,7.15 ,9.30

סינמה 2: צביטה בלב
4.30 ,7.15 ,9.30

סטודיו: סגור לרגל שיפוצים

פאר: ג'ינג'ר ופרד 7.15 ,9.30

פריז: עוברת אורח 7.15 ,9.30

11.30 משחו שונה לגמרי

צפון: זכרונות אהבה מפידנצה
7.00 ,9.30

תמוז – רמת־אביב:
כולם נפלו על הראש 7.30 ,9.40

שחף: חנה ואחיותיה
4.30 ,7.00 ,9.30

תבלת: פעמים במשך החיים
5 ,7.15 ,9.30

תל־אביבה: פולטרגייסט II
4.30 ,7.15 ,9.30

הקלנוע (בית ציוני אמריקה)
אהבה במחתרת 4.30 ,7.15 ,9.30

■ **ירושלים**

אדיסון: עיר ללא רחמים
4.00 ,7.00 ,9.00

אורין 1: הרומן של אתמול בלילה
4.30 ,6.45 ,9.00

אורין 2: מחסל וסטו ניתנה
4.30 ,7.00 ,9.00

בית אגרון: אגדות נילס הולגרסן
4.00

התהילו את המהפכה בלעדי 6.00

החברים של אלכס 8.00

שים פס על הפס 10.00

סיער חצות

התהילו את המהפכה בלעדי – חצות

האלים הקבן בביתי האיכוה:
בטוח קצר 7.00 ,9.00

הבירה: אותכי פופולו
4.30 ,7.00 ,9.15

אגר 3: יתומים פשוטים

4.30 ,6.45 ,9.00 נשר הברזל

גיל אדר: חטיפה נעימה
4.30, 7.00 ,9.15

כפיר: חנה ואחיותיה 9, 7, 4

כמהר: ראן 8.00

עדן: התחלות ראשונות 9, 7, 4

רון: הנבל הכורמי 9, 7, 4.30

רקשה: אהבה במחתרת 7.00 ,9.00

■ **חיפה**

אורה: שוברי הלבבות
4.30, 7 ,9.15

אורלי: מונה ליזה 9, 6.45 ,4

אמפי־אטרון: נערי הכרך
4.30 ,7.00 ,9.15

ארמון: מכת פתע 4.30 ,6.45 ,9.00

חן: רוכן הרכים 9, 4.30 ,6.45

מאיר: חטיפה נעימה
7.00 ,9.15

קרידאור: ג'ינג'ר ופרד 9, 4 ,6.30

רון: פולטרגייסט II
4.30 ,6.45 ,9.00

רב גת 1: רונה פלור נשואה לשניים
4.30 ,6.45 ,9.15

רב גת 2: כולם נפלו על הראש
4.30 ,7 ,9.15

■ **קרית־ביאליק**

כפיר: שוטו של הנוסע הסמויי
6.45 ,9.15

כביר: ג'ושוע אתמול והיום 9.15, 7

■ **קרית־חיים**

בית העם: נשיקה נעימה 7.15 ,9.30 ,7.15

היובל: העד 9.30, 7

■ **קרית־ים**

ביצה: במע עסקים של אבא
7.00 ,9.15

■ **קרית־מוצקין**

אדרות: פסיכו 3
7.00 ,9.15

■ **אשדוד**

אשדוד: תעלול קטלני

אשדוד: יחיד נגד כולם 7.15 ,9.30, הצבע ארגמן 9.15

■ **אשקלון**

אביבה: ירח דבש מבעיקו 7.15 ,9.30
מגדה: הצבע ארגמן 6.45 ,9.30
רחלה: הפידאים
7.15 ,9.30

■ **באר־שבע**

חן: רוקי 4 4.30 ,7.30 ,9.30

■ **בת־ים**

עצמאות: אהבה בשחקים 9.30, 4.30 ,7.15

■ **עכו**

אדיסון־ירוס: צביטה בלב 6.00

■ **קרית אונו**

בתנא: תעלול קטלני 6.30 מקרני 9.00

■ **הרצליה**

חופה: אהבה בשחקים
4.30 ,7.15 ,9.30

מלון דניאלה: שתי אגבליות
6.45 ,9.30

■ **עפולה**

מיפתח: שוטו של הנוסע הסמויי
8.30

■ **קרית אונו – מתנס**

■ **חולון**

ארמון: הרומן של אתמול בלילה
7.15 ,9.30

מגדל: חטיפה נעימה 7.15 ,9.30

מרכזים קרית שרת: מעריץ אלמוני
9.30 ,7.15 ,4 נערי הכרך

מגדל: פסיכו III 4.30 ,7.15 ,9.30

ריבה: שוטו של הנוסע הסמויי
7.15 ,9.30

■ **טבריה**

אביב: הנבל הורג הולא נורא
7.00 ,9.15

■ **כפר־סבא**

עמל: נשיקה אשת העכביש
7.00 ,9.30

צרות גדולות בצ'יינה טאון 4.30

חק רקע הבינג'ה 7.00 ,9.15

■ **לוד**

אורלי: היופן מבוורלי הילס
7.15 ,9.15

נוה יהונ: מכת פתע 7.15 ,9.15

■ **נהריה**

הוד: המרים 7.15 ,9.30

■ **נתניה**

מנורה: חנה ואחיותיה 7, 9.15
אסתר: אהבה בשחקים 7, 9.15
שרון: חטיפה נעימה 7.00 9.15

■ **פתח־תקוה**

שלום: תלמידה מושלמת
7.15 ,9.30

היכל 1: שבט דב המערות
4.30 ,7.15 ,9.30

היכל 2: חנה ואחיותיה
4.30 ,7.15 ,9.30

היכל 3: הצבע ארגמן
4.15 ,6.45 ,9.30

■ **ראשון־לציון**

נעמן: הקלה מיפלאה 7.15 ,9.30

ראשון: צרות גדולות בצ'יינה טאון
7.15 ,9.30

■ **רחובות**

בית העם: שתי אצבעות מצידון
7.15 ,9.15

דוד: מונה ליזה 7.15 ,9.15
חן: אהבה בשחקים 7.15 ,9.15

■ **רמת־גן וגבעתיים**

אלהמברה: חטיפה נעימה
5.00 ,7.30 ,9.40

ארמון: מכת פתע 7.30 ,9.30

לילי: חנה ואחיותיה 7.15 ,9.30

רמה: ירח דבש במטעי
4.30 ,7.15 ,9.30

רב גן 1: קטיפה כחולה
4.45 ,7.15 ,9.40

רב גן 2: נשיקת אשת העכביש
4.45 ,7.00 ,9.40

רב גן 3: 3 רווקים ותינוק
5 ,7.30 ,9.40

רב גן 4: ג'ושוע אתמול והיום
5, 7.20 ,9.40

שבעה: היופן מבוורלי הילס
7.15 ,9.30

■ **רמת־השרון**

כוכב: ההיד תתיך 7
רכבת אל הנופש 9.30

■ **רעננה**

אחווה: השומר מבוהן
4.30 ,7.00 ,9.00

■

רמלה

היכל התרבות: שתי אצבעות מצידון
730 ,9.30

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965
מחוז תכנון מקומי מהודקה
הודעה בדבר הפקדת תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה פתח תקוה הופקדה תכנית מפורטת הנקראת „תכנית מפורטת מס' פת/69/1204" ביחד עם התשריט המצורף אליה.

עיקרי הוראות התכנית: קביעת יעוד בתוקף באזור מגורי לתעשיה.

ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: גוש 6380 חלקה 216 רחוב ההגנה 14.

כל המעוניין בתכנית רשאי לעיין בה, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל מעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על ידי התכנית וכן כל הזכאי לכך עפ"י סעיף 100 לחוק האמור, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו בעיתונות, להגיש התנגדות לתכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה.

ד. שיש
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה,
מחוז המרכז

29 באוקטובר 1986

מכון התקנים הישראלי

הודעה על ביטול תוקפם של היתרים לסמן מצרכים בתו תקן/סימן השגחה (סיבות הביטול: אי חידוש הסכם).

בהתאם לתקנה 14 (ג) לתקנות התקנים (תו תקן/סימן השגחה) התשמ"ב – 1982 ולסעיף 12 (ב) לחוק התקנים תשי"ג־1953, יבוטלו ההיתרים דלהלן:

ההיתרים שבוטלו עקב אי חידוש הסכם:

היצרן	המצרך	היתר
המפרץ חומרי בנין בע"מ, אילת	בלוקי קיר עשויים בטון, בלוק חלול רגיל, בגודל: 15, 20 ס"מ	1551
זוארץ מרדכי, כפר סבא	בלוקי קיר עשויים בטון, בלוק חלול רגיל בגודל: 7, 10, 15, 20 ס"מ	1185, 1186
מסגרית ארום בע"מ, אילת	פריטי מסגרות למקלטים והלקיהם	7089
מרצפות חברון בע"מ, ירושלים	אריחי רצפה מבטון בגודל 20x20 ס"מ	15374
מרצפות חברון בע"מ, ירושלים	אריחי רצפה מבטון בגודל 30x30 ס"מ	1084
מתכת באר שבע (עדין) בע"מ באר שבע	פריטי מסגרות למקלטים והלקיהם	7350
רוביטרום בע"מ ראשון לציון	אלמנטים טרומים מבטון מזוין	7200
שרון מפעלי טקסטיל בע"מ תל־אביב	חוטי סריגה מכותנה	1474

אינג' מרים סולו, מנהל המכון

רשימת המוצרים בתו תקן תמצא בחוברת „המוצר"

טבע תעשיות
פרמצבטיות בע"מ

בתי מרקחת

תל־אביב
לב העיר – אחד העם 69 – 615862
קופת חולים כללית – אמסטרדם 7 – 225142

ירושלים
מרפאת רוממה – המ"א 28 – 523191

חיפה
יבנה – אבן סינא 7 – 672288

פתח־תקוה
פינסקר – פינסקר 2 – 910505

בני־ברק – רמת־גן
בני־ברק – רבי עקיבא 118 בני־ברק – 787353
השרון – ירושלים 23 רמת־גן – 742046

בת־ים – חולון
קופת חולים – עין יהב 4 חולון – 884854
אהרון – הפרין 52 חולון – 889153

בירושלים מוקד מידע טלפוני של קופת חולים הכללית המוסר אינפורמציה על מרפאות קופת חולים של ההסתדרות, בתי חולים, עזרה ראשונה, מרפאות הפתוחות בשבת ובחג וכן אינפורמציה על התורנים הרפואיים בישראל.

בתי־חולים

תל־אביב
בימים א' – ש' הדסה
[illegible] 8.00 בבוקר עד 20.00 בערב
ביום ד' הבית [illegible]
[illegible] 8.00 בבוקר עד 15.00 [illegible]

מרפאות שיניים לעזרה ראשונה

אחוד תל־אביב
רחוב בר כוכבא 49 – 03-284649
בימים א' – ה' מ־21.00 עד 23.00
ביום ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
חיפה
הגפן 26 קומה ב' 04-523566
כל יום חול מ־[illegible] עד [illegible]
חגים מ־20.00 עד 23.00

ער"ן – עזרה ראשונה נפשית

תל־אביב
קו למבוגרים 03-261111
קו לילדים ונוער 03-261123
ירושלים – 02-223171
בחיפה 04-672222/3

קו פתוח – ארגון קשבת
לילדים ובני נוער
בתל־אביב 03-221680

אלפמקס
דבר [illegible]

טלוויזיה

5.30 „עליזה בארץ הפלאות" – שם הפרק „פגינת היעין".
5.55 „הטפה הייי" – סדרה לילדים.
6.30 קיצור החדשות (ערבית).
6.32 סקירת תכניות (ערבית).
6.35 כפתים (ערבית).
7.30 החדשות (ערבית).
8.00 כותרות מבט.
8.02 „המירוץ אחר הגלימה" – פרק הביקי. לחצים.
8:50 נקודת חן – כיולים.
9:00 מבט לחדשות.
9.30 „זה הזמן" – תכנית אירוח שבועית מנחה רם עברון.
10.20 „ספנסר: בלש להשכיר" – סדרה אמריקאית של סרטי מתח ופעולה ב־13 פרקים. פרק ראשון: „ספנסר בלש להשכיר" (כשם הסדרה).
11.50 חדשות.

טלוויזיה לימודית

08.00 טלסקופ: קר סא.
08.03 שעת סיפור.
08.15 אהדתה, הכו"ב: בירטורין, חלק א'.
08.40 בני בריה: בכיים 4.
09.00 אנגלית ה'.
09.20 הספק פרים רה הוקות (ב).
10.00 שעת סיפור.
10.10 אנגלית ו'.
10.30 רגע עם הוליה כה הבעיה.
11.00 עברית הנובנה וה־ה'ג.
11.15 אנגלית ו'.
11.30 אייך מילולית: אל מחוץ לנגד (ב).
12.00 אנגלית ח'.
12.25 הלכות פנים אחרין.
1.00 מדע הטבע ז'–ט': האריה ההבהתי.
1.30 מדפדפים העשרה.
2.00 טלסקופ קר סא.
2.03 שעת סיפור.
2.15 באה צייים במודהמים ציד, בדוגל.
2.25 קטים קטנים בשולטים.
2.50 רכבת ההפתעות: סרט אנימציה.
3.15 קשר כשפתה: מיניק ילדים
4.00 השוביק בפרוץ תמפת הגיל, פרק 5: כחבות מסגא.
5.00 ערב הגיע.

רדיו

קול המוסיקה

07.09 בהאזנה נינוחה – אלבנדרו סקרלטי: סינפוניה מס' 6 בסול מג'ור ולהקה קבילנה בנבה א. טפודיע מורבינה קונצ'רטו בפי בימר לכנור ותזמורת (פייר אבי ראל עם הסולנים מונכו בנצוח ק. שימבתוש מנאנפיה מכמה ברו בג'ור לחליל ותפנתר ק. 296 (ס. גבלוני רב. קיניונו מבולפון: קונצ'רטו מס' 2 ברה מינור לפסנתר ותזמורת אופוס 40 (ע. סר קין עם הנ. פילדלפיה/י. אורמנדי; ד' ניילקובסקי: סימפוניה מס' 4 בפה מינור אופוס 36 (תז. קליבלנד/ל. מאזל).

09.00 קונצרט בוקר – ברטוק/רוסי־ני: שחריות מוסיקליות (התז. הפיל. הלאומית/ר. בתינגג מגני־ני: שליסייה ברה מג'ור לכנור, צ'לו וגיטרה (אלן לבוני, אמרי ליס פלמינג וג'ון ויליאמס); חורדיה קונצ'רטו בטנגון גלגבי לצ'לו תזמורת (ר. כהן התז. הסימפ. הלונדונית/אנדיקה באר סיקה פודה סונטה מס' 1 אופוס 12 לכנור ופסנתר (פ. זוקרמן רב. נייקוגג; הלב סרויאן: דר טימפבו לחמישיית כלי נשיפה של עץ וחמישיית כלי הנשיפה של פראגוג; ג'ורג' גרשווין: רפסודיה שנייה לתזמורת עם פסנתר (בייל כילוהומם מבגן ומנצח על התז. הפילה. של לוס אנג'לס); דניאל ג'פריי־טויסון: רביעיית כלי קשת בסול מינור על נושאים כושיים אופוס 9 (רביעיית קוהון); גרופה: סויטה „הקניון הגדול" (התז. הסימפו. של דטרויט/א. דוראטי).

12.00 בן הצהריים – שוברט: מבוא ווריאציות אופוס 160 (ג. בוכמן, חליל/ר. בריזר, פסנתר); מנחם צור: רביעיה לחליל וכלי־מיתר (1980) (ג. בוכמן + שלישיית המיתרים הירושלמית).

13.05 בהאזנה נינוחה – מוצרט: „די טוח", מוסיקה לבלט; שופן: וריאציות על שירים פולניים, לפסנתר ולתזמורת; מאהלר: „שירי המילה נודד" הגנו חלק: „פרנהה איטלקיה", לרביעייה כלי־קשת: מנדלסון: סימפוניה מס' 4 „האיטלקית".

15.00 הכנה מוסיקלית – הרביעיות הראשונות של ברהמס – חבר־ית הביעית.

16.00 באולמי הקונצרטים בעולם – מוסיקה קרס ניתקופת הברוק – שירן: שני קטעים מתוך „שיר השירים"; ביבר: פסקליה בסול מינור לכנור סולו; בוקסטהודה: 2 קנטטות; פרנהבגר: מוטטה – ישו קם לתחיה; טלמן: קנטטה בחוקל – באך: שירים מתוך הס־פר לאנה מגדלנה באך; טוקטה ופוגה ברה מינור. בוכסיבה: ו. פלדמן/א. פולנר, סופראן/ב. הוגה, פ. בסר נוסיוק, בנורות/ש. קינגהם/ר. בוהוני, צ'מבלו.

18.00 „רגע על הביצוע" – הכבנע לישונה.

19.00 תזמורת כלי־נשיפה.

20.08 באולמי הקונצרטים בעולם – שבוע מוצרט בזלצבורג 1986 – „קנדהה אקדמית" של הקונצרטן/ברנדר זוג – קונצ'רטו בסול מג'ור, ק. 63 וסולק ג'. קורמקן, כנורו קונצ'רטו בסי־במול מג'ור לכנור ותזמורת ק. 191 (סולק מ. טורקוביץ'); מרנה בדה מג'ור, ק. 185 ושיר לסת, ק. 189 – מנצח בל העוגב בלארסי (פינלנד) – רסיטל באיה לאבכונן. קלרבסר: סדיכה על המון הראשון; באך: קונצ'רטו ברה מינור (בעקבות ויואלדי); פרנק: קטע סימפוני.

22.30 „פעם הטי" – אהרון מאבי אש: פרש לחמישיית כלי־נשיפה (חמישיית כלי־נשיפה, דה קאמר דה מודנה).

23.00 בחוזי יצירות – באך: „אמנות הפוגה" חלק ד'; היידן: הקונצ'רטו ללירה ולתזמורת: קונצ'רטו מס' 2, בסול מג'ור כב־ילוקה רביעיות כלי־קשת: רביעיה מס' 2, בלה בינור, אופוס 13.

רשת ב'

18.06 שעה תפילה – ענייני חנוך.
19.35 דין ודברים – ענייני חוק ומשפט.
20.05 סלים הומרות.
22.05 פינת הג'ז.
23.05 זוג משמים (ש.ש.).
00.15 הר ארצי מולדתי – שירים עבריים.

רשת ג'

18.06 היה היה.
20.05 לי הולך – שיר וברכה.
21.05 קצת אחרת.
23.05 הלילה הוא שירים.

גלי צה"ל

12.05 „שיר ושובוק".
14.06 תכניות לילדים – „קוקי חבר קוקי" – באת טובה הרשקוביץ: „הפלועה משכונת מחלול" – באת אברהם ברשוראו: „ספור השבוע" – „בלי רשות" – מאת אבירמה טלן.
14.45 „בארץ הלמה" – חידונים בשידור חי.
15.25 הכדור עגול – ספורט לנוער.
16.05 בקם באבצע.
17.20 האוניברסיטה המשודרת – „יחסים בינלאומיים בעידן הגרעיני" – „המזרח־התיכון בעידן הגרעיני".
19.05 עיונים בפרשת השבוע – „ויחלח".
22.05 „לכל אדם כוכב" – מגזין לאסטרולוגיה.
16.05 ארבע אחר הצהריים.
18.05 חצב – על הגלוי והנסתר אצל שכנינו במדינות ערב.
20.05 „הלוקח" – „מוסרים להמ־שיך לנגן" – שיח מפקדי להקות מן העבר ושו"ת.
20.55 פינה חמה ללבי.
21.30 אוניברסיטה משודרת – דרמה יוונית – הגורל בשירה.
23.55 „שיחות חצות" – ד"ר אמנון גרייב לסעבר יועץ כלכלי לראש הממשלה.

רשת א'

11.30 הקבלה הדעת לכל – „בעיות פתוחות ברפואה" – „רפות הרפא האוראלי".

תושבי תל־כביר: ילדינו לא סכינאים

מאת ניצה גורביץ'

״אני לא מוכן להתחבר עם ילדים משכונת תל־כביר, כי הם כולם סכינאים״, אמר ילד מצפון תל־אביב בתכנית ״שמיניות באוויר״, ששודרה לא מכבר בטלוויזיה החינוכית. ילדי תל־כביר שצפו בתוכנית נעלבו קשות. תחושת האפליה העמוקה איתה הם חיים כילדי שכונה דרום תל־אביבית לעומת התדמית היוקרתית של עמיתיהם ב״צפון״, צפה ועלתה במלוא עוצמתה. תסיסה ורוגז מלווים מאז שידור התוכנית את הילדים והוריהם.

יום לאחר מכן ביטאו הילדים בבית־הספר את תחושותיהם לגבי העניין באמצעות ציור וכתיבה. החומר נשלח למשרד ראש הממשלה, לעירייה ולטלוויזיה. לא קיבלו כל תגובה, לדבריהם. על אופייה של שכונת תל־כביר, תושביה, הלכי הרוחות בה, הפעילויות החברתיות והתרבותיות המתקיימות בה היום למדנו מסיור במקום ושיחות מאלפות עם תושביה.

תל־כביר נקראת היום נווה־עופר. השבר ששינוי השם אולי יטשטש מעט את השיוך האוטומאטי שעושים רבים עם בית־המעצר, אבו־כביר הנמצא במקום. לא כלידך עזר. המתבר ששינוי השם לא שינה את התדמית השלילית שדבקה במקום.

האנשים נשארים כאן, תמיד, אנשי תל־כביר, הילדים – ילדי תל־כביר. שייכים לשכונה דרום תל־אביבית. לאותם אזורים המתקשרים בתודעת רבים עם פשע, אלימות, עוני, ״מעמד נחות״. ילדי המקום נושאים איתם, שנים, את החשש מאותו רגע בו יישאלו: מאיפה אתם? ויצטרכו להשיב: ״תל־כביר״. ״עד היום״, מספרת בחורה בשכונה, ״אפילו בצבא, כששואלים אותי מאיפה את בתל־אביב? ואני אומרת: תל־כביר, התשובה האופיינית: אה, אז את לא מתל־אביב. פה, את מתביישת להגיד שאת מתל־כביר״.

ישנם ילדים מתושבי המקום שלומדים בבית־ספר עירוני בתל־אביב. הם חוזרים הביתה לפעמים פגועים – מתלוננים על אפליה, מצד ילדים, וגם מורים.

רוחמה שעבלי, סגנית ועדת חינוך בשכונה. לפני כמה שנים זכתה בתואר ״אם השנה״. לצד פעילותה האינטנסיבית בשכונה בנתה בית חם לבעלה וילדיה. בית מקרין שמחת חיים וחום. גידלה לתפארת ארבע בנות ובן, כולם מצטיינים בלימודים, מחונכים, מגלים רגישות רבה לחברה הסובבת אותם. כולם התקבלו לבית־ספר עירוני בתל־אביב, אך העדיפו מסגרות אחרות. כשעמדה רוחמה לפני ההחלטה: האם לשלוח את בתה לתיכון עירוני, או למסגרת אחרת, החליטה המשפחה: רק לא תיכון עירוני. ״לא רציתי שיעבור את מסלול הייסורים שעוברים ילדים אחרים מתל־כביר הלומדים בעירוני״, היא אומרת. בתה מסכימה איתה בפה מלא. ״לא רציתי ללמוד בצפון תל־אביב״, היא אומרת, ״יש פער עדות. לפעמים שמעתי את הדברים עוברים לי ליד האוזן. לא הגבתי. גם לאחותי היתה אפשרות ללכת לעירוני, והיא לא רצתה״.

★★★

משפט אחד בטלוויזיה הספיק כדי להוציא לאור תיסכולים ורגשות קיפחה הקיימים, שנים, מתחת לפני השטח או בגלוי. מלח על פצעיהם מוסיפה העובדה שלא קיבלו תשובה אף מאחד מהגורמים שלהם שלחו מכתבים. אמנם עברו רק מספר ימים אך כנראה ציפו לתגובה מהירה, מתאימה לעוצמות ההתייחסות שלהם לנושא. לצד רגשות הזעם והעלבון, מתבטאת במקרים כאלה, בעוצמה לא פחותה, גם גאוותם החזקה של תושבי תל־כביר בשכונתם ובאנשיה.

תגובתה של רחל לוי, מדריכה בצופים, בקרוב מתגייסת לצה"ל, מבטאת את הלך הרוחות של הילדים והנוער בתל־כביר, בעקבות השידור בטלוויזיה: ״ראיתי את התוכנית בטלוויזיה וזה המם אותי. אני לא אומרת שבתל־כביר אין פשע, אבל גם בצפון תל־אביב יש. ההבדל, אולי, ששם הילדים לא צריכים לגנוב כדי לקנות סמים, כי הם לוקחים כסף מההורים שלהם. חוץ מזה – אין הבדל. פה אני לא אפחד ללכת בשעות לילה מאוחרות ברחוב כי כולם אחים שלנו. כאן אחד יעשה הכל בשביל השני. פה אין עבריינים. אם אבקש מישהו לקחת אותי ב־5.00 בבוקר הביתה, לא יקרה שלא יעשה זאת בלי בעיות. עובדה – הורים לא פוחדים כאן שילדיהם ילכו לצופים ב־8.00 בערב. אני הדרכתי פה, בצופים, ארבע שנים. הגעתי לפני שש שנים, ושמעתי את שלמה להט מבטיח שתוך שלושה חודשים יבנה לנו ״שבט״. יותר משש שנים, מאז עדיין מודדים את המקום, ולא נבנה שום דבר. בדיזנגוף העלו פעם הצופים שבט באש, אז בנו להם במקומו חדש.

״אני מרגישה עצמי, בשכונה, מופלית בכל התחומים: מועדון נוער ומתנ"ס רעועים. היום אני לא יכולה להמשיך להיות רכזת הדרכה בתנאים שיש כאן. אין לי איפה להכניס 60 ילדים בחוץ. ולמרות הכל – מהשבט שלנו יצאו ארבעה מחזורי נח"ל, ומתוך כל מחזור שלושה חבר'ה יצאו לקצונה.

״אם יגידו לי: יש לך אפשרות לקנות בית של מאה חדרים, לא אעזוב את השכונה. כאן הבית שלי. את שואלת אם אחזור אחרי הצבא ברור שאחזור הנה. מה שיצאתי ואיפה שאני היום מבחינה אישית, זו תוצאה של מה שקיבלתי כאן, בתל־כביר.

״על דברי הילד בטלוויזיה הגיב רק בית־ספר שז"ר, מכל בתי הספר שבמקום. אם אני הייתי מורה לא הייתי מלמדת יום אחרי זה, שיעור ראשון לפחות, רק מדברת על נושא האפלייה. כשהילד בתוכנית אמר שלא היה רוצה לצאת עם ילדה מתל־כביר, היא אמרה שהיא בעצמה לא מעוניינת לצאת איתו. אמרו לו בבית לא להתחבר עם ילדים שיש להם בינים וסכינים. האם 25,000 איש כאן מסתובבים עם בינים וסכינים?

״הדור שצומח כאן הרבה יותר טוב מהדור בצפון מבחינת נימוסים ואיך לדבר לילדים אחרים, ולא משנה מאיזה דת או מוצא הם. כי מה שהמורים מלמדים כאן זה לא להיות גזענים. לא כמו היטלר שלקח אנשים והפלה אותם״.

★★★

הרבה סיפורים מתהלכים כאן על עזרה של האנשים אחד לשני ברגעי משבר, ובכלל. אחד הסיפורים בו באים תושבי המקום מתייחס לתושב שניסה להתאבד. איך מישהו מתושבי המקום פרץ לביתו, סיכן עצמו, והציל את חייו. גם בשמחות כולם עם כולם. האמון ההדדי בין התושבים כאן גבוה. האבות מרשים לבנותיהם לחזור לבדן בשעות הקטנות של הלילה. ״אני יודע בבטחון שלא יאונה שום רע לבתי״, אומר שעבלי, ״באיזה מקום אחר הייתי מרשה לה לחזור לבדה בשעות כאלה? כאן מכבדים את הבחורות, ושומרים עליהן. מעולם לא אירע כאן שום מקרה אונס, לא של תושבת המקום, ולא של כל בחורה אחרת״.

בנות בגיל תיכון וצבא מספרות שהן חוזרות לפעמים ב־2.00–3.00 בלילה לבד, ללא שום פחד.

★★★

פגשנו כאן אנשים חמים. אווירה של משפחה גדולה. כולם מכירים את כולם. השכונה כולה כמין בית גדול אחד. כשאתה שואל על מקום או כתובת, מיד שואלים אותך: ״את מי אתה צריך?״ מביאים אותך אל המקום וממשיכים בדרכם. מבוגרים וגם ילדים. הכל מסבירי פנים. חבורות ילדות מטיילת בשעת דימדומים ברחובות תל־כביר. הן לבושות בחן, משוחחות ביניהן בשקט. אז אין פלא, שכשילד מצפון תל־אביב אומר בטלוויזיה שהוא לא רוצה לצאת עם ילדה מתל־כביר, התגובה הספונטאנית של הילדים, בגאווה האופיינית לתושבים: ״גם אני לא רוצה לצאת איתך״.

אחד הדברים הדומינאנטיים שבאים לידי ביטוי בשיחה עם התושבים כאן זו הנאמנות החזקה שיש להם האחד כלפי השני. כעין ערבות הדדית של כולם לכולם. כשניסינו לברר: מדוע בכל זאת לדעתם יש תדמית שלילית למקום, כפי שהם עצמם טוענים, קשרו התושבים, בדרך־כלל, את העובדה לקירבה לבית־המעצר. היו שקשרו זאת לחבורה מסויימת המסתובבת ללא שום מסגרת, ומוציאה שם רע לשכונה. מדובר בבני 15־18, שאינם לומדים. מישהו היה, אפילו, עד פעם להתקוטטות עם סכינים. זה היה מזמן. הוא נזכר: ״מישהו נפצע, ונלקח לבית־החולים״. התושבים מודים בחצי־פה שיש חבורה כזו, אך ממהרים להדגיש שאינם עבריינים. סתם נערים ונערות עם בעיה, שצריך לפתור אותה. מצד שני כועסים קצת על החבורה, המקלקלת את שמה הטוב של השכונה.

התנהגות לא טובה של קבוצה או יחיד, כולם לוקחים פה באופן אישי. פגיעה בשמה הטוב של השכונה. של התושבים האחרים. גם אם בכל משפחה הכי טובה לא תמיד הכל מושלם, כאן מורגש שבעתיים הצורך של רוב התושבים לא לחשוף את הלא בסדר. להראות שהכל טוב. להגן גם על הבן שמעט שידך דרכו. להדגיש את השייכות אליו, ושלא מדובר בעבריינות. לכל היותר נערים ונערות מסכנים שלא מצאו דרכם, וצריך לדאוג להם.

★★★

שעות אחר־הצהריים. תנועה ברורה של ילדים לכיוון אחד. הם הולכים למתנ"ס. כאן הבית השני שלהם, בו הם מבלים שעות רבות כל יום.

ב־13.30 מתחילה הפעילות הספורטיבית הנמשכת עד 10 בלילה. משתתפים בני כל הגילים, ילדים בני שש, כמו קשישים. כמו־כן הלימודים משמשים מתקני הספורט כמה מבתי־הספר באיזור. לאחר מכן, פועל המקום כבית־ספר עצמאי לספורט. ילדים נרשמים אליו במסגרת נפרדת. התשלום: 40 ש"ח לשנה, או 15 ש"ח לשלושה חודשים. אך לא קרה שילד לא התקבל לחוגים מפני שלא יכול היה לעמוד בתשלום.

ענפי הספורט העיקריים שמתעסקים בהם כאן: כדורסל, התעמלות, קסרגל (כדורגל במגרשים קטנים), תחומים אחרים: התעמלות נשים, חדר־כושר לנערים, הכנה לצה"ל, ועוד. ילדים רבים גאים לספר, שהם משתתפים בקבוצות המשחקות בליגה של איגוד הכדורסל – מסגרת ייצוגית מטעם עיריית תל־אביב.

ארז, כיתה ה': ״אני משחק כאן כדורסל ארבע שנים קבוע. שלוש פעמים בשבוע. אתה מרגיש כאן כאילו למדת יותר, ואתה מבין יותר על כדורסל. בשנה הבאה אשחק בליגה. אני משקיע הרבה ורוצה להצליח. אני רוצה להיות שחקן כדורסל, כמו שאני רואה ומתלהב בטלוויזיה. אבל הלימודים חשובים לי יותר״.

בסך־הכל משתתפים בפעילות הספורטיבית בין 350־400 ילדים ומבוגרים. הפעילות קיימת חמש שנים. אולם ענק, אף פעם לא שומם. מגיל 16־17 מתחילים הספורטאים הצעירים להדריך. המצטיינים עוברים קורסי הדרכה בשיתוף עם מכון וינגייט, וחוזרים להדריך. רבים מאלה החוזרים לתל־כביר לאחר שירותם הצבאי משתלבים בהדרכה.

בנוסף לכדורסל, ישנן תשע קבוצות קסרגל שמשחקות בליגה העירונית. ״איני זוכר מקרה שאחד מהילדים שלנו הוזמן לוועדת משמעת. לא היתה אלימות, לא משפטים״, אומר אריה רפפורט, רכז הספורט במתנ"ס. ״חוץ מזה צריך לזכור״, הוא מוסיף, ״כל הילדים המשחקים כאן הם גם תלמידים מצטיינים״.

במשרדו של רפפורט, הצמוד לאולם הספורט, יש עשרות פרסי הוקרה למתנ"ס, מטעם מוסדות שונים. הקירות מעוטרים בתמונות בהן נראים ספורטאים מפורסמים שביקרו במקום והשתתפו בפעילויות ספורטיביות של שוחרי השכונה.

★★★

תלמידי תיכון הגרים בתל־כביר תורמים שעות הדרכה במסגרת מחוייבות אישית בבית־הספר, פרוייקט של משרד החינוך. בדרך־כלל מעדיפים שהמתנדבים יהיו תושבי המקום. באולם הספורט מדריכים היום שלושה תיכוניסטים במסגרת המחוייבות.

מלבד הפעילות הספורטיבית משופע המתנ"ס בשלל חוגים מגוון לכל הגילאים, ובכל התחומים: החל בציור, קרמיקה, תנועה ומחול ג'אז, ותבורות, זמר, וכלה בסדנא לתיאטרון בובות, נגרות ומסגרות.

מכללה מיוחדת במקום מקיימת שיעורי עזר לתלמידי כיתות י'־י"ב. הלימודים נעשים במסגרת אינדיבידואלית או קבוצות קטנות. בכל המקצועות, עד שלבי ההכנה לבחינות הבגרות. ישנם חוגים מיוחדים למבוגרים הכוללים בין השאר: תפירה, ציור, פיסול בחומר רך, אריגה, כתבנות, דרמה, ועוד.

ביום ג' מתקיימים ריקודי עם באולם הספורט, בשעות הערב.

בקרוב ייפתח מועדון חברתי למבוגרים בו יושם דגש על מפגשים עם מרצים בתחומים אקטואליים, טיולים, מסיבות, ועוד.

האפשרויות כאן אינן תיאורטיות. אנשי המקום, ילדים כמו מבוגרים, מנצלים את זמנם הפנוי ללמוד דברים חדשים, להתפתח. גם כשקר וגשם יורד בחוץ, התנועה בערב ערה, הולכים לחוגים. תל־כביר לא קופאת על שמריה.

בחוג לפיסול בחומר רך: רק אחד משפע מגוון של חוגים לילדים, לנוער ולמבוגרים.

צילום: אייל פישר

בזארים של חנוכה

פריחת הבזארים המסורתיים של ארגוני המתנדבים גרמה ל״צפיפות״ מוגברת בתאריכים. משום כך נקבע ביניהם בהסכם ג'נטלמני בלתי־כתוב, כי מועדי הבזארים יפוזרו על פני חודשי דצמבר־ינואר, גם לפני ואחרי חג החנוכה.

שוק ויצ"ו הקדים, למשל, וערך את שוק החנוכה כשבועיים לפני החג. הם התחילו בכך במוצ"ש 13 לחודש, בבית ויצ"ו בת"א, שדרות דוד המלך, וממשיכים עד היום.

שוק אילי"ן יתקיים בבית אסיה בתאריך 23.12.86 בין השעות 8.00 בבוקר ל־6.00 אחר הצהרים. יוצגו בו בגדי־ילדים, מזון, שטיחים, בגדי נשים.

ארגון ״אמונה״ יפתח את בזאר חנוכה ב־12 וב־13 לינואר. הבזאר יתקיים בבית ציוני אמריקה ויוצגו בו בגדים חדשים ובגדים מיד שנייה, לנשים ולילדים, וכן צעצועים ותמונות.

באגודה למען החייל טורחים כל השנה לטובת שוק חנוכה. השנה ייפתח השוק במוצ"ש 3.1 ב־7.00 בערב, ויארך יומיים, ב־4 וב־5 בינואר, בין השעות 10.00 בבוקר ו־9 בערב. המבחר מגוון מאוד: עבודות־יד, תמונות, כלי מיטה, בגדי נשים, בגדי ילדים, סריגים, כלי בית, שטיחים, כריות, צעצועים.

ארגוני אקי"ם, נעמ"ת, ושמ"ע לא יקיימו השנה בזארים לחנוכה.

שאלנו את הארגונים על שוקי חנוכה בערים אחרות וכולם הפנו אותנו בחזרה לתל־אביב...

נעה גל

הסל של מרתה

חורף חם!

מה יעיל, מה זול ואיפה לשאול. למדליקי התנורים

מאת מרתה מיידלס

חימום בחורף וקירור בקיץ הם נושאים העולים על סדר היום במחזוריות מונוטונית, אך אם מה שהטעים אותנו החורף עד כה הוא סימן לבאות, חימום יהיה מצרך נחוץ ביותר השנה, בהשוואה לחורפים הקלים בשנים האחרונות.

אף שאני מסתכנת כמי שפסיפס שבור מדבר מגרונה, עצתי הטובה ביותר היא: לגשת לאחד מהמשרדים הציבוריים המציעים חינם מידע בנושא צריכת אנרגיה. כמעט בלתי אפשרי לתת הכללות בעניין חימום. מה שיכול להתאים לאזור החוף, שם פתיחות חלונות בימים של שמש יכולה לחמם את הבית, יהיה מגוחך לגבי אזורי ההר הקרים – ולהיפך. בדיקת העלויות גם היא משתנה: אין דינה של דירה בקומה אמצעית כדינה של דירה עליונה או בקומת קרקע, וגם לאיכות הבנייה והבידוד יש משמעות חשובה. לפעמים נדמה לי שאדם זקוק להשכלה הנדסית כדי להבין את הטבלאות שמפרסמים ארגונים בעלי כוונות טובות, כמו המרכז הישראלי לבנייה והרשות להגנת הצרכן של ההסתדרות (וסנתנותיהם, אגב, לא תמיד תואמים). השנה, למשל, המחיר שתשלמו כדי לייצר 1000 קילו־קלוריות של חום, באמצעים שונים, יהיה נמוך יותר אם תאמינו לפרסום של הרשות להגנת הצרכן, וגבוה יותר אם תקשיבו לפרסום של המרכז הישראלי לבנייה. למרבה המזל, המחיר היחסי של סוגי חימום שונים, מעלותיהם וחסרונותיהם נשארים קבועים, ולא משנה באיזה מן הפרסומים בוחרים.

לרוע המזל, יעוץ אישי חינם ניתן לקבל רק בשלוש הערים הגדולות, אף כי אפשר לקבל גם יעוץ בטלפון, בכפוף לכך שהאדם הפנוי במשרדים אלה. כתובות המשרדים לייעוץ (שמפעילים משרד האנרגיה ומרכז הבנייה) הן: ירושלים – בניין רסקו, רח' הלל 23, טלפון: 02־228456 בימי ראשון משלוש אחה"צ עד שבע בערב; תל אביב – מרכז הבנייה הישראלי, רח' האוניברסיטה 40 רמת אביב, טל. 03־425221, בימים שלישי וחמישי בין השעות שלוש ושבע אחה"צ; חיפה – במשרד השיכון, רח' י.ל. פרץ 32, פעם אחת בחודש ביום שלישי הראשון של החודש, בין השעות שלוש ושבע אחה"צ, טל. 04־674161.

גם הרשות להגנת הצרכן של ההסתדרות נותנת יעוץ אישי בענייני החימום, כמו גם לצרכי קניית מכשירי חימום והשימוש בהם. נותן הייעוץ הוא המהנדס הראשי של הרשות, משה ניסנבאום. שעות הקבלה הרשמיות שלו הן בימי שני, בין השעות 10 ו־12 לפנה"צ ובימי רביעי, 6–4 אחה"צ. באופן בלתי רשמי, אפשר למצוא אותו מדי יום במשרדו שבבניין הוועד הפועל (ארלוזורוב 93) מ־10 עד 2 בצהרים, ובטלפון 03־263582. המהנדס ניסנבאום אומר כי יענה גם על שאלות המגיעות בדואר.

באופן כללי חייבים בעלי בתים להחליט האם הם רוצים בחימום מרכזי, המספקת טמפרטורה קבועה לדירה כולה לאורך כל היום ובחלקו הגדול של הלילה, או שהם מעדיפים להשתמש בשיטה המחממת חדרים בודדים בלבד, אלה שהם נמצאים בהם. זה תלוי באיזור האקלימי שהם גרים בו ובסגנון החיים של המשפחה. למשל, כמה שעות ביום נמצאים הדיירים בביתם.

אם הצביעו בעד החימום המרכזי, עליהם לבחור בין חימום בסולר, בנפט או בגאז. מחירם היחסי של אלה יכול להשתנות משנה לשנה, בהתאם לשינויים בשוק מחירי הדלק. היום, הסולר הוא הזול בין השלושה, אחריו הנפט והיקר ביותר הוא הגאז. מצד שני, מחיר התקנת מערכת חימום־מרכזי בגאז היא הזולה ביותר, ויש לקחת זאת בחשבון.

בשנים האחרונות התפשטה בין בעלי בתים פרטיים האופנה לחמם את הבית כולו, או לפחות את חדרי המגורים, בתנורים המוסקים בעצים. שוחחתי על כך עם עדה רויסגר, מצוות המהנדסים של מרכז הבנייה הישראלי. היא מנסה להזהיר לצרכנים, ששיטה זו הגיונית רק אם דיירי הבית מתייחסים לעניין כאל תחביב, לא רק מקור לחום. בהסקה בעצים יש התעסקות רבה. יש להוסיף עצים למדורה לעיתים קרובות ולפנות את האפר באופן תדיר. הרבה מאוד עצים דרושים לחורף כולו ועל כן יש צורך במקור אספקה שאפשר לסמוך עליו. על הצרכנים להיזהר ממשווקים המבטיחים אספקה סדירה של עצים: בחורף הבא הם עלולים לעשות הסבה עסקית לענף שונה לחלוטין. ״נוסף על כך, מומלץ לשומרי שבת להתרחק מהסקה בעצים, שצריך בה לפרנס את האש באופן קבוע, אלא אם כן הורגלו להתחמם ולשתות כוס תה חם בשבת אצל השכנים״, דברי רויסגר.

ובאשר לאח פתוחה – זה לא רציני, אומרת רויסגר. תפוקת החום בשיטה זאת, היא 45 אחוזים בלבד והיא טובה רק ליצירת ״אווירה״ ולקליית פופקורן או ערמונים.

יתכן שרויסגר לא כל כך מתרשמת מהגישה של ״החזרה לטבע״ של חסידי החימום בעץ, שרובם באים מארצות המערב. היא גדלה בריגה, לאטוויה, וזוכרת היטב את שמחתה של אמה כאשר נפטרה סוף סוף מתנור העצים לטובת הסקה מרכזית מודרנית.

למעריץ את שיטת החימום של כל חדר בנפרד: יש להגדיר את מיקום ״נקודות החימום״ בבית ואת הדרושים ביניהן. ״נקודות חימום״ כאופייניות על־ידי מכשירים בעלי טווח חימום מוגבל, המיועדים לחמם את היושב קרוב אליהם. בקטגוריה זו כלולים התנור החשמלי האינפרא־אדום ומפזר החום החשמלי. שני אלה אינם יקרים ואינם בלתי בטוחים, בתנאי שעושים בהם שימוש רק למטרות שנועדו להם, כלומר לחמם את היושב מולם, לזמן קצר בלבד. קטגוריה זו כוללת את המכשירים שתולים בחדר האמבטיה והם מתוכננים במיוחד לצורך זה, עם חוט חשמל מאריך.

מכשירי החימום ה״מרחביים״, המיועדים לחמם חלל גדול יותר, כמו חדר שלם, מצריכים חישוב איזה מכשיר מתאים לכמות החלל שעליו לחמם. לעניין זה הוציא מרכז הבנייה הישראלי טבלה הנה מצויינת כמות הוואטים־למטר־מעוקב הדרושים לחימום המקום, לפי איכות הבידוד שלו, מקומו בתוך הבניין ואזורי הארץ השונים. רשימה זו היא ארוכה מכדי לפרסמה כאן.

כנאמר בשנים עברו, השיטה הזולה ביותר לחימום מרחבי היא באמצעות משאבת האוויר החם של מזגן האוויר. למרות שזה חימום בחשמל, תפוקת האנרגיה של שיטה זו היא יעילה ביותר, ועוברת, בעיקר, על ידי היפוך התהליך הרגיל של מזגן האוויר, כך שהאוויר הקר יוצא החוצה והחם מוזרם פנימה. יש לה שתי מגבלות: היא איננה פועלת במקומות שם הטמפרטורה יורדת לעיתים תכופות מתחת ל־4 מעלות והיא נחשבת לבחירה מוצדקת רק בבתים המנצלים את התקנת המכשיר גם לקירור בקיץ. יש להבטיח, שמזגן אויר, שתפקידו לחמם ולא רק לקרר, יותקן לא גבוה יותר ממחצית גובהו של הקיר. אם הוא קרוב מדי לתקרה, תהיה יעילותו פחותה: שכן האוויר החם עולה, כידוע, למעלה. וכיוון שחימום באמצעות מיזוג אויר מייבש מאוד את החדר, מומלץ להשתמש במכשיר להפקת אדים, שאפשר להשיגו בכל בית מרקחת.

מאחר שחימום במכשירים חשמליים הוא יקר, ומכיון שברוב הבתים בישראל יש אספקת החשמל מוגבלת (למעט בתים שהותקנה בהם מערכת תלת־פאזית), עצתי היא להשתמש במכשירים חשמליים לחדרי אמבטיה ועבודה ולבחור במכשירים העובדים על דלק אחר לחדרי מגורים, אוכל ומטבח. קיים מבחר של תנורי נפט וגאז, בעלי ״להבה פתוחה״ מוגנת על ידי שבכה. נפט הוא זול יותר, אך גאז קל יותר לטפל והוא מסריח פחות. שניהם מחייבים אוורור החדר, ולכן אין טעם לאטום חלונות ודלתות כאשר משתמשים בתנורים אלה. עובדה מעניינת: אם השימוש בגאז מרכזי, עם מונה, הוא נוח יותר מהשיטה הישנה של באלונים פרטיים, זו זולה יותר ב־17 אחוז. מה הסיבה לכך? זה כבר נושא לכתבה נפרדת.

בתחום מכשירי החשמל, הלהיט השנה, לפי מרכז הבנייה הישראלי הוא ה״קונבקטור״. במראהו הוא דומה לארון שטוח, שאפשר להעמיד על הרצפה או לתלות על הקיר. בתוכו גופי־חימום חשמליים והאוויר החם מוזרם מבעד לשבכה, מתוך הנטייה הטבעית של האוויר החם להתרומם, או בעזרת מאוורר המותקן בתוכו. בדרך כלל יש למכשיר זה תרמוסטאט ושתים או יותר דרגות חימום. נאמר עליו גם, שתפוקת החום שלו ביחס לכמות החשמל שהוא צורך גדולה מזו של הרדיאטור השמן החשמלי. הקונבקטור גם מחמם את החדר מהר יותר, בייחוד אם הוא מצוייד במאוורר. את שני המכשירים האלה אפשר להפעיל כל הלילה בחדר השינה בלי חשש, אומרת המהנדסת רויסגר. לעומתם, אסור להשאיר את מכשירי הנפט והגאז דולקים בלילה, בגלל הסכנה הכרוכה בכך – והיו כבר טראגדיות לא מעטות בעבר מהשארת מכשירים אלה, בעלי הלהבה הפתוחה, בוערים כשבעלי הבית ישנים.

כל יועצי החימום אינם ממליצים על שיטת החימום תחת המרצפות, שהיתה מאוד פופולארית לפני כשני עשורים. שיטה זו בלתי יעילה ביותר, מבחינת ניצולת האנרגיה.

מצד שני, לחימום חשמלי המותקן מתחת לשטיח יש שני יתרונות: הוא נותן חום אחיד ונעים בכל החדר – ומהר – בשל נטיית האוויר החם לעלות למעלה. שיטה זו כדאי לנצל רק אם חושבים על התקנת שטיח מקיר־אל־קיר ממילא. לעשות זאת רק לצורך החימום – יהיה מעשה יקר וקצר־ראייה. מכל מקום, למי שמעוניין בשיטה זו, הכתובת היא כל החנויות המתמחות בשטיחים מקיר־אל־קיר של ״כרמל״. אנשי המכירות, שלהם אמורים לדעת פרטים על עלות ההתקנה, בטיחות נגד אש ושיטות ניקוי.

הרבה דיאטה!

המזון והמחזור. ספר חדש

אני יכול להתחיל רשימה זו ולספר לכם, שיש לי חבר שנטל על עצמו משימה נכבדה: לכתוב כתבת־תחקיר על ספרי דיאטה למיניהם. בתוך חודשיים ר־30 ספרים כאלה, כשבכל אחד מהם הוא אינו מסתפק במקרא בלבד, אלא גם בודק את הנושא לעומקו. בתוך החודשיים עלה החבר שלי במשקל בעשרה ק"ג. כמו אימרתו הקלאסית של אברהם יפה המנוח: ״דיאטה – והרבה!״

איך מצליחים מחפשי הדיאטות למיניהן להסתדר בין כל עשרות הספרים, מאות השיטות ואלפי הרופאים? יש לי חבר שהיה שמן מאוד וירד במהירות לדמה של אתלט צעיר וחסון, בעזרת דיאטה רצחנית שהכתיב לו, תמורת ממון רב, רופא נכבד. שגם התייצב לפקח על הנעשה ודרש מחברי זה להראות לו תוצאות, אחת לשבוע. וזה (בינתיים) הוכיח את עצמו. יש לי חבר אחר שהלך לקורס לשומרי משקל וירד באורח מרשים במשקלו כדי להיחשב שם למצטיין. גם שיטה זו הוכיחה (בינתיים) את עצמה. חבר שלישי, שמן מבטן ומלידה, הלך לרופא שהתמחה בדיקור סיני, ישב בחדר ההמתנה שלו חמש פעמים, שלוש שעות בכל פעם, כשמחטים נעוצות באוזניו – ואחר־כך, כשתאבונו קטול לחלוטין, ירד במהירות במשקל. כיום הוא נגעל ממראה באגט צרפתי מרוח בחמאה, או מצלחת עמוסה בחומוס מהדר וטרי, מוצף בשמן זית ובטחינה סמיכה. יש לי חבר רביעי, לעומת זאת, שניסה הכל: רופא, רופא מחטים, שומרי משקל, דיאטה אמריקאית, דיאטה של חלבונים, דיאטת מים וכל מה שתרצו – ונשאר, מה לעשות, שמן כשהיה.

מה שמראה לכם, שהכל תלוי במזל – ולכל אחד המזל שלו ואולי גם הדיאטה שלו. אבל בחיים לא ראיתי מישהו שהצליח לרזות מספרי דיאטה, אף שענף מו"לי זה העשיר כבר לא מעטים בעולם, בעיקר בארה"ב, הנעות כולן בין דיאטת סקארסדייל לדיאטת הצבא הקאנאדי, לפי האופנה ולפי הכיס. ואם כבר מצליח מישהו להוריד שני ק"ג בריאים ממשקלו, בעזרת מירשמי דיאטה כלשהם, הריהו ממהר לחגוג את הישגו זה על ארוחה רוויית שומן, כולסטרולים וסוכרים, ומרוויח בשעה את מה שהפסיד בחודשיים. כי, כידוע, הבעיה בדיאטה היא לא הדיאטה עצמה, אלא (כמו בפוליטיקה) השמירה על ההישגים. ומשום כך, תרשו לי לפקפק בהישגיהם של ידידי הנ"ל. אני לא חותם לכם בלימיד, שלא נראה אותם שוב שמנים כשהיו. ואולי הדברים הנכתבים כאן נכתבים מתוך קנאה של מי שהיה רוצה לאבד שבעה עד עשרה ק"ג ממשקלו ואינו מצליח...

הספר החדש ״רזה – ולתמיד״, של הארווי ומרילין דיאמונד (תרגום ועריכה: דנית סלומון. צילומים: דוד בלוך. הוצאת ״מטר״), מנסה – כשמו – ליצור שיטת הרזיה שגם תשמור על ההישגים, בלי שאתה תיאלץ להשתעבד לדיאטה כלשהי ולוותר על תענוגותיך הקולינאריים. במילים אחרות: גם לאכול את העוגה וגם להשאיר אותה שלמה. כמו שכותב בהקדמתו לספר אחד בשם אדוארד טאוב, נשיא המוסד למודעות רפואית: ״שיטת ,רזה לתמיד' היא פריצת־דרך. בלי רגשות אשם. בלי הכבדה. בלי דרישות. רזה בריא, רזה ונמרץ תוך זמן קצר, כשאתה הקובע לעצמך את הקצב: תוכל להדהיר בדרך המהירה לבריאות, או שתוכל לנסוע בדרך האיטית, תוך שאתה מתענג מכל פרח בדרך – על השוקולד. על הבירה ועל האומצה העסיסית. כולם מותרים... אפילו השינוי הקטן, המאמץ הקטן ביותר שתשקיעו בשיפור תזונתכם, יביאו לתוצאה המיוחלת״. הוא עצמו, מספר טאוב, רזה בתוך חודשיים בתשעה ק"ג. ״היום אני אוכל דגים ובשר רק לעיתים רחוקות ובמעט שאיני משתוקק לבירה או לשוקולד. סוף סוף אני מסוגל לצפות בסרט בלי קופסת השוקולדים הממולאים על ברכי״, הוא מתגאה.

ובכן, נס. ואם נס, אז כדאי לבחון כיצד הוא פועל – וזהו עיקרו של ספר זה, שאינו ספר־מתכונים, אלא ספר המלמד אורח תזונה מבוקר ומאוזן. הדגש כאן הוא על האיזון. איזון בין ספיגת המזון, עיכולו וניקוי הפסולת המצטברת בגוף. הוא לדעת המחברים העיקרון היסודי לבריאות ולהרזיה. במילותיו של מנסח העקרונות, הארווי דיאמונד: ״חשוב לא רק מה שאתם אוכלים. אלא, ובעיקר, מתי אתם אוכלים זאת ובאילו צירופים״. דיאמונד דנן, כפי שהוא מעיד על עצמו, היה פעם שמן מאוד, עד שהתוודע לחשיבות ההיגיינה הטבעית של הגוף. למד את הנושא. הוריד בקלות 25 ק"ג מיותרים בעזרת הידע שרכש – ומאז, מ־1970. לא העלה בחזרה אפילו ק"ג אחד. ״פשוט שיניתי את הרגלי האכילה שלי״, הוא אומר.

ומהי אותה היגיינה טבעית, שעליה מבסס הזוג דיאמונד את ספרו? ״הגוף״, הם קובעים, ״שואף לבריאות והוא משיג אותה בכך שהוא מנקה את עצמו מחומרי הפסולת המצטברים בו״. לגוף יש שלושה מחזורים טבעיים – מהצהריים עד 8 בערב. מחזור ההזנה (אכילה ועיכול); מ־8 בערב עד 4 בבוקר. מחזור ההטמעה (ספיגה ושימוש) ומ־4 בבוקר עד הצהריים – מחזור ההרקה (ניקוי חומרי הפסולת). אם אנחנו, דרך משל, אוכלים ארוחת־ערב מאוחרת, אנו מפרים את האיזון ותהליך ההטמעה יתחיל מאוחר מדי, ובעקבותיו ישובשו שאר המחזורים, בעיקר מחזור הניקוי. אם נדע שלא לשבש את המחזוריות. אליבא דהזוג דיאמונד. ובעיקר שלא לפגוע במחזור הניקוי. נצליח להיפטר מעודפי הפסולת שלנו, המכבידים עלינו – ואז נהיה רזים, יפים ובריאים. פשוט מאוד.

הם רואים באכילת מזון עתיר מים. ירקות ופירות טריים (בניגוד למזון מרוכז) מרכיב עיקרי בארוחות הקבועות, כ־70 אחוז מזון. במקביל לעובדה ש־70 אחוז מהגוף הינם מים. ולכן – רק 30 אחוז מן הארוחות צריכים להתבסס על לחם, דגנים, בשר, קטניות, מוצרי חלב. מזון עתיר מים, לדעתם, גם מזין את הגוף וגם מנקה אותו מהרעלים. אשר למזון המרוכז. הם מגיעים למסקנה. שגוף האדם תוכנן כך. שיעכל היטב לא יותר מסוג אחד של מזון מרוכז בכל פעם – וכך צריך לבנות את הארוחה. לדעתם. ועכשיו. צריך לזכור. שתפוחי אדמה, למשל. שהם בגדר מזון עתיר מים לפני בישולם, טיגונם, או אפייתם, הופכים למזון מרוכז לאחר הבישול, הטיגון או האפייה – ולפיכך. שניצל או סטייק עם צ'יפס, זו חריגה מן האיזון. אפשר לאכול את השניצל או את הסטייק עם ירקות מאודים, מטוגנים או אפויים. כלומר, מזון מרוכז אחד עם מזון עתיר מים. לא איטריות ובשר, לא אורז או לחם עם דג. אפשר לצרף סלאט ורוטב מיוחד.

בקיצור, הדיאמונדים, שכבר בטח בשמם־כן־הם לאחר הצלחת ספרם רב המכר, מציעים לנו לפתוח את הבוקר שלנו במיץ פירות. לחסל את רעבוננו עד הצהרים (כזכור. שעות מחזור ההרקה) בפירות שונים ברצוננו. לאכול בצהריים או סלאט עם רוטב. לחם (רצוי חי) עם אבוקדו ומרק. או ארוחה רגילה. שבה ייאכל רק מזון מרוכז אחד עם מזונות עתירי מים ובכ"ל בערב. עד לגבול הזמן האפשרי.. הם נותנים גם שורה של תפריטים ומתכונים לצורך ימיה של ״אורח חיים נכון״ – ואם תשאלו אותי. זה עושה רושם אמיתי. אף כי הזוג הנ"ל לא גילה את אמריקה. העובדות היו ידועות מזמן לכל דיאטטיקן. הם רק קראו להן בשם. אירגנו אותן בספר. שחלק ניכר ממנו פטפטני ומיותר – העיקר להבין ולרכוש את העקרונות – ועשו הרבה כסף.

למה לא. מגיע להם. הנה. גם אני אנסה את ה״רזה ולתמיד״ שלהם מיד לאחר שאחסל את ארוחת הערב הנהדרת שהכנתי לעצמי.

הערבות ההדדית אינה בלתי־מוגבלת

שיחות עם מרכזי שלושה ארגוני מושבים אזוריים: מושבים כושלים יצטרכו ליהפך ליישובים קהילתיים

„הפכו את הארגונים האזוריים של המושבים שעיר לעזאזל. טוענים שבגללם המצב של המושבים הוא כפי שהוא. זה לא אמת. בלעדי הארגונים, מצבם של המושבים היה גרוע פי כמה וכמה".

דברי יצחק נחמיה, המכהן זה כשנתיים כיו"ר המזכירות של הארגונים המושביים, מה שקרוי גם „ארגוני קניות", בנוסף על כהונתו הממושכת יותר כמנהל אחד הארגונים האלה, ארגון מושבי הנגב.

„שקר שלקחנו לעצמנו את הכסף שקיבלו הארגונים – 100 דולר ממשרד החקלאות ו־30 מיליון דולר מהסוכנות. הכסף שימש לכיסוי החוב של המושבים לבנקים".

עוד אומר יצחק נחמיה, חבר המושב המצליח נבטים ליד באר־שבע, של עולי קוצ'ין, שהארגונים שמאוגדים בהם מושבים מתנועת המושבים, „העובד הציוני" ו„אגודת ישראל", חבים יחד לבנקים ולספקים כ־550 מיליון דולר, וזה גם בערך הסכום שחבים המושבים לארגונים. יוצא, איפוא, כי הארגונים עצמם הם כאילו „מאוזנים": הם יצליחו לכסות את החוב שלהם, אם יצליחו לגבות את החוב שחבים להם.

זהו, כמובן, „אם" גדול, ומוטב שנשתמש במלה „אילו". חלק נכבד מן החוב שחבים המושבים – אולי 400 מיליון דולר, לפי אומדנו של יצחק נחמיה – הוא של מושבים העומדים על סף פירוק. היום מוסכם על כל הגורמים, כי מושבים מסוימים – נחמיה אומר את מספרם ב־50, מהם 30 עד 40 מתנועת המושבים – אין להם תקומה עוד, וממילא אינם יכולים לפרוע את חובם, לא היום ולא מחר. חמורה לא פחות בעיית החברים שלהם. הפתרון המוצע הוא להפכם ליישובים קהילתיים, דהיינו: יישובים כפריים המשמשים למגורים בלבד, ולחלק את אמצעי הייצור שלהם – קרקע, מים, מבנים חקלאיים – בין המושבים של אזוריהם המתפקדים כהלכה, אם יותר ואם פחות. כך גם לגבי המשפחות הכושלות במושבים שכלל מצבם מניח את הדעת. משפחות ספורות יכולות לערער מצבו של מושב שלם, והוצאתן מן המושב היא ניתוח כואב אמנם, אך סופו הבראת הכלל.

האם המשבר הוא סטרוקטוראלי? האם הוא נובע מפגם בסיסי, של הקיתת מיגזר נכבד בהתיישבות העובדת על המשק המשפחתי? או, כדי לרכך את השאלה: האם מה שהיה טוב בשעתו, בשנותיה הראשונות של המדינה, כאשר הוקמו מרבית המושבים הקיימים היום, על אחת כמה וכמה לפני־כן, כאשר הוקמו המושבים הוותיקים – איננו תופס עוד, ויש תקווה רק למשק החקלאי הגדול, לקיבוץ, שגם הוא איננו חקלאי עוד בעיקרו, אלא נסמך בכבידה יתרה על התעשיה? יצחק נחמיה דוחה גישה זו בתוקף. יש די והותר ענפים חקלאיים, אומר איש שיחי, כמו ירקות ופירות, פרחים והדרים, רפתות ולולים, שהמשק המשפחתי יכול להתפרנס מהם בהצלחה, אם כי חלק מענפים אלה עברו, ואולי עוד יעברו, משברים חולפים, כמו הפרחים בזמנו, למשל.

מדוע בכל־זאת יש מושבים כה רבים, שמצבם דחוק, אם לא למעלה מזאת? יצחק נחמיה אינו משיב את התשובה הקלה, שגם הרבה קיבוצים נתונים היום במצוקה. הוא מעדיף תשובה אחרת,

יצחק נחמיה: איזון רק „כאילו"

שאמנם איננה נטולת אמת, אבל אין היא האמת כולה. אך הוא מוכן להוסיף, שגם גורמים פנימיים במושבים אחראים למצב. כאשר לוחצים אותו, הוא מודה בחצי־פה שגם ארגוני הקניות המושביים נושאים בחלק מן האשמה, בין השאר בכך שעודדו, בתקופה של פריחה קוניונקטוראלית, השקעות גדולות ללא כיסוי הולם, שחלקן הופנו למטרות צרכניות, כגון בניית בתי מגורים חדשים, אם כי „וילות קמו גם בעיירות פיתוח". הוא מוסיף בקשר לכך, שמבחינה זו יש הבדלים בין הארגונים השונים של המושבים.

בני ערובה של משפחה אחת

אמנם כן.

למשל, באיזור המרכז, מסביבות חבל לכיש ואשקלון ועד למבואות הדרומיים של עמק־חפר, פועלים זה בצד זה שני ארגונים של מושבים „צעירים", שהוקמו בשנותיה הראשונות של המדינה (בצד שני ארגונים המאגדים את המושבים הוותיקים של האיזור, אחד מהם ביחד עם קיבוצים). מדוע שניים באותו איזור? הסיבות הן „היסטוריות" בעיקר, ולענייננו אין זה חשוב למנותן. שניהם נוסדו באותה עת כמעט, בסוף שנות ה־50, אבל יש הבדל של שנים אחדות בגיל המושבים שמאוגדים בהם, וממילא גם בהרכב האתני של מושבים אלה ואלה.

האחד, ארגון מושבי התיכון, מקיף 24 מושבים, שרובם נוסדו על־ידי עולים ממזרח־אירופה – הונגריה, רומניה, פולין. בינתיים היתה במושבים אלה תחלופה גדולה של מתיישבים, בין השאר בגלל המשפחות הקטנות יחסית. לפעמים לא נשאר במשק אפילו בן ממשיך אחד, ומשקים כאלה עברו לידיהם של עוזבי קיבוץ או משפחות מן העיר. אך המבנה האתני נשמר בעיקרו. זהו הארגון המושבי היחיד מבין כל הארגונים ה„צעירים", שרוב המתיישבים המאוגדים בו באמצעות מושביהם הם אשכנזים, אם כי יש באיזור זה גם קצת מושבים עם רוב „מזרחי".

השני הוא ארגון מושבי הדרום והמרכז, שמאוגדים בו 38 מושבים שקמו בסוף שנות ה־50, לאחר העליה ההמונית מצפון־אפריקה. המשותף לשני הארגונים: בגלל המצב הגיאוגראפי במרכז הארץ יש במושבים שלהם שיעור גבוה של חברים המוצאים את עיקר פרנסתם, או חלק ממנה, בעבודות חוץ.

מנכ"ל ארגון מושבי הדרום והמרכז מאז 1978 הוא מאיר כחלון, יליד לוב (1938), חבר מושב אחיסמך שממזרח לרמלה. הוא מספר, כי 18 מושבים בארגונו – כלומר, מחצית – עדיין סמוכים „חזק" על שולחן הסוכנות. מאיר מציע גם חלוקה אחרת: מושבי השדה – בחבל לכיש בעיקר – שמבוססים על גידולים בעלי עונות עבודה קצרות, כמו פרחים ומטעים; ומושבים בעלי משק מעורב, שרובם שוכנים בחלק הצפוני של האיזור. מצבם של הראשונים גרוע יותר, אבל לא חסרות צרות גם במושבים של הקבוצה השניה. בהללו גדול יותר אחוז המתפרנסים בחוץ, באופן מלא או חלקי (למשל, באלישמע ליד כפר־סבא – 40 לעומת 18 המתפרנסים מן המשק בלבד, וברינתיה ליד פתח־תקוה – 52 לעומת 9, וכנגדם זבדיאל ליד

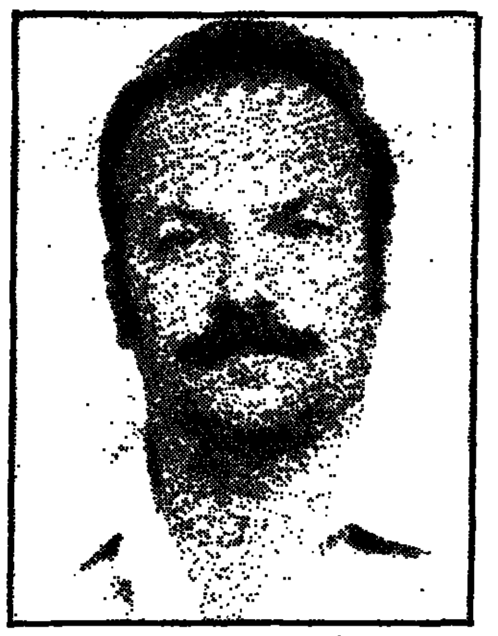

מאיר כחלון: יישארו אולי 25 מושבים

קרית־גת – 11 לעומת 43). אבל זוהי גם נקודת תורפה. למשל, רבים מבני המושבים בשפלת לוד־רמלה, שעבדו בתעשיה האווירית, היו הראשונים לפיטורים במפעלים אלה. ביישובים אלה יש גם תופעה של עיבוד חלק מן האדמות, לפעמים תוך קניית היבול מראש („דמך"), בידי ערבים מלוד ומרמלה.

כמה וכמה מושבים המאוגדים בארגון מושבי הדרום והמרכז נמצאים בהתפרקות, או על סיפה. לגבי שער־אפרים שמדרום לעמק־חפר נפלה כבר ההחלטה להפוך אותו ליישוב קהילתי. במושב זה, עם 80 משפחות ו־450 נפש, יש רק 28 משפחות חקלאיות המתפרנסות פחות או יותר מגידול בעלי־חיים – רפתות ולולים. האחרות חבות הרבה כסף. המוסדות יוותרו להם על חלק מן החוב, בלית ברירה, אבל תמורת ויתור מצידם על אמצעי הייצור שלהם: אלה יעברו לרשות החקלאים באותו מושב או במושבי הסביבה.

יש מושבים שמצבם מתקרב לזה של שער־אפרים וסופם יהיה ככל הנראה כסופו. ברינתיה יש שבעה חברים החייבים יותר כמיליון דולר, ושאר חברי המושב מסרבים – ואפשר להבין ללבם – לעמול קשה בשביל לכסות חובות אלה של חבריהם למושב. נכון, יש ערבות הדדית מוצהרת, אבל בפועל היא אינה תופסת תמיד, ואולי גם הוגי רעיון המושב לא התכוונו לכך שהיא תתפוס במקרים כגון אלה. במושב הודיה שממזרח לאשקלון יש 54 משפחות, שהן לפי הגדרתו של מאיר כחלון „בסדר פחות או יותר", אך הן במעמד של מעין בני ערובה בידי 20 משפחות אחרות, מהן 10 לא פעילות מבחינה משקית, הרוצות לפרק את האגודה. גם מצבם של המושבים סגולה, ירדנתן ושדה־דוד בכי רע. לפעמים האשם הוא במספר המצומצם ביותר של משפחות, או אפילו במשפחה אחת ויחידה, אומר כחלון: למשל, בירדנתן, לטענתו, כל ה„ברוך" נובע משני אנשים, אב ובן.

ארבעת המושבים האלה, בנוסף על שער־אפרים, ייתכן שיגיעו לפירוק, וכחלון סבור שיהיו נוספים. בסופו של דבר, הוא חושב, יישארו בארגון 25 יישובים – מתוך 38, כאמור.

והיכן מקומו של הארגון בכל אלה? המושבים שלנו, אומר כחלון, חייבים לארגון 38 מיליון דולר, והארגון מצידו חייב 35 מיליון דולר לגופים חיצוניים. לכאורה, הארגון עומד בזכות, קטנה אמנם, אבל זאת רק בתנאי – הלא־ריאלי בעליל – שיצליח לגבות את הכספים המגיעים לו מן המושבים. אנשים אחרים אומרים, שארגון מושבי הדרום והמרכז מתפקד היום רק בקושי.

המלה „פחדן" היא מחמאה

עמנואל טל, יליד רומניה, מנהל את ארגון מושבי התיכון מאז היווסדו לפני קרוב ל־30 שנה. מבחינה זו הוא היחיד מבין כל עמיתיו בארץ. אומרים, שהוא גם היחיד מבין מנהלי הארגונים של המושבים הצעירים שיכול להתברך בהצלחה, וגם ארגונים של מושבים ותיקים יכולים ללמוד ממנו.

ההצלחה אמנם איננה מלאה. גם בין 24 המושבים „של" טל יש מושבים בעייתיים. למשל, הראשון (נוסד ב־1948) והגדול בהם, בית־אלעזרי מול גבעת־ברנר, שנוסד על־ידי עולים מפולין ומרומניה, שאחר־כך הצטרפו אליו תימנים ועוד – יש בו קבוצה של 20 רפתנים, המקיימים ביניהם ערבות הדדית למופת, מעין מושב בתוך מושב – אך אינם מצליחים להניע את האחרים שיפרעו את החובות שלהם, וכך כבר 20 שנה. אבל בכלל, אומר עמנואל טל, באותם מושבים שיש בהם משברים – אלה נושאים אופי חברתי יותר מאשר כלכלי. בתלמי־יחיאל, למשל, ליד קרית־מלאכי, שנוסד על־ידי יוצאי רומניה, הוועד נכנס לגרעון, התפטר – ומאז רק אלה במושב המתפרנסים ממשקיהם רואים עצמם קשורים לארגון.

כאמור, רוב חברי המושבים של ארגון מושבי התיכון, כמו גם המנהל שלו, הם אשכנזים, דור ראשון או שני. אותה „אשכנזיות" מתבטאת במשפחות קטנות – לרוב לא יותר משניים או שלושה ילדים למשפחה – וזהו בוודאי גורם מקל מבחינה כלכלית. ייתכן שהיא גם אחת הסיבות – בצד המיקום הגיאוגראפי – לשיעור הגבוה מאוד של עובדי חוץ. יותר ממחצית מן המושבניקים עובדים עבודת חוץ מלאה, ועוד כ־20% עובדים עבודת חוץ חלקית. במושבו של עמנואל, עזריקם ליד קרית־מלאכי, 80% מן המושבניקים עובדים בחוץ. הוא מוסיף, כי גם עובדי החוץ במושבו מקפידים לעבד את משקיהם – בדרך־כלל בעזרת ערבים („אבל הבן שלי לוקח לקטיף רק יהודים ממושבים סמוכים").

עמנואל טל טוען, ויש קבלות על כך ממקורות אחרים, שמצבו הטוב יחסית של ארגון מושבי התיכון הוא לא רק פונקציה של מצב המושבים המאוגדים בו. הוא אומר, כי הארגון שלו מעורב פחות בנעשה במושבים ומשתדל להשאיר את היוזמה בידי המושבים עצמם, אבל מאידך, כאשר מושב מבקש הלוואה להקמת ענף חדש, למשל, הארגון נותן לו את ההלוואה לא בכסף, כי אם בשווה־כסף: הוא־הוא שמקים את הענף הזה, וכך הוא מבטיח של העברת המשאבים למטרות אחרות, כגון להרחבת בתי המגורים. ה„אני מאמין" של עמנואל טל: כסף המושקע ברפתות – יוחזר מחלב; כסף המושקע בלולים – יוחזר מביצים, מבשר וכו'. אם החישובים מראים שהדבר אינו אפשרי, אין נותנים את ההלוואה המבוקשת. פטנט פשוט להפליא.

ועוד: „הארגון קובע בדיוק, מתי צריך להחזיר את ההלוואה, ומצד שני אנחנו לא לוקחים ריבית משגעת. ההבדל בינינו ובין האחרים: אנו נותנים אמצעי ייצור רק למי שמייצר ומצליח להתפרנס מן הייצור שלו. אנו גם חוסכים בהוצאות ניהול – יש לנו פחות עובדים מאשר בארגונים אחרים, ורק ארבעה מן העובדים שלנו יש להם רכב צמוד. אני לא רוצה לספר לך על מה שקורה בארגונים אחרים" – אבל לא צריך, כי אחרים מספרים לי שבארגון קניות מבואות ירושלים יש 103 עובדים ועשרות מכוניות. לאחרונה מונה לניהול הארגון הזה אדם מן החוץ, ממושב גיאה ליד אשקלון, והוא מתכוון לערוך בדיקה יסודית.

„אין לנו חובות לבנקים", אומר עמנואל טל. „יש לנו קצת חובות לספקים, בסכום של 1.7 מיליון שקל בסך־הכול, ולעומת זאת חייבים לנו המושבים 2.7 מיליון שקל. אנחנו הארגון היחיד בארץ שלא קיבל עכשיו אף פרוטה מן הסיוע שנתנה הממשלה לארגוני הקניות".

עמנואל טל מצטט את מה שאמר לו שר

עמנואל טל: הלוואות רק לייצור

החקלאות אריק נחמקין: „הצלחת בגלל שאתה פחדן, פחדת להשקיע", והוא רואה בכך את המחמאה הגדולה ביותר שאפשר להעלות על הדעת.

א. מ.

גם מקרינים זקוקים לאהבה

לפעמים אני עוצר רגע את המירוץ המטורף של החיים ומגיע למסקנה הבלתי־נמנעת: הקלות של החיים בקיבוץ היא לפעמים בלתי נסבלת ממש.

חבר בא לאסיפה, כמו אדם שבא למכונה לחיתוך לחם. מצד אחד הוא מצביע ומצד שני יוצאת לו ועדה. מרגע זה ואילך החבר הופך לילד ומשאיר לוועדה את תפקיד ההורה. אליה יבוא בטענות ובדרישות, יתבע לקבל שירות כזה או אחר, בלי לתת לעצמו דין־וחשבון מהי אחריותו שלו ומה נדרש ממנו במצב הנתון.

כל הדברים האלה הם נושא למאמר כבד ורציני ולכן לא נעשה דווקא עכשיו את חשבון יחסי חבר־ועדה, הורה־ילד.

עכשיו נעסוק בבדידותו של המקרין שלכם ביום השבת, אם וכאשר התרחשה תקלה במכונת ההקרנה.

כשחבר בא לראות סרט ביום שבת, הוא בא, כמו תמיד וכמו לכל דבר שהוא נוגע בו, בתביעה בלתי־מתפשרת שהכול יהיה „בסדר". ה„בסדר" הזה הוא הבסיס הבלתי ניתן לערעור של חיינו במקום הנהדר הזה. וכאשר ה„בסדר" הזה מתנפץ לרסיסים בגלל איזו

תקלה, חרב עלינו עולמנו. תגובת החברים במקרים כאלה נעה בקשת רחבה מתגובה של קוצר־רוח עד לתגובה של רשעות גלויה. אין ספק שמעט התחשבות לא היתה מזיקה לאף אחד. בסך הכל יש לנו כאן עניין עם חבר שמשחר ילדותו חלם לעסוק בקולנוע כשיהיה גדול. והנה כאשר מגיע היום המיוחל וסוף סוף נותנים לו לעמוד לבדו לצד המכונה שמסובבת שני גלגלים ואורקת קרן־אור צבעונית שהופכת, בהיתקלה במסך הלבן, לעולם מופלא של צבעים ומאורעות ודמויות כמעט חיות – ואז לפתע־פתאום נשברים ההרמוניה והקסם ונשמעת קריאה – „מניאק, מה עם הפוקוס?" או „בר־זונה אחד, אתה לא שומע שהקול לא עובד?" והציבור רוטן וכועס, והמקרין נותר לו לבד ביחד עם הזן ואומנות החזקת מכונת ההקרנה ואף אחד לא קם ומוחה.

לכן אני בא היום לבקש על כבודו האבוד של המקרין, שגם לו יש אבא ואמא ו/או ילדים. גם הוא כמוכם מבקש שהכול יהיה „בסדר". ורק קורה, באמת קורה, שנגרמת איזו תקלה. אז אנא אל תשאירו אותו לבד, כי גם מקרינים זקוקים לאהבה.

עלון כפר־הנשיא

מי יקטוף את התפוחים – מתנדבים או סטודנטים

קטיף התפוחים בקיבוץ יראון שבהרי נפתלי הסתיים לא מכבר במזל טוב, אבל ביראון יש ראיה לטווח ארוך וכבר דנים באופן ביצוע הקטיף הבא. עד כה היו הקטפים ביראון חברים וילדים – כ־60% ואולי אף יותר – וכן מתנדבים. אבל הדבר היה כרוך במאמץ גדול של גיוסים, ומן המתנדבים אין תמיד נחת וגם לא ברור, אם יהיו מזומנים במספרים קבועים פחות או יותר בעונת הקיץ הבאה. לכן הסתכלו ביראון קצת מהצד, לעבר „משק תפוחים" אחר – מלכיה, שם הנהיגו כבר לפני שנתיים את ה„פטנט" של הסתייעות בסטודנטים בחופשת הלימודים שלהם. הסטודנטים שם, וכן במספר קיבוצים נוספים, עבדו הרבה שעות ביום, בקבלנות ולא לפי שעות, כמו המתנדבים, והתפוחים נקטפו במהירות. יש הטוענים – גם ביראון – שזוהי למעשה עבודה שכירה בפשטותה, אבל יש – גם ביראון – חברים רבים המציעים לאמץ רעיון זה גם בקיבוצם.

במשאל שערך העלון המקומי נתבקשו החברים להביע את דעתם בשאלה זו לקראת עונת הקטיף הבאה, שתתחיל בעוד כעשרה חודשים.

דעתו של החבר היא: „אינני רואה את עבודת הסטודנטים כעבודה שכירה, אם כי חלק מהתנהגותנו כלפי עבודתם היא כאל שכירים – קבלנות, פרמיות וכו'".

דעתה של תלמה דומה: „אני ללא היסוס בעד הבאת סטודנטים לקטיף. אני מעדיפה ישראלים. על ישראלים יש פיקוח, מי ביניהם לוקחים, בעוד שמתנדבים מגיעים בכמויות גדולות ואין לנו שום פיקוח מי מגיע אלינו. מבחינת שכירות אין הבדל מהותי בין סטודנטים לבין מתנדבים או בתי־ספר ערביים, כפי שהגיעו השנה".

ברוח דומה מתבטאת עדית: „אבל לסטודנטים יש יתרון של שפה זהה. יש אפשרות ליצור קשרים חברתיים ואולי אפילו קליטה עתידית שלהם ביראון (המלה „אולי" מודגשת: נראה שגם עדית אינה תולה תקוות רבות בסיכוי כזה – א.מ.). אנחנו לא מסוגלים להתמודד עם כמויות המתנדבים שמגיעים אלינו. אנחנו לא מצליחים לטפל בהם כמו שצריך ולתת להם תנאי חיים הולמים. המתנדבים עולים לנו הרבה כסף, גורמים הוללות במשק ומערערים את שיווי המשקל של צעירי המשק".

דעה אחרת מביע מנחם: „את הקטיף הבא נעשה אנו בעזרת מתנדבים, כפי שהיה בכל השנים. אני מתנגד להבאת פועלים או סטודנטים לקטיף".

כך גם דעתו של יעקב שמעוני: „האלטרנטיבה היותר טובה היא עזרה של מחנות עבודה. אני מתנגד לקטיף בעזרת סטודנטים. לדעתי, צריך ללוות טוב יותר את המתנדבים ומחנות העבודה ולהצמיד מקשר למחנות העבודה, שיטפל בהם גם לאחר שעות העבודה".

את ההבדלים בין שתי קבוצות הקוטפים מאפיין יחיאל בבירור במשפט הבא: „הסטודנטים כידוע באים למטרה מסוימת (לעשות כסף) וזו כבר ערובה למוטיבציה, בעוד שהמתנדבים באים לעשות חיים".

אם כך ואם כך, מדבריו של מוקי גרי עולה שיש עדיין מקום למיצוי הכוחות העצמיים, של חברים ובעיקר של ילדים: „לילדים שלנו בעונת הקטיף יש חופש ואין להם מה לעשות. ישנם ילדים שאינם מצליחים אפילו לתת את כל ימי העבודה שהם חייבים בחופש. אני מעדיף שהילדים שלנו יהיו הקוטפים את מרבית הפרי".

המשאל היה בלתי־מחייב. ממילא השאלה תהיה רלוונטית רק בקיץ הבא, ותשובתה יהיה תלויה, בין השאר, גם בכמויות התפוחים שיצמחו על העצים.

סעודה חגיגית משותפת באמת מידה

בשתי רשימותינו האחרונות התייחסנו לידיעה המספרת, שגבעתנו היא קיבוץ קטן, ואמרנו שהדבר משמחנו. במקום להסביר מדוע הדבר משמחנו, סיפרנו כיצד זה גדלה ועלתה גבעתנו על גדותיה, וברשימה שניה – על הצד השני של המטבע. ברשימה זו, השלישית, ננסה להתמודד עם השאלה, מה הם הממדים הרצויים לאוכלוסיה של קיבוץ (והכול, כזכור, לפי עניות דעתנו, שיש המטילים ספק באוביקטיביות ובקונסטרוקטיביות שלה).

מדובר בצורה הקיבוצית המוכרת, הנסמכת על רקמה עדינה וסמויה של אמון הדדי, על התמצאות מסוימת של החבר בנעשה בקיבוצו, על הזדהות מסוימת של הפרט עם הכלל ועל התחשבות – לא פחותה – של הכלל בצרכי הפרט. בצורות שיתוף מן הסוג השונה אפשר אולי להקים גם עיר שיתופית. אבל קיבוץ מן הסוג המוכר אינו צריך לחרוג, לדעתנו, מגבול 250 המשפחות, הנחשבות קיבוץ מלא במוסדות המיישבים.

בקיבוץ כזה, המתמלא תוך שלושים שנה בקירוב, אם לא פקד אותו משבר קשה מאוד, מתקיים סולם גילים מלא; הוא מעמיד מדי שנה מספר תינוקות המאכלס מערכת חינוכית מלאה; קיבוץ כזה, המתאכלס לאיטו, יכול לבנות את המשק צעד־צעד, תוך היכרות עם התנאים הסביבתיים והאנושיים ותיקון משגים; בקיבוץ כזה הפריסה הפיזית מגיעה למרחקים סבירים לתנועה רגלית; בקיבוץ כזה – ודבר זה נראה לנו מאוד חשוב – אפשר לקיים בתנאים אנושיים סעודה חגיגית משותפת, וכיו"ב פעילויות תרבותיות מתרחשות, בלתי פורמליות. נדמה לנו שבקיבוץ כזה יכול להשתמר ניחוח החבורה של הקבוצה, עם האופק הפתוח של הקיבוץ הגדול.

ההיקף, ההרכב, המרחקים, קצב הגידול, שעליהם אנחנו מצביעים – אינם מבטיחים בהכרח קיבוץ נכון. אבל החריגה מהם מסתכנת בסרבול, ביצירת תחושת תלות במישהו אי־שם, בקושי רב להקיף את המציאות הקיבוצית המיידית ולהזדהות אתה, בחוסר בטחון מתחושת תהליכים שיצאו משליטה, ושיתוק

כשצריך לרכז מאמץ משקי או חברתי בכיוון מסוים.

כשאנחנו שמחים שקיבוצנו קטן, אין בכוונתנו לעודד, חלילה, את עזיבת הבנים, שאינם אלא ילדינו. ואין אנו נהנים, חלילה, למראה דור ההורים העובר מן העולם, ושאנחנו כבר צועדים בעקבותיו. לא ולא. אבל למה לא לשאול קיבוצים הגדלים במהירות, באילו מימדים הם רוצים לראות את עצמם, ואת הקיבוצים הענקיים, הוותיקים, אם עליהם לעסוק בקליטה? האם עליהם לבנות בתי חדשה למגורים?

ובין ככה לככה אנחנו נזכרים, שהוגה זה חבר באשדות־יעקב – שהתחלקה בזמנו לשניים – אשר הציע בוועידת המק"ם, שקבוצות של חברי קיבוצים ותיקים יפרשו מקיבוצם ויקימו קיבוצים חדשים. בהקשר זה אנחנו נזכרים, שהפילוג הניב – בצד האבסורדים – גם תופעות מעניינות וחיוביות, כגון שתי ה„גבעות חיים", המקיימות ומתקיימות מתעשיה משותפת. ואז בא לנו לשאול: מדוע קיבוצים עקיים לא יתחלקו לשתיים, או לשלוש קהילות – אולי ברמות שונות של שיתוף, בתפיסות שונות של שוויון ועם מקורות שונים של מוטיבציה – כשתחומים מסוימים משותפים לכל קיבוץ־האם, ותחומים אחרים מיוחדים לכל קהילה בתוכו? המחשבות הן בחינם. לא?

אפילו גישתנו מוטעית, יש לייחד יותר מחשבה לקיבוצים הענקיים, גם אם הדימוי של לוויתנים מוטלים על החוף מוגזם במקצת.

ולסיום משהו שונה. ברשימתנו הראשונה ב„טרילוגיה" הזאת כתבנו בקשר לפתיחות בימות הראשונים של הגבעה: „האהבה היתה עיסוק מרכזי. התגנבות חשאיות והתחמקות חשאית דרך שולי האוהלים או תלונות הגרעינים, היו עניין שבשגרה ושינויים בהרכבים המשפחתיים – דבר מקובל". ובכן, לפי דרישת חברים עלינו שוב בפרוטוקולים של האסיפות ובמסכת היובל ומצאנו שהצדק עימם: אין לדברים הללו שום סימוכין בפרוטוקולים ובמסכת, והודה לחברים שהאירו את עינינו.

תמ/ש

„אתה מוכר לי מאיפה־שהוא"

סיפור זה הוא אחד הסיפורים בחוברת הנאה „סיפורים שבדרך", שהוציא קיבוץ רמת־השופט במלאת 45 שנה להיווסדו באיזור מנשה, ובה שלל של עלילות פולקלור קיבוצי מאז 1941 ועד עצם היום הזה – עלילות שחלקן ייחודיות לקיבוץ זה, אך חלקן עלילות שהיו יכולות להתרחש, ואולי גם התרחשו, בהרבה קיבוצים ותיקים אחרים. עם אלה האחרונות נמנית גם העלילה המובאת כאן. ברמת־השופט מבטיחים, כי בעוד חמש שנים, כאשר הקיבוץ יחוג את יובלו, הם יוציאו ספר, ספר ממש.

ובכן, בוקר רגיל. חיים חולק מחכה לעוזר שיגיע. הפעם הפתעה: בחור גבה־קומה, צר־מידות, ראשו כמעט נוגע בתקרה.

„זה מה שיש!" – חושב חיים בליבו ומתחיל להכניס אותו לעניינים. ובכן, מתנדב חדש, לא ראשון, גם לא אחרון, ולא פעם ראשונה מסביר חיים את העבודה לעוזריו אשר מתחלפים לבקרים. חיים מפעיל את כל כשרונו הדראמטי על־מנת להסביר לו מה עליו לעשות ועל־מנת שיהיה עזר כנגדו... חיים מדבר, נועץ עיניים ואחר־כך תופס את ידו הימנית של עוזרו החדש ומסביר לו שוב: „זה ימין, פה אתה שם את הלוחית הקצרה; זה שמאל" (הפעם הוא מראה את ידו השמאלית, כדי שלא יתבלבל חלילה), „פה אתה שם את הלוחית הארוכה..."

חיים, אנגלית לא מדבר, באופן עקרוני, מאז „השבת השחורה" הוא כועס על האנגלים...

העבודה התחילה. עברו כבר שעתיים, הכול מתנהל כשורה. המתנדב תפס את הפרינציפ... עוברים לעבודה אחרת. שוב מפעיל חיים את כל כשרונות ההסברה שלו כדי להסביר לו את העבודה החדשה – מימיקה, עיניים, רגליים, הכל מגויס למטרות הסבר. כל שגיאה עלולה להפיל את כל הערימה ולכן כל־כך חשוב שהמתנדב יבין את העבודה ויעשה אותה כהלכה.

לאחר מאמץ הסברתי זה הוא שואלו בעברית צחה:

„הבנת?"

– „כן", עונה הלז, „הבנתי יפה!"

חיים קופץ משמחה: „אתה מבין עברית?"

„כן" – עונה העוזר – „אני מבין עברית".

חיים: „איפה למדת עברית כל־כך מהר, אצלנו באולפן? יש לנו מורות נהדרות, נכון?" – שואל חיים בגאווה.

„אני אופיר, בנו של אברהם חי" – עונה לו העוזר.

„אה", אומר חיים, כשכולו סמוק, „כן, כן, אני מכיר אותך מאיזה שהוא מקום!"

נו, נחשו מאיזה מקום...!

תמונת השער של עלון החג

„סיכסוכי עבודה" חיזיון נפרץ בליגה הלאומית

[illegible]

הצמד השוודי אנדראס יאריד (משמאל) וסטפאן אדברג מניפים את הגביע עליו הגנו בטורניר הזוגות במאסטרס בלונדון

כוכבי הנבחרת יעדרו מהמשחק בפיקוד דרום

מאת ג.אשר

ניר קלינגר וליאור רוזנטל יצטרפו מחר לנבחרת הלאומית שתצא לבאר־שבע למשחק ידידותי מול נבחרת פיקוד דרום.

צרופם של השניים נעשה בעקבות שחרורם של מספר שחקני מפתח מהנבחרת מהמשחק מחר בבאר־שבע.

בין הבולטים ששוחררו מחר מהמשחק מול נבחרת פיקוד דרום, במסגרת חגיגות 100 שנה להולדת בן־גוריון: זאהי ארמלי וצביקה מרילי (מכבי חיפה), ניסים כהן (בית"ר ת"א), אייל בגלייטר (מכבי פ"ת).

מאמן הנבחרת מילינקו מיחיץ' לא התרשם בשבת האחרונה משחקנים מסוימים מארבע הקבוצות ששיחקו באיצטדיון בלומפילד והם אינם נמנים עם הסגל הנוכחי.

המאמן מיחיץ' התנגד לקיום המשחק של הנבחרת מול פיקוד דרום והוא אינו רואה חשיבות בהופעה זו.

הופעתו של הבלם אבי כהן מחר מוטלת בספק על רקע הבעיות שלו עם אגודתו מכבי תל־אביב.

ביקורת על מסע שחר ומילצ'ן לטאיוואן

מאת אשר גולדשלגר

"החלטות הועדים של פיפ"א היו צפויות. גם ההחלטות שהתקבלו במושב הועדים של אוקיאניה לא היו בלתי צפויות" – הגיב אתמול שאול סוידי, יו"ר הנהלת ההתאחדות לכדורגל.

לדברי סוידי אין כרגע פתרון לדחיקתנו לאוקיאניה, "כל זאת משום שאין לנו יבשת משלנו." מעשים חד־צדדיים ובלתי שקולים לא יועילו" הוסיף סוידי.

מזכירות ההתאחדות לכדורגל לא תדון לפי שעה במסע נציגיה דב שחר ועוזריקם מילצ'ן לאירופה ואסיה עד שהשניים ישובו לארץ וימסרו דו"ח על המסע.

עם זאת קיימת בהתאחדות לכדורגל ביקורת על המסע הבלתי מוצלח למרות הוסר הציפיות הוכר כי השניים לא הסיעו למעשה דבר בעצם נסיעתם.

סוידי הדגיש כי ההתאחדות תמשיך במאמציה להתקבל לאירופה. כבר מחר תתקיים פגישה בכנסת עם נציגי הפרלמנט האירופי המבקרים בישראל. הפגישה תתקיים בהשתתפות יו"ר הכנסת ואנשי משרד החוץ שהתבקשו, לדברי סוידי, לסייע במאמצי ישראל להתקבל לאירופה.

[illegible]

[illegible]

גורל קבוצות בליגת הכדורסל עשוי להקבע היום במחזור 14

מאת משה כהן

כל משחקי המחזור ה־14 בליגה הלאומית בכדורסל, שיערכו הערב, יהיו בעלי חשיבות רבה לגבי הצמרת והתחתית וקשה להגדיר את הצפוי בהם.

עדיין לא נערך מחזור משחקים כל־כך מרתק ורב חשיבות. גורלן של חלק מהקבוצות עשוי להקבע כבר הערב. יש לקוות, כי המשחקים השקולים יוכרעו בצורה הוגנת ושאיגוד השופטים ישלח את מיטב שופטיו.

אליצור נתניה – הפועל חולון

משחק זה עשוי לקבוע את פני צמרת הטבלה. החולונים איכזבו קשות עד כה. משחקנים כמו באניסטר, בוהמן ואלימלך ניתן היה לצפות ליותר. הפסד חולוני עשוי לדחוק את הקבוצה למאבק על המקומות 4־5. שחקני נתניה שבו בעת האחרונה לכושרם הטוב. יתרון הביתיות מעניק להם מיקדמה משמעותית, אך החולונים לא יוותרו בקל ולחובבי הכדורסל בנתניה צפוי משחק חריף ושקול.

גליל עליון – מכבי ת"א

בגליל מחכים זמן רב למשחק הזה. שחקני ואוהדי הקבוצה סבורים כי ביכולתם להפתיע את המכבים, אך חניכיו של צבי שרף ינסו להוכיח, כי הולשתם מול טראסר מילאנו אינה מיקרית. [illegible] כי סוף גם ליתום. נראה, כי שחקני הגליל ינסו להפתיע, אך תוצאת המשחק תלויה בעיקר ביכולתה של האלופה הנצחית.

[illegible]

[illegible]

מכבי ר"ג – הפועל ירושלים

עבור שחקני עיר הגנים יהיה משחק זה בחינת להיות או לחדול. הם חייבים לזכות בנצחון ביתי, אם ברצונם לשפר את מעמדם בתחתית הטבלה. גם הירושלמים זקוקים לנצחון, שיחלץ אותם סופית מהתחתית הבוערת. נראה, כי הקבוצה שתשלוט טוב יותר בעצבים תזכה בנצחון.

הפועל ת"א – הפועל חיפה

שחקני עיר הכרמל, שזכו במחזור הקודם בנצחון חשוב ב"דרבי" החיפאי, ישאפו להמשיך את מסע בריחתם מהתחתית ע"י נצחון חוץ מול הפועל ת"א. התל־אביבים טובים יותר, אך הסרתו של מייק לארבי מבטל את יתרונם האיכותי.

מכבי חיפה – בית"ר ת"א

משחק מרכז טבלה בין שתי קבוצות לא יציבות. לתוצאת המשחק תהיה השלכה על מיקומן של הקבוצות בסיום העונה. לחיפה יש יתרון ביתיות, אך לבית"ר יש את מלך הסלים של הליגה – רון דייויס.

איתן/גבת – הפועל ר"ג

הקבוצה שתפסיד את המשחק יכולה להתבונן לקראת הופעתה בעונה הבאה בליגה הארצית. שתי הקבוצות סוגרות את הטבלה. חניכיו של אברהם חמו גילו לאחרונה התאוששות נאה, אך לשחקני העמק יש את יתרון הביתיות. נראה, כי חובבי הכדורסל בעמק יצטרכו להגיע למשחק רגועים, שכן סביר להניח, כי מאבק סוער ומותח מצפה להם.

[illegible]

במכבי ת"א בודקים במה להאשים את אבי כהן

מאת ניסן פרידמן

היועץ המשפטי של אגודת מכבי ת"א, עו"ד ברוך פליקר, אמור לבדוק את נושא אי הופעתו של הקפטן אבי כהן למשחק בשבת החולפת נגד בית"ר ירושלים.

על פי ממצאיו יחליט פליקר אם ואילו סעיפי אישום להגיש נגד כהן, כדי להעמידו לדין בפני ועדת משמעת פנימית באגודה בימים הקרובים.

בינתיים מושעה הקפטן מאימוני מכבי ת"א. אמש חזר והדגיש יו"ר האגודה, אלדד בוקשפן, כי מעשהו של כהן, שהודיע על אי הופעה למשחק בשעה 12 בצהריים, הוא חמור ביותר ואין לעבור על כך לסדר היום. העובדה שכהן שימש דמות של מנהיג, הצריך להוות דוגמא, יכולה להיות לו לרועץ במתן פסק הדין.

בני־יהודה מבקשים לדחות משחק הליגה נגד פ"ת

מאת אשר גולדשלגר

ועדת הליגה והגביע תצטרך לדון הבוקר בבקשת בני־יהודה לדחות את משחק הליגה בינה לבין מכבי פ"ת מיום שישי לשבת.

קבוצת מכבי פ"ת ביקשה מההתאחדות לכדורגל לארח את בני־יהודה ביום שישי בפ"ת. מנגד ביקשה אגודת בני־יהודה שתשחק מחר מול הפועל פ"ת במשחק החוזר במסגרת הליגה, לאפשר לשחקניה מרווח של ארבעה ימים בין שני משחקי הליגה.

הבעיה מסתבכת, שכן בשבת תארח הפועל פ"ת את מכבי חיפה ושתי האגודות הפתח־תקוואיות לא הגיעו להסדר כספי ביניהן.

אם גם ועדת הליגה לא תכריע בדבר תועבר ההחלטה למזכירות ההתאחדות לכדורגל.

29 ניחשו 14 בטוטו

בשבת גשומה ללא הפתעות מיוחדות הצליחו 29 משתתפים לנחש את תוצאת 14 המשחקים וכל אחד מהם יקבל כ־22,000 שקלים.

704 משתתפים ניחשו נכונה תוצאות 13 משחקים וכל אחד מהם יקבל כ־340 שקלים.

7,377 משתתפים ניחשו תוצאת 12 משחקים וכל אחד מהם יקבל כ־32 שקלים.

44,469 משתתפים ניחשו תוצאות 11 משחקים וכל אחד מהם יקבל כ־5 שקלים.

הפרס עבור 10 ניחושים נכונים לא יחולק בשל ריבוי המנחשים ויועבר למחזור הבא.

המינימום המובטח לפרס הראשון במחזור הבא הוא 575,000 שקלים ולכלל הפרסים 1,400,000 שקלים.

בקר זכה בשלישית במאסטרס לצעירים

הטניסאי הגרמני בוריס בקר, בן ה־19, זכה בפעם השלישית ברציפות בטורניר המאסטרס לצעירים עד גיל 21, כשגבר במשחק הגמר בשטוטגארט על השוודי יונאס סוונסון 6:7, 6:7, 3:6.

סוונסון מדורג 23 בעולם.

לאחר ניצחונו אמר בקר: "שתי המערכות הראשונות היו בדרגה עולמית. היינו במיטבנו. את המשחק הזה אפשר לדרג בין המשחקים הטובים של עשרת הטניסאים הראשונים בדירוג העולמי".

סוונסון אמר: "שיחקתי טוב מאוד ואיני חושב שאני יכול לשחק טוב יותר".

זה היה הגמר השישי הרצוף של בקר ורק פעם אחת הפסיד בגמר לנדל ביום שני שעבר בגמר המאסטרס לבוגרים.

בקר אמנם הפסיד לסובייטי צ'סנוקוב, אבל זה לא מנע ממנו להעפיל לגמר בשטוטגארט ולזכות בבכורה.

אדברג ויאריד זכו במאסטרס לזוגות

הצמד השוודי אנדראס יאריד ושטפן אדברג זכה באליפות המאסטרס לזוגות, כשניצח במשחק הגמר באולם המבלי בלונדון את הזוג הצרפתי יאניק נואה וגי פורז'ה 6:3, 6:7, 3:6.

רצים טובים מקניה הגיעו למרתון הכנרת

מאת ניסן פרידמן

שני רצי מרתון מקניה הגיעו אתמול בבוקר לארץ ויטלו חלק במרתון טבריה הבין־לאומי ה־10, שייערך ביום רביעי. יו"ר ועדת המרתון, עמוס קריזה, דיווח במסיבת עיתונאים כי כל ההכנות בטבריה נמצאות על הצד הטוב.

הקנייתים הגיעו הישר מנמל התעופה. המאמן וראש המשלחת, ג'וזף קרמנר אנקרנג, הביע שמחה על ההשתתפות ההיסטורית של בני ארצו במרתון הזה.

הקנייתי, סמבאל מוגרה, קרנדי (28), שזכה השנה באליפות המרתון של ארצו, מדורג ראשון בטבריה. זמנו הטוב ביותר – 2:18.00 ש' שהשיג השנה במסלול הביתי שלו.

הקנייתי השני, ג'יימס בום אורמבה, השתתף במשך השנה האחרונה בשלושה מרתונים במוסקווה, אתיופיה ומערב ברלין. שם השיג את שיאו האישי – 2:15.00 ש'.

השניים הביעו תקוה לשפר את זמנם בתנאי מזג האויר המצוינים השוררים בארץ. שניהם פקידים בארצם ורצים חובבים. יצויין כי מי שישבור את שיא התחרות (2:14.02 של שאו הרודוי) יזכה בפרס כספי בסך 1500 דולר. פרסים יחולקו לרצים שהשתתפו ב־9 מירוצים ולבני 50 שרצו ב־5 מרתונים.

במרתון ישתתפו כ־500 רצים, בהם כ־200 אורחים מחו"ל. בישראל נמצא כבר הרץ הנודע המצויין, קסיל ברג, שקבע בזמני המרחק זמן של 63 ד' והוא מקווה לסיים את המרתון בסביבות 2:15 ש'. רץ מפורסם שכבר מתאמן כאן הוא הפיני קרלו מניקה, בעל הדלית ארד באולימפיאדת מוסקווה בריצת 10.000 מ'.

מבין הנשים הגיעה אלופת גרמניה בריצת 10.000 מ' ו־25 ק"מ, קריסטין פרסלר, שתנסה לגמור את המרתון בסביבות 2.35 ש', משמע שיא תחרות חדש.

המדורגת ראשונה, מרי בודלייד משוודיה (2:42.36 ש') תגיע אחרונה.

לגבי הישראלים מהווה המרתון את אליפות ישראל. המדורג ראשון הוא יאיר קרני (2:17.34 ש'), שינסה במרתון בשער שלו לתרגם את כושרו הטוב לאחרונה לתוצאה טובה. בין הנשים מדורגת ראשונה הכה שמואלי (2:40.29 ש'), שחוזרת לאחר שתי שנות היעדרות עקב לידה.

עונש קל לממן על התבטאויות נגד המאמן שרף

מאת יצחק צייטין

קשר מכבי חיפה, ברוך ממן, ספג אמש עונש קל יחסית על התבטאויותיו נגד מאמן הקבוצה, שלמה שרף.

ממן הושעה מפעילות בקבוצה עד ה־21 לחודש זה. הדבר ימנע ממנו ליטול חלק במשחקה הקרוב של קבוצתו. כמו כן הוטל על ממן קנס כספי של אלף דולר. ועדת המשמעת של מכבי חיפה בהרכב עו"ד דן שירן וגדעון רשף הטילה על ממן עונש הרחקה לארבעה שבועות על־תנאי ואלף חמש מאות דולר על־תנאי.

הדיון המשמעתי נמשך שלוש שעות. ועדת המשמעת הודיעה גם חייבה את ממן לקיים שיחת הבהרה עם מאמנו, שלמה שרף.

[illegible]

ליברפול למקום שלישי לאחר נצחון 0:3 על צ'לסי האחרונה

ליברפול הבקיעה במגרשה את האחרונה בטבלה צ'לסי 0:3, במשחק השלמה במחזור ה־19 בליגה האנגלית. בעקבות נצחונה זה מיפסה מן המקום החמישי למקום השלישי בשלה 34 נקודות, אחרי ארסנל (38) ונוטינגהאם (35).

את השערים הבקיעו שלושת הבין־לאומים, האירי רוני ויילאן בדקה ה־31; הוולשי איאן ראש בדקה ה־51 והסקוטי סטיב ניקול בדקה ה־77.

במשחק נוסף ניצחה לסטר את אוקספורד 0:2 וזינקה מן המקום ה־21 למקום ה־16 עם 20 נקודות.

יובנטוס – טורינו 0:1

70,000 צופים באו לאיצטדיון קומונאלה בטורינו לחזות בדרבי המסקרן בו ניצחה האלופה יובנטוס את טורינו 0:1, משער של מנפרדוניה שלוש דקות מן הסיום.

נאפולי יצאה למילאנו וסיימה שם בתיקו אפס. גם רומא סיימה את משחק החוץ שלה בתיקו 1:1 עם אסקולי. אינטר מילאנו השיגה נצחון בפירנצה על פיורנטינה 0:1. הארגנטיני פאסארלה הבקיע את שער הנצחון בדקה ה־46.

לנאפולי בראש הטבלה 18 נקודות מ־12 משחקים ומקדימה בשתי נקודות את יובנטוס ואינטר בשלוש נקודות את רומא חודנה שגברה על קומו 0:1 משער של פאולו רוסי.

אבלינו – סמפדוריה 1:3, ברשיה – אמפולי 0:3; אודינזה – אטלנטה 0:1.

בריז' – לוקרן 2:3

קבוצתו של רוני רוזנטל פ.צ.בריז' ניצחה בליגה הבלגית את לוקרן 2:3 וצימצמה את הפער בצמרת לשתי נקודות, משום שאנדרלכט סיימה את משחקה בתיקו 1:1 עם בורן.

לאנדרלכט בראש הטבלה 25 נקודות מ־15 משחקים לפני בריז' 23, מאליין עם 22, שניצחה את מולנבק. אנטוורפן לוקרן ובווערן עם 21 נקודות כל אחת. סטנדרד ליאז' הפסידה במגרשה לברכטום 2:1.

אלטאי – פנרבחצ'ה 1:1

קבוצות הכדורגל אלטאי איזמיר ופנרבחצ'ה איסטנבול סיימו בתיקו 1:1 במחזור ה־16 בליגה התורכית.

המוליכה סמסון עם 24 נקודות השיגה נצחון חוץ על הגנלרבירליגי 0:2 ומקדימה בהפרש שערים את גאלאטאסראי, שהשיגה אף היא נצחון חוץ דומה על קוצ'אלי.

האלופה באשיקטאש איסטנבול הבקיעה את מלאטיה 0:3 ומדורגת שלישית עם 22 נקודות.

בצמרות לגדולות ביוון

כל שינוי לא חל בצמרת הליגה היוונית בתום המחזור העשירי. המוליכה, אולימפיאקוס פיראוס, גברה על האריה 0:1 ולה 16 נקודות. אחריה בדירוג עם 15 נקודות פאוק סאלוניקי, שניצחה את אפס 0:2. פאניוניוס במקום השלישי (13) הביסה את אפולון 1:5. פאנאתינאיקוס אתונה השיגה נצחון חוץ על בוקסה 1:3 ומדורגת שישית עם 11 נקודות. גם א.א.ק ניצחה בחוץ את קאלאמריה 0:2.

נצחון לריאל ותיקו לברצלונה

האלופה ריאל מאדריד ניצחה במגרשה את אספניול 0:1 וצימקה את הפער בצמרת לשתי נקודות, לאחר שהמוליכה ברצלונה נפרדה במגרשה בתיקו 1:1 מאתלטיקו מאדריד.

לברצלונה 25 נקודות מ־17 משחקים ומקדימה את ריאל מאדריד (23), אתלטיקו בילבאו ואתלטיקו מאדריד (21 כ"א) ואספניול (20).

סביליה – ספורטינג גיחון 0:3, סאבאדל – סאראגוסה 0:1, קאדיז – בטיס סביליה 1:1, ראסינג סנטנדר – אוסאסונה 1:1, בילבאו – לאס־פאלמאס 0:3, מאיורקה – סוסיאדאד 0:1.

הגביע הבין־יבשתי לריבר־פלייט בטוקיו

אלופת דרום־אמריקה בכדורגל, קבוצת ריבר־פלייט בואנוס איירס, זכתה לראשונה בתולדותיה בגביע הבין־יבשתי, לאחר שניצחה במשחק הגמר בטוקיו את אלופת אירופה סטיאווה בוקארשט 0:1.

62,000 צופים חזו בשער הנצחון שהובקע על־ידי האורוגוואי הבין־לאומי אנטוניו אלזאמנדי בדקה ה־28.

זה היה הנצחון השישי של נציגות דרום־אמריקה בגביע, מאז שהחלו המשחקים בטוקיו לפני שבע שנים. אשתקד היתה זו יובנטוס שקטעה את שורשת נצחונותיהן של הדרום־אמריקניות, כשגברה בבעיטות עונשין מ־11 מטרים על ארגנטינוס ג'וניורס.

בשורות ריבר הופיעו שלושה שחקנים, שסייעו לארגנטינה לזכות בגביע העולמי: השוער נרי פומפידו, המגן אוסקר רוגרי והקשר הקטור אנריקה.

היה זה השחקן הותיק נורברטו אלונסו, המלהיב זה יותר מעשר שנים את אוהדי ריבר, שבעט חזק. השוער הרומני דומיטרו סטינגאצ'יו הדף ואלזאמנדי השתלט עליו והדירו פנימה.

לרומנים, שיצאו למיתקפת נגד, היו כמה הזדמנויות להשוות ואף להבקיע את שער הנצחון.

בשורות סטיאווה נעדר, בגלל שפעת, כוכבם הבין־לאומי לאדיסלאו בולוני, שחסר להם מאד באירגון ההתקפות.

● איזי ראפאלי, כדורידן הפועל ראשל"צ, שעלב בשופט במשחק ההפסד להפועל פ"ת, שלמה ציבירין, הורחק משלושה משחקים בפועל. הוא ייאלץ להחמיץ את הדרבי הגדול של עיר היין מחר.

הלוח הכללי | ידיעות אחרונות | הלוח הנפוץ ביותר | ראשון בבוקר ב"דבר"

ילוד ונבוים | עסקים | הצעות עבודה | מכוניות | [illegible]

טלוויזיות | ריפוי והרזיה | מכירה | רוצים לקנות | רהיטים | מקררים | [illegible]

נרשמו לנישואין | שירותים | הכרויות | שוק המציאות | ירושלים | עסקים | מגרשים | ריפוי והרזיה | פוליש וניקיון | עתיקות | ציפוי אמבטיות | שרות מעליות | [illegible]

סוכן מנוסה [illegible] רכב צמוד למתאים. 03-7515594

هكذا من الاصل

כוכבים ולילות

טלוויזיה

מאת מירי פז

צעד קדימה, שניים לאחור

המר ואלס

עד כמה מפליא שר הדתות הנדרש לריקוד ואלס, התחוור לנו בסוף השבוע („צירופים", מנצ"ש). הוא סבב סחור סחור, כאילו חג לו באחד מאותם נשפים מלכותיים בארמונות וינה המעטירה של פעם. מדלג צעד קדימה, שניים לאחור. לא שלא היינו מודעים למיומנות מפתיעה זו של שר הדתות בעבר. גם בהיותו שר החינוך והתרבות פיזז בזיגזגים; לרגע היה יוצא באיזו הכרזה מהוהרהרת בגנות הסגידה לאדמה ולאבן, מתסיס את עמיתיו מגוש אמונים, ובמשנהו מגלגל עיניו השמיימה, וקורא את עצמו לסדר. הפעם, ב„צירופים" הותיר אותנו פעורי פה מרוב השתאות. הנה, הוא דווקא בעד מינוי נשים במועצות דתיות, אבל יש להתחשב ברגישויות הנובעות מעצם החידוש שבעניין. הוא אינו שולל הקמת מרכזים רפורמיים, אלא שהעניין טעון בדיקה. איש רגיש וזהיר מאין כמותו, זבולון המר. במשך 12 דקות תמימות הצליח לא להשיב על אף שאלה אחת שהציג לו המראיין. גמישות אתלטית היא נכס שכיח אצל פוליטיקאים. זבולון המר נדרש לה אולי יותר מעמיתיו האחרים בממשלה ובכנסת. שהרי לבד מן המחויבות למפלגה, כבולות ידיו בפסקי דין של מועצות חכמים שעל פיהם ישק דבר. מה, אם כן, נותר לו להחליט על פי שיקול דעתו? ומה הטעם לשאול לדעותיו אם ממילא אין בהן שימוש?

בכנות, אין פרשת לאה שקדיאל צריכה לקומם אותנו יותר משאר מיני המחסומים – גלויים וסמויים – שמציבים על דרכן של נשים במוסדות אחרים, בכל שאר המגזרים. מה לא עשו המפלגות הגדולות, החילוניות, לחסום נשים בדרכן אל משרות בכירות? מה כן עשו לקידומן? גישתן שלהן לנושא מעמד האשה צריכה לקומם את הציבור החילוני יותר. לא מומלץ, חלילה, להתעלם מפרשת שקדיאל. אך ראוי לזעוק ולהזעיק באותו תוקף על קיפוח נשים במתנות הלא דתיים. בעניין זה אני נוטה לאמץ את מסורת ישראל סבא: עניות עירך קודמות.

ישוחרר זיסוביץ'

חיים זיסוביץ', מנחה התוכנית „צירופים", היה בשבילי בבחינת תגלית. איני צופה בתוכנית זו, לאחר שבנסיון צפיה אומלל בעבר סימנתי אותה כ„פינת המפד"ל". אך גם בפינה זו, שיש בה ודאי אילוצים לא מעטים, מצליח זיסוביץ' לשאול שאלות נוקבות. הוא מראיין מצויין שאינו מקל על מרואייניו. זיסוביץ' הדתי שואל שאלות שאתה ואני היינו שואלים. מדוע נכלא מראיין מצויין כמותו בפינת המפד"ל? הטלוויזיה הישראלית לא משופעת במראיינים טובים רבים כל כך ברמתו. מדוע לא משחררים אותו גם לטובת ציבור הצופים שאינו דתי?

שירת המחשב

המתמטיקאי ד"ר אילן עמית וחוקר השירה ההודית פרופ' דוד שולמן היו מן האורחים המוצלחים ביותר שזימנה „סוף ציטוט" מזה זמן רב. אני מודה שלמשמע שני השירים – האחד של יונה וולך והשני פרי מקשי המחשב – הייתי מתקשה להבחין בכך שהשני הוא שיר מחשב. האם השורות „זאת הסיכוה הישנה/ להכיר את יסודי הרוח/ לו יכלו העץ והדרך"... יש להן מאפיינים של שיר מחשב? לטעמי, „שיר המחשב" היה אף משובח יותר מכמה מן השירים הרואים אור בשנים האחרונות בכתבי־עת ספרותיים ובקבצי שירה מהודרי כריכה. נדמה לי שלכמה ממשוררינו סיבה טובה להתיירא מתחרות בלתי צפויה זו. עוד לפני היות המחשב משורר, הסתייגתי מכמה דברי שירה המעידים בעיקר על מיומנות טכנית גבוהה של כותביהם, אך לא בהכרח על רגישות יתרה, על רגש, על רעיון. ביני לביני קראתי להם „שירי מחשב". אכן היו בהם פיגואסים מילוליים מלוטשים, אך לא היה בהם שום דבר לעורר חוויה רגשית כלשהי. הם היו „עסויים" מדי, מצוחצחים מדי ו – כן, עקרים מדי. נכון, שירה היא גם חוויה אינטלקטואלית, אך אם אינה מפעילה רגש, אם אין בה אותו קשר אינטימי שבין קורא לכותב, היא תיוותר כחוויה בגובה של פתרון תשבץ.

ד"ר עמית, שאמון כנראה על שירה טובה, טוען שבינתיים אין שירי המחשב טובים מספיק, ואין בהם הקשר ההכרחי, אפילו אם הוא גזור וחתוך כמו בשיר של יונה וולך שהוקרא בתוכנית. אני מסכימה ששירת מחשב לוקה בחסר זה לעומת שירה טובה. אך שירי מחשב אחרים שנזדמנו לידי, פרי שעשועיהם של מתמכרים למחשב, שכנעו אותי שאין הם נופלים מכמה מן השירים הבינוניים באור המתפרסמים אצלנו בשנים האחרונות. אולי זו אחת מחולשותיה של השירה המודרנית, כפי שאמר פרופ' שולמן. היא פתוחה לזיופים הרבה יותר מן השירה הקלאסית שהיא תובענית יותר. אולי מכאן הריבוי בשירה שלכאורה כל שורה בה נכונה וצרופה, אך הצרוף שלהן יחד הוא משהו פחות משירה. כיוון ששירה, ולו המופשטת ביותר, מושתת על מערכת קונבנציות, היא לכאורה מדיום טבעי למחשב. לכאורה אפשר לראות בשירת מחשב מערכת סמלים, ככל מערכת אחרת. היא שואבת ממלון פיוטי ידוע, מרצף מסויים של חרוזות. אך גם מערכת סמלים משוכללת לא תמלא את החללים שבין השורות. והשירה הרי כותשת לא רק על השורות עצמן, אלא גם על הפערים שביניהן (ברוח דבריו של פנחס שדה שצוטטו בתכנית).

ספורט ובידור

מחלקת הספורט של הטלוויזיה מוכיחה כל פעם מחדש, שסיקור תמימה הוא עניין רציני מכדי להותירו בידי אנשיה בלבד. ב„משחק השבת" האחרון זומן לאולפן הסוהר־מלהג, מרדכי שפיגלר, על תקן של פרשן.

שפיגלר, כדרגלו, דיבר ודיבר, ואכן לזכותו ייאמר שיחסית לשפתם העילגת של רוב הכדורגלנים והמאמנים, הנשמעים כמו חיקוי עלוב של מדורי הספורט הכותבים עליהם, יש לו לפחות שפה רהוטה. נבים קידוהי ויורם ארבל, שהיו לצידו באולפן על תקן של קיבצערים־מעריצים, חשותים בצמא כל קלישאה שלו, לא עשו את המינימום ההכרחי שנדרש מהם: לבקש ממר שפיגלר להבהיר אם אכן קיבל דמי תיווך של 200.000 מארקים, כפי שפורסם בעיתון גרמני עבור מעורבותו בהעברה של השחקן דוד פיזנטי ממכבי נתניה לפ.צ. קלן. קידוהי אמנם שאל ברוולד משהו בנידון, אבל שפיגלר, במקום להשיב, התחיל לדבר על הסמל בדש צוארונו, שקיבל מהפעדרון הגרמני. האדונים הנ"ל, כיאה לחברים טובים שאינם רוצים להביך עמית, הסתפקו בזה.

ואיפרופ חברים, מדוע מצטטים ב„משחק השבת" רק את כותרות המשר של מדורי הכתורים בשלושת עיתוני „הצהריים". זוהי המורה המורה של מקוונות רשות השידור ושוב יעשו עורכי המשדר אם ימצאו להביא בתכנית גם מכותרות מדורי הספורט של „הארץ", „על המשמר" ו„דבר", אותם עוי יוקר מי שמנה לערכאות משפטיות כדי לשים קץ לשיטה המנוחה של שיקול דעת שלא נראה ענייני ומריח אולי גם משיקולי מבריות.

יוסי מלכון

רקוויאם לתזמורת?

התזמורת הסימפונית ירושלים על פרשת דרכים

מאת ישראל דליות

נגני התזמורת הסימפונית ירושלים רשות־השידור מתנסים בימים אלה בתקופה קשה של אי ודאות. קיים חשש מבוסס, שהתזמורת לא תוכל לתפקד בהצלחה, אם לא יימצא בהקדם האפשרי פתרון נאות לבעיותיה המורכבות. יהודה פיקהר, מי שהיה מנהל התזמורת בשש־עשרה השנים האחרונות, התפטר השבוע מתפקידו ועומד לפרוש בינואר הקרוב. לדברי חברי התזמורת, האוירה היום די ירודה, בעיקר בגלל ההצעות העומדות על הפרק בקשר לעתידם. מנכ"ל רשות השידור מינה ועדה ציבורית מיוחדת בת שלושה חברים, לבדיקת מצבה, מעמדה ועתידה של התזמורת. חבריה: עו"ד יחזקאל בייניש, חגי פינסקר ואליהו מורנר. תפקיד הועדה לבחון את מצב התזמורת ובעיותיה הכלכליות והאמנותיות ולהמליץ על עתידה. תרומתה החיונית של התזמורת והפועלת ברציפות 49 שנה), לחיי המוסיקה בארץ, היא בעלת חשיבות. מוראל מקצועי ורמה מוסיקלית, שהושגו במאמץ של שנים, עלולים לרדת לטמיון. יש לקוות שהאחראים לגורל התזמורת ימנעו הדרדרות נוספת.

מצער ומדאיג שאוירת אי השקט משתקפת גם בנגינתה של התזמורת בקונצרטים פומביים. בקונצרט השבועי ב־12.12 (באולם הנרי קראון „משכן התזמורת"), ניצח דייויד רוברטסון, מנצח הבית הדינמי המוכשר, על הפתיחה „ליאונורה מס. 3" מאת בטהובן והסימפוניה הראשונה של סיבליוס. הלהט וההתלהבות בעוצמה ובדינמיות מוגזמים, נשאו, מדי פעם, אופי תוקפני וגרעו מהדיוק, האיזון וההבעה הסגנונית.

הביצוע הנאה והמלוטש, שהוכן בקפידה, של הקונצ'רטו השלישי מאת פרוקופייב עם הסולן הפסנתרן הישראלי יוסף קליבשטיין הציל הפעם את יוקרת התזמורת. התזמורת הירושלמית מסוגלת לנגינה טובה המצטיינת ברמתה. יש סיכויים טובים שזה יקרה ביום חמישי השבוע (18.12) בשעה שש בערב: גארי בהרטי יינצח על שידור חי, מאולם הנרי קראון, שיכלול את הסימפוניה החמישית של צ'ייקובסקי. יצירה נוספת שתבוצע – בביצוע בכורה ישראלי „ג'ק השמן" מאת גורדון פיטר גטי, מלחין ואיש עסקים אמריקאי (בן למשפחת אלי הנפט מן העשירות בעולם).

נוסף על עיסוקיו בחברת „טקסאקו", ניהול ענייני המשפחה ומוזיאון גטי במאליבו, עוסק גטי גם בהלחנה ובזמרה. הוא חיבר יצירות לתזמורת, לפסנתר, שירים וקטעי מקהלה. יצירתו „ג'ק השמן" (סר ג'ון פאלסטאף) חוברה בהשראת המחזות „הנרי הרביעי" ו„הנרי החמישי" של שקספיר ומורכבת משתי תמונות תזמורתיות, בהשתתפות זמר טנור (הנרי נסיך ויילס) וזמר באריטון (סר ג'ון פאלסטאף). לדברי המלחין נשמעים ביצירה צירופי צלילים אופייניים לימי הביניים ולרנסאנס, אם כי המוסיקה שואבת השראה מסגנונם של ריכרד שטראוס ודרי.

גטי עצמו יהיה נוכח בקונצרט והכניסה תהיה חופשית. אולי שיתוף פעולה תכוף יותר עם גטי יסייע לחלץ את התזמורת מקשייה...

„בלילות ללא שינה, משוטט מר פוזה ברחובות העיר הגדולה, חולם על נשים, מדבר על מחאה ועשייה וגומר בהצגה יומית." „פוזה" הצגת יחיד חדשה של **רמי ברוך** („ריקודו של ג'ינגיס כהן", „נחמן") הפותחת את עונת התיאטרון של בית ציוני אמריקה המתעורר. **יוני עופר** („צלילים" מפסטיבל ישראל האחרון)כתב, **דן הנדלסמן** („טרומפלדור 85", „מיכאל קולהאס") הלחין, **אריה ברקוביץ** („בעקבות אגדתי" אצל להקת „ענבל"). ברוך גם ביים. הצגת הבכורה נערכה בסוף השבוע האחרון.

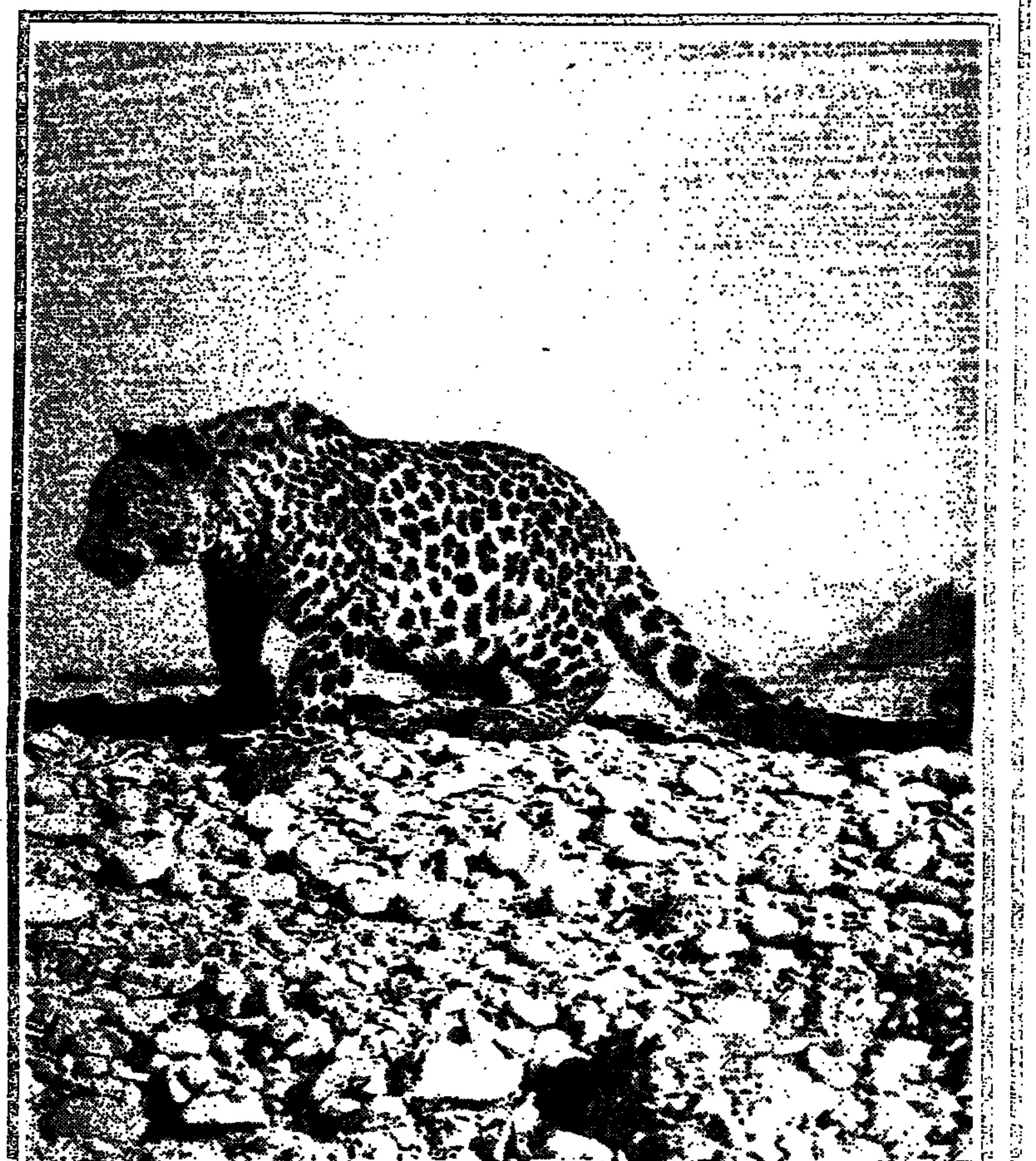
זהו „טורף גדול שעיקר מזונו שפנים, יעלים, ודרבנים. פעיל בבוקר, בערב ובלילה וביום הוא נח בנקיקים מוצלים" והוא רק אחד ממשתתפי ה„חגינטבע בירושלים" שתערך בחנוכה בשיתוף של החברה להגנת הטבע, סינמטק ירושלים ועיריית ירושלים. במהלך שבוע החנוכה יערכו מרתונים של סרטים, סיורים והרצאות על בעלי חיים. אחת האטרקציות, מבטיחים לנו, תהיה תערוכה בשם „לעוף עם הציפורים" שהופקה במשותף עם חיל האוויר והחברה להגנת הטבע ומתארת את הדו קיום בין מטוסי הקרב והציפורים הנודדות. התערוכה תהיה תלויה בסינמטק לזכרו של יורם מוהליבר, מבכירי גולשי האוויר בישראל שקיפח את חייו בעת הכנת סרט על נדידת הדורסים.

השנה הבאה עלינו לטובה, תאופיין בין היתר גם כשנת העשור לזכרה של **גרטרוד קראוס**, שהיתה הדמות המרכזית במחול המודרני בישראל החל בשנות ה־30 ועד למותה ב־1977. ב„בית גרטרוד" ובמוזיאון ינקו־דאדא בעין־הוד, יצויינו את ראשית שנת העשור בשבת האחרונה של השנה האזרחית, בה נופל גם חג החנוכה. כך, ב־12־27 אחר הצהריים יתקבצו לעין־הוד תלמידיה לשעבר של קראוס, חברים ועמיתים לתחום, לרב שיח על דמותה ואמנותה של גרטרוד קראוס. בין המשתתפים: **יפה ירקוני, יהודית ארנון, הרמונה לין, נעמי אלסקובסקי**, ואחרים. ינחה: **גיורא מנור**. ב„בית גרטרוד" תיפתח תערוכת ציורים ופסלים של קראוס בדברי פתיחה של **חסיה לוי־אגרון**. במסגרת אותה שבת ייערך גם קונצרט קאמרי חגיגי בביצוע חמישיית נגנים מהתזמורת הפילהרמונית וכן הופעה של להקת המחול הקיבוצית.

עם עובד קשה

מאת מירי פז

עשרה ספרים חדשים יראו אור ב„ספריה לעם" של „עם עובד" בשנה הבאה

ברשימת המספרים העבריים בולטים ברשימה, פחות או יותר, ה„קבועים" של „הספריה לעם": עמוס עוז, חיים באר, נתן שחם, אהרן מגד וסמי מיכאל. ברשימת המתורגמים, כמה הבטחות: תומס הארדי, רוברט ואלזר, ד.ה. לורנס, גבריאל גרסיה מארקס.

הרומן של עמוס עוז „קופסה שחורה" היה כבר בבחינת רומן מדובר עוד כשהיה בכתובים. פרק מתוכו אף התפרסם ב„דבר". הגיבורים הם אלכס גדעון, מדען ישראלי, קצין צה"ל לשעבר היושב בחו"ל ומיכאל סומו, יליד אלג'יר הדוגל בשלמות הארץ. הקשר ביניהם הוא אילנה, גרושתו של גדעון ורעייתו של סומו. כמה דוגלת הגיבורה אילנה ומה הרקע החינוכי שלה, אין אנו יודעים מתוך התקציר שחולק לעתונאים. מישהו בהוצאת הספרים הנכבדה כזו, כנראה, שאין להוות נשים על פי מקצוע, רקע חינוכי, או השתייכות פוליטית, אלא עם בעלים. באמת? כך בהוצאת ספרים נכבדה המזוהה, כידוע, עם תנועת העבודה. אם ללמוד מספריו הקודמים של עמוס עוז, קשה להאמין שלגיבורה ברומאן שלו, יש הוות מוגבלת על כך, המשתמעת על פי שני בעליה. לנשים בספריו של עוז יש בדרך כלל תפקידים מורכבים יותר.

הרומן של חיים באר „עת הזמיר" עוסק בתקופת גביתתה של ההודייה המשיחית בארץ. „לקול הציפור", רומן של אהרן מגד עוסק ביחסים סבוכים בין פרופסור להסטוריה יהודית לבין משורר אידי, בצל השואה, יחסים המסתיימים בהרס עצמי של שתי משפחות. „חצוצרה בואדי" של סמי מיכאל מגולל את סיפורה של משפחה ערבית היושבת בחיפה. „רביעיית רוזנדורף" של נתן שחם הוא רומן שעלילתו מתרחשת בתל אביב של אמצע שנות ה־30. הגיבורים הם ארבעה מוסיקאים.

הרומן הנהדר של תומס הארדי „הרחק מההמון המתהולל", שעל תרגומו לעברית דובר ב„ספריה לעם" עוד לפני שנה, יראה אור השנה. ספרים מתורגמים נוספים ב„ספריה לעם": „עוזר לכל עת" מאת רוברט ואלזר, „היום השביעי של החיים" מאת רמון קנו, „מר נון" מאת ד.ה. לורנס (שסירב לפרסם את הספר בחייו מפאת מה שנחשב בימיו „חשיפה נועזת") ו„אהבה בימי מגיפה" מאת גבריאל גרסיה מארקס.

סדרה חדשה ב„עם עובד" בעריכת אילנה המרמן תקרא „פרוזה אחרת". הסדרה תכלול שישה ספרי פרוזה מתורגמת: „פרידה מן ההודים" מאת פטר וייס בתרגום אילנה המרמן, „ידיים גדולות", קובץ סיפורים של אורלי בלום, „דברי ימי תועבת העולם" מאת חורחה לואיס בורחס בתרגום יורם ליסוין, „אוטסייה" מאת אמיל חביבי בתרגום אנטון שמאס, „ילד החול" מאת טהר בן ג'לון בתרגום (מצרפתית) יהושע קנז, „קסנדרה" מאת כריסטה וולף בתרגום אילנה המרמן.

העורך החדש של ספרי השירה ב„עם עובד" יהיה מאיר ויזלטיר. ויזלטיר בחר בשיריהם של מאיה בז'רנו, מרדכי גלילי ובתרגומי שירה של שאול בודלר, אוסיפ מנדלשטאם („רעש הזמן" בתרגום נילי מירסקי) וחמישה משוררים סקוטיים – יו מקדרמיד, אדווין מיור, נורמן מקייג, ג'ורג' מאקאי בראון ואיאן קריכטון סמית – שאת שיריהם תרגם וערך באנתולוגיה מיוחדת יאיר הורוביץ. במרכז יראה אור קובץ מסות ורשימות של המשורר המבקר יוסף שריג מן הבולטים והמקוריים שבמבקרי ובמסאי הספרות בשנים האחרונות.

(על ספרי הגות ועיון ב„עם עובד" ברשימה נפרדת)

בולים

שביט האלי בחורבן הבית

מאת אריה לינדנבאום

בממלכת בהוטן שבהרי ההימלאיה הרחוקים והגבוהים, כיבדה אותנו שוב בפירסום ראוותני, בדומה לפירסום הקודם, עם אניית „שלום" הישראלית. הפעם הנושא הוא שובו של השביט האלי, שיש בו, תתפלאו, „נקודה יהודית". ובכן, אחד מבולי הסידרה, מראה ציור של שביט האלי משנת 66 לספירה, השנה בה נחרב בית המקדש השני. יש כמובן מעט בעיות בבול זה, שכן על־פי הציור קשה לקבוע שהשביט חולף מעל ארץ הקודש בעת החורבן, אבל ההסבר שניתן לבול זה אומר במפורש שהציור הוא הדפס מן המאה ה־17 המראה את שביט האלי בשנת 66 לספירה, בעת חורבן הבית השני בירושלים על־ידי טיטוס.

נראה שההסבר יספק את אספני „יודאיקה" והם יכללו באוספיהם את הבול השני של בהוטן בנושא הקרוב לנו. בכל מקרה, חשוב לזכור את ההסבר

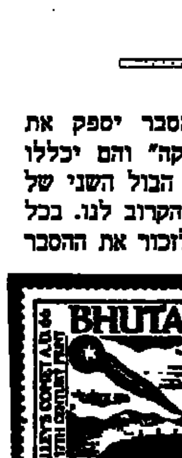

שהבאנו כאן, שכן בבול לא כתובה שייכותו של הציור לחורבן הבית, כי אם: „שביט האלי, 66 לספירה, הדפס מן המאה הי"ז".

בסידרת הבולים של בהוטן יש בול נוסף עם בשורת פורענות, המראה ציור משנת 1650 ובו נבואה אפוקליפטית של חורבן.

בול אחר בסידרה מראה „לוחות בבל". האחרים מתארים קבוצת צרפתים הצופה בשביט באמצעות טלסקופ בשנת 1835, אינטרפרטציה אמנותית של הופעת השביט בשנת 684, אילוסטרציה של הופעת השביט בשנת 1456, ובשנת 1910 ופורענות נוספת בבול המראה קטע משטיח קיר מפורסם המצביע על הופעת השביט האלי בשנת 1066, שנה בה ויליאם הכובש, דוכס נורמנדי, חצה את התעלה הבריטית, ניצח את הרולד וכבש את כס המלוכה האנגלי.

פניני ארץ הקודש

פירסום פילטלי חדש שזה עתה הופיע מטעם הקונגרס העולמי של בולאות ארץ הקודש, ישראל ויודאיקה, הוקדש לכמה פניני הבולאות הארץ ישראלית.

הופיעה חוברת מהודרת בת 80 עמ' ובה 17 מאמרים, פרי עטם של בולאים ומומחים שהעלו על הכתב פריטים, בחלקם בלתי ידועים, במגוון נושאים הקשורים לאספנות ארץ הקודש.

העורכים, יעקב שבתאי, ד"ר אדי לייבו ומרווין סיגל, השתדלו לתת בחוברת ביטוי למגוון נושאים, כמו תקופת הקפיטולציות ובתי־הדואר הזרים בארץ הקודש: תקופת המנדט הבריטי; מנהלת העם; שואה: אירופה במלחמת העולם השניה; הדואר הערבי בא"י; (שנים 1948־49) ובולי מדינת ישראל.

בחוברת משתתפים: ד"ר אדי לייבו, יעקב שבתאי, יעקב קרפובסקי, חיים שמיר, מרווין סיגל, הנס מינץ, יעקב צחור – ישראל: ג'רום ביירס, ד"ר ארתור הוכהייזר, סטפן רוטמן, לואיס קסטנבאום, אמיל דיקשטיין – ארה"ב: צבי אלכסנדר, נורמן קולינס – בריטניה. דברי הקדמה כתב נשיא ה־W.P.C. אריה בקדרור. החוברת הודפסה בישראל בשפה האנגלית וחלק מהצילומים בצבע. מכירה לחברי התאחדות הבולאים 20 ש"ח.

קובץ המאמרים הוא תרומה חשובה לספריה הבולאית, שכן מקופלת בו היסטוריה וחקר שלא בנקל ניתן למצוא בפירסומים קונבנציונליים. גם מבחר הנושאים נקבע בחוכמה, יתכן וחסר בו פרק או שניים, המתייחס לבולאות המודרנית שלנו ואולי גם נגיעה בתימטיקה. מבחינת ההגדרה הכללית של הקונגרס העולמי כמוקמו בצפון אמריקה, המשמש אגודת־גג גם לאספני יודאיקה המודרנית, אפשר היה לתת ביטוי במבחר המאמרים גם לנושא זה, אך בטוחני שבפירסומים הבאים ינתן ביטוי כזה.

לחוברת לא ניתן שם, וזה חסר, כי על־פי השער „פירסום יובל ה־20, הקונגרס הבולאי העולמי של עמותות ישראל, ארץ הקודש ויודאיקה" לא מובן שהכוונה לקובץ מאמרים בולאיים ולא לסקירת יובל לקונגרס.

אחת המעלות של פירסום זה, היא שהמאמרים קצרים, כוללים הדגמות מעניינות ותוכנם, שאינו ידוע לרבים, עשוי לעניין אספנים לא מעטים. לצוות המחברים והעורכים מגיע, ללא ספק, יישר כח.

דפים חגיגיים עם בולי חג המולד באוסטרליה, המתארים יחד תמונה ממחזה ילדים לכבוד החג.

חותמת שגויה...

ב.א. ברקאי מירושלים, מעיר תשומת לב הקוראים לחותמת אמריקאית מיוחדת, לא מוכרת לרבים ולא מצויה בישראל.

הכוונה לחותמת בת שתי שורות בנוסח: „מוחזר להשלמת שם הארץ, באנגלית". וחותמת זו מוכרת בארה"ב ומופיעה על־גבי מכתבים עם כתובות שלא בשפה האנגלית ללא ציון ארץ היעד בשפה האנגלית. בעיר שבמינו האמריקאי לא היודעים לדעת עברית, סינית או יפאנית, כדי למיין מכתב עם כתובת בשפה זו. אי לכך, הוכנה שם חותמת המזכירה לשלוח להוסיף את שם הארץ בשפה האנגלית כאשר היא לא מופיעה.

RETURNED FOR COMPLETION
NAME OF COUNTRY IN ENGLISH

„השיכחה" במקרה דנן היא של רענן לוריא, הקריקטוריסט הנודע, והיא עלתה לו ביוקר: בולים של 44 סנט הגיעו למכתב העיתונאי ב.א. ברקאי, נוסף פריט מעניין לאוסף „תולדות הדואר".

מישהו התכוון בנושא זה וציין שכנראה הכוונת החותמת לישראלים בלבד, כי רק הם נוהגים לשכוח לכתוב על מכתביהם את שם ארץ היעד באנגלית.